

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO¹

z dnia .....

**w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach
artystycznych**

Na podstawie art. 32a ust. 4 i art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się ramowe plany nauczania dla publicznych szkół i placówek artystycznych:

1) szkoły muzycznej I stopnia - w załączniku nr 1 do rozporządzenia:

- a) zajęć edukacyjnych artystycznych dla klas I-VI - w tabeli 1,
- b) zajęć edukacyjnych artystycznych dla klas I-IV - w tabeli 2;

2) ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia - w załączniku nr 2 do rozporządzenia:

- a) zajęć edukacyjnych ogólnokształcących dla klas I-III, w których realizowana jest podstawa programowa kształcenia ogólnego określona w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977) - w tabeli 1,
- b) zajęć edukacyjnych ogólnokształcących dla klas IV-VI, w których realizowana jest podstawa programowa kształcenia ogólnego, o której mowa w lit. a - w tabeli 2,
- c) zajęć edukacyjnych artystycznych dla klas I-VI - w tabeli 3;

3) szkoły muzycznej II stopnia - w załączniku nr 3 do rozporządzenia:

- a) zajęć edukacyjnych artystycznych w zawodzie muzyk dla klas I-VI - w tabeli 1,
- b) zajęć edukacyjnych artystycznych w zawodzie muzyk dla klas I-IV - w tabeli 2,

4. ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia - w załączniku nr 4 do rozporządzenia

a) zajęć edukacyjnych ogólnokształcących dla klas I-III, w których realizowana jest podstawa programowa kształcenia ogólnego określona w załączniku nr 4 do rozporządzenia

---

¹⁾ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. Nr 216, poz. 1595).

²²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206 z 2012 r. poz. 941, poz. 979 i z 2013 r. poz. 827.

wymienionego w pkt 2 lit. a - w tabeli 1,

b) zajęć edukacyjnych ogólnokształcących dla klas IV-VI, w których realizowana jest podstawa programowa kształcenia ogólnego, o której mowa w pkt 2 lit. a - w tabeli 2,

c) zajęć edukacyjnych artystycznych w zawodzie muzyk dla klas I-VI - w tabeli 3;

5.) ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych - w załączniku nr 5 do rozporządzenia:

a) zajęć edukacyjnych ogólnokształcących dla klas I-III, w których realizowana jest podstawa programowa kształcenia ogólnego, o której mowa w pkt 4 lit. a - w tabeli 1,

b) zajęć edukacyjnych ogólnokształcących dla klas IV-VI, w których realizowana jest podstawa programowa kształcenia ogólnego, o której mowa w pkt 4 lit. a - w tabeli 2,

c) zajęć edukacyjnych artystycznych - w tabeli 3;

6) liceum plastycznego - w załączniku nr 6 do rozporządzenia

a) zajęć edukacyjnych ogólnokształcących dla klas I-IV, w których realizowana jest podstawa programowa kształcenia ogólnego, o której mowa w pkt 4 lit. a - w tabeli 1,

b) zajęć edukacyjnych artystycznych - w tabeli 2;

7) ogólnokształcącej szkoły baletowej - w załączniku nr 7 do rozporządzenia:

a) zajęć edukacyjnych ogólnokształcących dla klas I-III, w których realizowana jest podstawa programowa kształcenia ogólnego, o której mowa w pkt 2 lit. b - w tabeli 1,

b) zajęć edukacyjnych ogólnokształcących dla klas IV-VI, w których realizowana jest podstawa programowa kształcenia ogólnego, o której mowa w pkt 4 lit. a - w tabeli 2

c) zajęć edukacyjnych ogólnokształcących dla klas VII-IX, w których realizowana jest podstawa programowa kształcenia ogólnego, o której mowa w pkt 4 lit. a - w tabeli 3

d) zajęć edukacyjnych artystycznych - w tabeli 4;

8) szkoły sztuki tańca - w załączniku nr 8 do rozporządzenia:

9) szkoły sztuki cyrkowej - w załączniku nr 9 do rozporządzenia;

10) szkoły policealnej - w załączniku nr 10 do rozporządzenia:

a) zajęć edukacyjnych artystycznych w policealnej szkole muzycznej - w tabeli 1;

b) zajęć edukacyjnych artystycznych w policealnej szkole plastycznej - w tabeli 2.

11) ogniska artystycznego - w załączniku nr 13 do rozporządzenia:

a) zajęć edukacyjnych artystycznych dla specjalności muzycznej – w tabeli 1;

b) zajęć edukacyjnych artystycznych dla specjalności plastycznej – w tabeli 2;

c) zajęć edukacyjnych artystycznych dla specjalności baletowej – w tabeli 3;

§ 2. 1. Ramowy plan nauczania określa tygodniowy wymiar godzin:

1) obowiązkowych zajęć edukacyjnych;

2) zajęć z religii/etyki;

3) do dyspozycji dyrektora szkoły.

2. Godziny do dyspozycji dyrektora liczone są w odniesieniu do cyklu kształcenia w szkole oraz prowadzonych specjalności w szkole i mogą być przeznaczone na:

1) zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych ogólnokształcących lub

artystycznych

2) zajęcia:

- a) rozwijające dla uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań,
- b) indywidualne mistrzowskie, przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne - w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły, w ramach posiadanych środków finansowych oraz warunków organizacyjnych i kadrowych szkoły;

3) zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532) w ramach posiadanych środków finansowych.

3. Tygodniowy wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych oraz zajęć z religii/etyki powinien uwzględniać równomierne obciążenie w poszczególnych latach cyklu nauczania i być zgodny z zasadami higieny pracy umysłowej.

4. Dyrektor szkoły, w uzgodnieniu z organem prowadzącym, przydziela dodatkowe godziny na prowadzenie zajęć rewalidacyjnych z uczniami niepełnosprawnymi, z tym że minimalny tygodniowy wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych wynosi 2 godziny na ucznia.

5. Zajęcia religia/etyka są realizowane zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36, poz. 155, z 1993 r. Nr 83, poz. 390 oraz z 1999 r. Nr 67, poz. 753).

6. Zajęcia wychowania do życia w rodzinie są realizowane zgodnie z przepisami w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

§ 3.1. Na podstawie ramowego planu nauczania dyrektor szkoły ustala szkolny plan nauczania, z wyodrębnieniem każdego roku szkolnego.

2. W szkolnym planie nauczania dopuszcza się wprowadzenie innej niż w ramowym planie nauczania realizacji zajęć edukacyjnych, w szczególności zestawienie zajęć edukacyjnych w blok przedmiotowy, pod warunkiem zapewnienia realizacji zadań wynikających z podstawy programowej oraz wprowadzenie innych niż przewidziane w ramowym planie nauczania zajęć pozalekcyjnych, których prowadzenie nie jest związane z realizacją podstawy programowej, a służy rozwijaniu uzdolnień i zainteresowań kierunkowych uczniów.

3. W szkolnym planie nauczania dopuszcza się wprowadzenie innej niż w systemie lekcyjno-klasowym organizacji zajęć edukacyjnych, w szczególności w formie projektów edukacyjnych, plenerów artystycznych, zielonych szkół, obozów naukowych lub

artystycznych, realizacji spektakli, przedstawień, koncertów, wystaw i innych, pod warunkiem że ich łączny czas realizacji nie przekroczy 5 tygodni nauki w roku szkolnym i zagwarantowane zostanie co najmniej 30 tygodni nauki w roku szkolnym.

4. Szkolny plan nauczania stanowi podstawę opracowania arkusza organizacji szkoły. W przypadku wprowadzenia w szkolnym planie nauczania organizacji zajęć, o której mowa w ust. 3, do arkusza organizacji szkoły należy załączyć szczegółowy kalendarz roku szkolnego z harmonogramem wszystkich planowanych działań.

§ 4. 1. W szkołach artystycznych realizujących kształcenie ogólne podział na grupy jest obowiązkowy:

- 1) na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z informatyki i technologii informacyjnej - w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów, z tym że liczba uczniów w grupie nie może przekraczać liczby stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej;
- 2) na nie więcej niż połowie obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, dla których z treści programu nauczania wynika konieczność prowadzenia ćwiczeń, w tym laboratoryjnych - w oddziałach liczących więcej niż 30 uczniów.

2. Obowiązkowe zajęcia edukacyjne z języków obcych są prowadzone w grupach oddziałowych, międzyoddziałowych lub międzyklasowych, liczących od 10 do 24 uczniów, z tym że przy podziale na grupy należy uwzględnić stopień zaawansowania znajomości języka obcego.

3. W szkole liczącej nie więcej niż dwa oddziały każdej klasy zajęcia z języków obcych oraz z przedmiotów ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym mogą być prowadzone w grupach, w tym w grupach międzyoddziałowych, liczących nie mniej niż 5 uczniów.

4. Obowiązkowe zajęcia wychowania fizycznego są prowadzone w grupach liczących do 26 uczniów. Dopuszcza się tworzenie grup międzyoddziałowych, międzyklasowych, a w zespołach szkół - międzyszkolnych w zależności od formy realizacji zajęć. Zajęcia wychowania fizycznego, w zależności od realizowanej formy tych zajęć, mogą być prowadzone łącznie albo oddzielnie dla dziewcząt i chłopców.

§ 5. 1. Przepisy rozporządzenia w zakresie zajęć edukacyjnych artystycznych stosuje się począwszy od 1 września 2014 r. w klasie I szkoły muzycznej I stopnia, klasie I ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, klasie I szkoły muzycznej II stopnia, klasie I ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, klasie I ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych, klasie I liceum plastycznego, I klasie ogólnokształcącej szkoły baletowej, I klasie szkoły sztuki tańca, I klasie szkoły sztuki cyrkowej, I klasie policealnej szkoły muzycznej, I klasie policealnej szkoły plastycznej.

2. W pozostałych klasach szkół o których mowa w ust 1 w zakresie zajęć edukacyjnych artystycznych, do zakończenia danego etapu edukacyjnego stosuje się przepisy rozporządzenia o którym mowa w § 6.

§ 6. Traci moc rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (Dz. U z 2011 r. Nr 15, poz. 69)

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2014r.

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych jest wykonaniem upoważnienia ustawowego zawartego w art. 32a ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Projektowanym rozporządzeniem Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego w szkołach artystycznych, poczynając od I klasy szkoły muzycznej I stopnia, I klasy ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, I klasy szkoły muzycznej II stopnia, I klasy ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, I klasy ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych, I klasy liceum plastycznego, I klasy szkoły sztuki cyrkowej oraz I klasy szkoły policealnej wprowadza zmiany w ramowym planie nauczania w zakresie przedmiotów artystycznych. Ta zmiana podyktowana jest pośrednio ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 205, poz. 1206) wprowadziła zmianę definicji podstawy programowej dla kształcenia w zawodach. Niniejszy projekt jest konsekwencją tej zmiany, ponieważ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego również dokonuje zmian w zakresie podstaw programowych kształcenia w zawodach artystycznych.

Ramowe plany nauczania w zakresie przedmiotów ogólnokształcących w ramowym planie szkoły artystycznej kształcącej nie ulegają zmianie i są tożsame z ramowymi planami nauczania określonymi przez Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych.

Główne założenia przyświecające reformie szkolnictwa artystycznego:

- **Rozwijanie uniwersalnych kompetencji** – dostosowanie kształcenia do potrzeb wynikających ze zmian we współczesnym społeczeństwie oraz na rynku pracy. Dzisiejszy świat zmienia się bardzo szybko, a sukces zawodowy zależy w równej mierze od posiadanej wiedzy i umiejętności oraz elastyczności w działaniu, współpracy i zdolności stałego aktualizowania swojej wiedzy i umiejętności. Dlatego rodzice posyłający swoje dzieci do szkoły artystycznej oczekują nie tylko wyposażenia ich w wiedzę i umiejętności ale także w szereg uniwersalnych kompetencji indywidualnych i społecznych pozwalających osiągnąć sukces zawodowy – nie tylko w zawodach artystycznych.
- **Nowoczesność** – dostosowanie metod nauczania do współczesnej wiedzy pedagogicznej i psychologicznej oraz realiów technologicznych dzisiejszego świata. Dla uczniów, którzy pojawiają się dziś w szkole, komputer, tablet czy telefon komórkowy są przedmiotami codziennego użytku, a przestrzeń wirtualna jest jednym z obszarów aktywności, w którym spędzają wiele czasu. Nowoczesna szkoła powinna umiejętnie wykorzystywać najnowsze technologie, aby móc w skuteczniejszej i jednocześnie atrakcyjniejszej formie przekazywać uczniom wiedzę i umiejętności.

- **Różnorodność** – wzbogacenie i uatrakcyjnienie oferty programowej szkół artystycznych. Wprowadzenie nowych specjalności oraz większa elastyczność w wyborze przedmiotów w cyklu kształcenia zarówno w szkole muzycznej I jak i przede wszystkim w szkole II stopnia wychodzą naprzeciw oczekiwaniom uczniów i rodziców, z jednej strony podnosząc atrakcyjność nauki w szkole muzycznej, a z drugiej – umożliwiając lepsze przygotowanie do kontynuowania nauki. Trzeba także pamiętać, że wiele szkół ogólnokształcących poszerza swoją ofertę edukacyjną poprzez coraz większy wybór zajęć dodatkowych, stanowiąc tym samym w pewnych obszarach konkurencję dla szkół artystycznych.
- **Autonomia** – możliwość lepszego dostosowania oferty szkoły do realiów i potrzeb środowiska lokalnego. Większa niż dotąd autonomia dyrektora szkoły w tworzeniu szkolnego planu nauczania pozwoli na lepsze wykorzystanie zasobów każdej ze szkół w celu budowania ich znaczenia w lokalnym środowisku i umożliwi konstruowanie oferty edukacyjnej odpowiadającej specyficznym potrzebom uczniów.

Poniżej szczegółowe omówienie proponowanych rozwiązań zawartych w projekcie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych

I. Szkoły muzyczne

Zmiany wprowadzone w ramowym planie nauczania szkoły muzycznej I stopnia skupiają się wokół następujących celów:

1. zwiększenia roli muzykowania zespołowego w procesie nauczania gry na instrumencie,
2. korelacji treści przedmiotów ogólnomuzycznych,
3. indywidualizacji procesu nauczania poprzez umożliwienie wyboru części zajęć z oferty przygotowanej przez szkołę,
4. odciążenia ucznia poprzez zmniejszenie liczby obligatoryjnych zajęć artystycznych.

Ad. 1 Obligatoryjne wprowadzenie zajęć muzykowania zespołowego, które w przypadku wyboru przez ucznia działu muzykowania zespołowego, stawałoby się przedmiotem głównym, pozwoli w większym niż obecnie stopniu kształcić kompetencje związane z grą w zespole. Obecny model kształcenia wyraźnie preferuje model solistyczny, chociaż w praktyce większość czynnych zawodowo muzyków pracuje w zespołach. Ponadto warto zauważyć, że szczególnie na wczesnym etapie nauki, występowanie w zespole jest mniej stresujące od występów solowych, co w wymierny sposób przekłada się na radość z wykonywania muzyki. Przyjaźniejsza uczniowi forma edukacji pomoże zmniejszyć odsetek rezygnacji z trakcie nauki w szkole muzycznej I stopnia.

Ad. 2 Połączenie treści przedmiotów ogólnomuzycznych umożliwi bardziej przystępną dla uczniów formę przekazu wiedzy i umiejętności. Umożliwi także zacieśnienie relacji pomiędzy treściami nauczanyymi na zajęciach ogólnomuzycznych z przedmiotem głównym (upraktycznienie treści zajęć ogólnomuzycznych). Korelacja treści w ramach połączonych

przedmiotów ogólnomuzycznych jest rozwiązaniem zbieżnym do przyjętego przez resort edukacji nauczania zintegrowanego w I etapie edukacyjnym.

Ad. 3 Zadaniem szkoły muzycznej I stopnia jest umuzykalnianie, rozwijanie zainteresowań i zdolności muzycznych uczniów oraz przygotowanie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej II stopnia – w praktyce tylko najzdolniejsi uczniowie decydują się na kontynuację nauki (około 25% uczniów). Przy realizacji przez szkołę tych zadań, niezwykle istotne jest umożliwienie indywidualizacji nauczania uwzględniającego indywidualny poziom uzdolnień ucznia, jego oczekiwania oraz zainteresowania. Projekt ramowych planów nauczania uwzględnia możliwość indywidualizacji nauczania poprzez wprowadzenie obok zajęć obligatoryjnych, zajęć dodatkowych zagwarantowanych w planie pracy szkoły. Ponadto przedmioty *zespół* i *zajęcia indywidualne* mogą mieć różne formy realizacji ustalane przez szkołę np. przedmiot *zespół* może być realizowanych jako zespół ludowy, zespół rytmiczny, zespół instrumentów Orffa; *zajęcia indywidualne* mogą być realizowane np. jako *fortepian dodatkowy*, *dodatkowy instrument* (inny niż fortepian), *czytanie a'vista* lub *improwizacja*. Godziny do dyspozycji dyrektora mogą być przeznaczone na tworzenie dla uczniów o specyficznych potrzebach edukacyjnych dodatkowych grup w ramach zajęć wymienionych w ramowym planie nauczania (np. dodatkowe zajęcia z *kształcenia słuchu z audycjami muzycznymi* dla uczniów planujących zdawać do szkoły muzycznej II stopnia), zwiększanie wymiaru zajęć (np. chór lub orkiestra) lub tworzenie nowych przedmiotów artystycznych.

Ad.4 Zwiększenie liczby godzin zajęć realizowanych przez uczniów w szkole ogólnokształcącej utrudnia łączenie edukacji ogólnej z artystyczną (szczególnie w przypadku szkół muzycznych bez pionu ogólnokształcącego, a takich jest większość). Zmniejszenie liczby obligatoryjnych zajęć realizowanych w szkole artystycznej z jednoczesnym podniesieniem ich efektywności (zajęcia będą prowadzone w mniejszych grupach) będzie przeciwdziałać przedwczesnej rezygnacji z nauki w szkole artystycznej.

Nowe uregulowania, jakie wnosi przedmiotowy projekt dotyczą:

1. zmniejszenia liczby godzin obligatoryjnie realizowanych przez ucznia w cyklu kształcenia z 35 i 1/3 (w ujęciu tygodniowym) do 30 i 1/3 w cyklu 6-letnim i odpowiednio z 26 i 1/3 do 22 i 1/3 w cyklu 4-letnim;
2. wprowadzenia nieobligatoryjnych zajęć umuzykalniających dla kandydatów do szkoły w wymiarze 1 godziny w ujęciu tygodniowym;
3. wprowadzenia w ramowym planie nauczania godzin do dyspozycji dyrektora (6 godzin na cykl 6-letni i 4 na cykl 4-letni – godziny sumują się, jeżeli szkoła prowadzi oba cykle), które mogą być przeznaczone na zwiększenie wymiaru zajęć wymienionych w ramowym planie nauczania lub wprowadzenie innych zajęć artystycznych;
4. wprowadzenia od połowy cyklu nauczania (klasy trzeciej w cyklu 4-letnim i klasy 4 w cyklu sześcioletnim) wyboru działu instrumentalnego lub muzykowanie zespołowe;

5. połączenia przedmiotów *kształcenie słuchu i rytmika* (realizowanych w klasach I-III w cyklu 6-letnim) w przedmiot *kształcenie słuchu z rytmiką* oraz *kształcenie słuchu i audycji muzycznych* (realizowanych od klasy II cyklu czteroletniego lub klasy IV cyklu 6-letniego) w przedmiot *kształcenie słuchu z audycjami muzycznymi*;
6. wprowadzenia w klasach I-III cyklu 6-letniego i klasach I-II cyklu 4-letniego przedmiotu *zespół*;
7. wprowadzenia w klasie I cyklu 4-letniego przedmiotu *podstawy kształcenia słuchu*;
8. zastąpienia przedmiotu *fortepian dodatkowy* przedmiotem *zajęcia indywidualne*;
9. zastąpienie nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych godzinami do dyspozycji dyrektora.

Ad.1 Zmniejszenie liczby godzin realizowanych obligatoryjnie przez ucznia nastąpiło poprzez zmniejszenie liczby zajęć ogólnomuzycznych i zespołowych realizowanych w klasach IV-VI cyklu 6-letniego i klas III-IV w cyklu 4-letnim. Jednocześnie zwiększono liczbę zajęć praktycznych z przedmiotu głównego oraz wprowadzono obligatoryjne *zajęcia indywidualne* dla pianistów (w wymiarze identycznym jak obecnie realizowany jest *fortepian dodatkowy*). Zmniejszenie nie uwzględnia zajęć realizowanych w ramach godzin do dyspozycji dyrektora oraz możliwego dodatkowego zwiększenia wymiaru zajęć z przedmiotu głównego. W praktyce uczniowie o szczególnych potrzebach edukacyjnych mogą w trakcie nauki realizować większą liczbę godzin niż obecnie.

Ad.2 Szkoły w ramach posiadanych środków mogą organizować dla kandydatów do szkoły *zajęcia umuzykalniające*, podczas których kandydaci zapoznają się ze specyfiką zajęć w szkole muzycznej oraz prezentowane są instrumenty, na których w danej szkole prowadzone jest nauczanie. Zajęcia *umuzykalniające* nie są formą rekrutacji. Wstępne zapoznanie z ofertą edukacyjną szkoły pozwoli na bardziej świadomy wybór kształcenia (np. wybór instrumentu zgodnie z zainteresowaniami kandydata), co będzie przekładać się na niższy odsetek rezygnacji z nauki w pierwszych klasach.

Ad.3 Wygospodarowanie godzin do dyspozycji dyrektora w ramach takiego samego budżetu szkoły jest możliwe dzięki zmniejszeniu wymiaru obligatoryjnych zajęć ogólnomuzycznych i zespołowych. Godziny dyrektorskie, zagwarantowane w planie pracy szkoły, służą indywidualizacji oferty edukacyjnej szkoły, zgodnie z potrzebami uczniów oraz możliwościami kadrowymi szkoły. Mogą zostać wykorzystane na zwiększenie wymiaru zajęć znajdujących się ramowym planie nauczania (np. dodatkowe godziny zajęć chóru, orkiestry lub z przedmiotów ogólnomuzycznych) albo do wprowadzenia dodatkowych zajęć artystycznych nie ujętych w ramowym planie nauczania (część szkół pilotażowych realizuje przedmiot *Solfeż*, oprócz zajęć z „pokrewnego” przedmiotu *Kształcenie słuchu z audycjami muzycznymi*). Zajęcia realizowane w ramach godzin dyrektorskich nie są obligatoryjne dla wszystkich uczniów.

Ad.4 W obowiązującym ramowym planie nauczania, muzykowanie zespołowe może być realizowane zamiennie z chórem lub orkiestrą (jako zespół). Oznacza to, że uczeń może

ukończyć szkołę nie grając w zespole. Najważniejsza zmiana w nowym ramowym planie nauczania dotyczy obligatoryjnej realizacji zespołu instrumentalnego obok chóru lub orkiestry. Od połowy cyklu kształcenia wprowadza się przedmiot *zespół instrumentalny*, którego godziny ujęte są łącznie z godzinami *instrumentu*. Obecnie uczeń realizujący naukę w cyklu 6-letnim, w klasach IV-VI realizuje łącznie 6 godzin z instrumentu (w ujęciu tygodniowym). W nowym ramowym planie nauczania, liczba ta zostaje zwiększona do 7 godzin, przy czym część tych godzin musi zostać przeznaczona na *zespół instrumentalny*. W przypadku wyboru działu muzykowania zespołowego przedmiot *zespół instrumentalny* staje się przedmiotem głównym. Na dziale instrumentalnym, przedmiotem głównym, tak jak obecnie jest instrument. Z wyborem działu związana jest także proporcja w podziale godzin między *instrumentem*, a *zespołem instrumentalnym* – w przypadku wyboru działu muzykowania zespołowego uczeń jest zobligowany w realizacji przedmiotu *zespół instrumentalny* w większym wymiarze niż *instrument* (odwrotnie na dziale instrumentalnym). Wybór dokonywany w klasie IV cyklu 6-letniego i II cyklu 4-letniego nie jest ostateczny. Uczeń może po roku zmienić dział, ważne jest aby kończąc szkołę w danym dziale miał zrealizowaną większą liczbę godzin z przedmiotu głównego odpowiedniego dla danego działu.

Ad. 5 Połączenie treści kształcenia słuchu z rytmiką oraz kształcenia słuchu z audycjami muzycznymi (wyższe klasy) nie jest nowym rozwiązaniem. Jeszcze w latach osiemdziesiątych w szkołach muzycznych I stopnia nauczano *rytmiki* (w początkowych latach nauki) i *umuzycznienia* (klasy IV-VI). Z *rytmiki* wyodrębniono *kształcenie słuchu*, natomiast z *umuzycznienia* kontynuację *kształcenia słuchu* i *audycje muzyczne*. Jak pokazuje przygotowany przez IMIT *Raport o stanie szkolnictwa muzycznego I stopnia*, w wielu szkołach przedmioty *rytmika* i *kształcenie słuchu* realizowane są łącznie, a w większości szkół przedmioty prowadzone są przez tego samego nauczyciela. Połączenie *rytmiki* z *kształceniem słuchu* w klasach I-III cyklu 6-letniego ma na celu dostosowanie formy przekazu wiedzy i umiejętności ogólnomuzycznych do wieku rozwojowego uczniów (korelacja percepcji słuchowej ze śpiewem oraz ruchem), co jest szczególnie ważne w kontekście planowanego obniżenia wieku realizacji obowiązku szkolnego. Celem połączenia *kształcenia słuchu* z *audycjami muzycznymi* jest podkreślenie praktycznych aspektów wiedzy stanowiącej treść nauczania *audycji muzycznych* oraz ćwiczenie percepcji słuchowej ucznia w oparciu i w odniesieniu do literatury muzycznej (ze szczególnym uwzględnieniem literatury granej przez ucznia).

Ad. 6 Przedmiot *zespół* w praktycznej formie uzupełniania treści nauczane na przedmiocie *rytmika z kształceniem słuchu*. Może mieć formę zespołu rytmicznego, zespołu ludowego, zajęć tanecznych lub wokalnie-tanecznych. Wprowadzenie przedmiotu w wymiarze 3 godzin w cyklu kształcenia (w ujęciu tygodniowym) rekompensuje zmniejszenie wymiaru zajęć *rytmiki z kształceniem słuchu* (połączony przedmiot realizowany jest w wymiarze 6 godzin w

cyklu kształcenia, podczas gdy na realizację przedmiotów rytmika i kształcenie słuchu przeznaczono łącznie 9 godzin).

Ad. 7 *Podstawy kształcenia słuchu* to przedmiot realizowany w 4-letnim cyklu nauczania (w którym nie realizuje się przedmiotu *rytmika*). Jego celem jest dostarczenie podstawowych umiejętności i wiedzy ogólnomuzycznej, które będą rozwijane na zajęciach *kształcenia słuchu z audycjami muzycznymi*.

Ad. 8 W obecnym ramowym planie nauczania znajduje się przedmiot *fortepian dodatkowy*. W projekcie zmian przedmiot ten został zastąpiony *zajęciami indywidualnymi* realizowanymi w identycznym wymiarze godzinowym. Zajęcia mogą być realizowane np. jako *fortepian dodatkowy, instrument dodatkowy, czytanie nut a'vista, improwizacja z elementami kompozycji*. Zajęciami mogą być także objęci pianiści.

Ad. 9 Obecny ramowy plan nauczania przewiduje możliwość realizacji nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych, jednak szkoły w bardzo różnym stopniu realizują ww. zajęcia. Z punktu widzenia wyrównywania poziomu oferty edukacyjnej lepszym rozwiązaniem jest pozostawienie możliwości wprowadzania zajęć jako wariantowe formy realizacji zajęć obowiązkowych ujętych w ramowym planie nauczania (przedmioty: *zespół* i *zajęcia indywidualne*) oraz jako zajęcia nieobowiązkowe realizowane w ramach godzin dyrektorskich.

Zmiany wprowadzone w ramowym planie nauczania szkoły muzycznej II stopnia skupiają się wokół następujących celów:

1. wprowadzenia nowych specjalności i specjalizacji, które do tej pory były realizowane na zasadach eksperymentu: instrumentalistyki jazzowej, wokalistyki estradowej, wokalistyki jazzowej, specjalizacji związanych z muzyką dawną wprowadzonych do specjalności instrumentalistyka,
2. ujęcia w ramach wspólnej puli godzin dotychczasowych oraz nowych zajęć związanych z praktyką zawodową: *zajęcia uzupełniające w ramach specjalności zawodowej*,
3. indywidualizacji procesu nauczania poprzez umożliwienie uczniowi wyboru części zajęć z oferty przygotowanej przez szkołę (moduły uzupełniające) oraz możliwości przygotowania przez szkołę oferty edukacyjnej zgodnej z oczekiwaniami uczniów (godziny do dyspozycji dyrektora),
4. odciążenia ucznia poprzez zmniejszenie liczby obowiązkowych zajęć artystycznych.

Ad. 1 Propozycja wprowadzenia nowych specjalności do ramowych planów nauczania uzasadniona jest trzema głównymi argumentami. Po pierwsze, kilkanaście szkół muzycznych II stopnia na zasadach eksperymentu prowadzi kształcenie w ww. specjalnościach. Specjalności cieszą się dużym zainteresowaniem kandydatów, a uczniowie tych specjalności prezentują wysoki poziom artystyczny. Z tego punktu widzenia rozszerzenie oferty edukacyjnej szkół muzycznych II stopnia jest wprowadzeniem do systemu dobrych praktyk stosowanych w szkołach do wielu lat. Po drugie, rynek pracy dla muzyków potrzebuje

profesjonalnie przygotowanych artystów realizujących się w nurcie jazzowym i rozrywkowym. Proponowane rozwiązanie ma zatem także uzasadnienie rynkowe (tym bardziej, że szkoła artystyczna II stopnia jest szkołą zawodową). Po trzecie, w obecnej ofercie uczelni muzycznych znajdują się kierunki, na których absolwenci nowych specjalności w szkole muzycznej II stopnia mogliby kontynuować swoją edukację. Pod tym kątem, proponowane rozwiązanie podniesie spójność całego systemu kształcenia artystycznego.

Ad. 2 *Zajęcia uzupełniające w ramach specjalności zawodowej* to blok przedmiotów ściśle związanych z wybraną specjalnością i specjalizacją, na które przeznaczona jest sumaryczna liczba godzin realizowanych w cyklu nauczania. Przedmioty wchodzące w skład *zajęć uzupełniających w ramach specjalności zawodowej* (od 3 do 5 w zależności od specjalności/specjalizacji) są skorelowane z przedmiotem głównym i bezpośrednio odnoszą się do głównych aspektów pracy zawodowej muzyka w danej specjalności/specjalizacji (np. studia orkiestrowe dla instrumentalistów grających na instrumentach wchodzących w skład orkiestry). Zaproponowane rozwiązanie (określenie łącznej liczby godzin) daje możliwość lepszego dopasowania zajęć do całościowej oferty edukacyjnej szkoły. *Zajęcia uzupełniające w ramach specjalności zawodowej* obejmują wszystkie przedmioty, które w obecnym ramowym planie nauczania stanowią osobne pozycje – m.in. chór i orkiestra, zespół kameralny, fortepian obowiązkowy.

Ad. 3 Indywidualizacja procesu nauczania w szkole muzycznej II stopnia jest rozumiana z jednej strony jako umożliwienie lepszego przygotowania uczniów do kontynuowania nauki na uczelniach muzycznych, a z drugiej – możliwość większego dopasowania oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych zainteresowań uczniów. Obecnie ponad 90% uczniów szkół muzycznych II stopnia kształci się w specjalności instrumentalista. Duża część z tych uczniów, kontynuując naukę, zdaje na takie kierunki studiów muzycznych jak: kompozycja, reżyseria dźwięku, dyrygentura czy teoria muzyki – gdzie podczas rekrutacji główny przedmiot kształcenia w szkole II stopnia (instrument) staje się elementem drugorzędnym, a najważniejsze są egzaminy z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych (np. kształcenie słuchu, harmonia, historia muzyki, analiza muzyczna – w zależności od wybranego kierunku). Dlatego tak ważne jest umożliwienie uczniom planującym kontynuować naukę na kierunkach „nie-instrumentalnych” realizacji zajęć ogólnomuzycznych w rozszerzonym wymiarze. W propozycji nowych ramowych planów nauczania, rozwiązaniem są moduły rozszerzające. Każdy uczeń ma obowiązek realizacji co najmniej 6 godzin zajęć modułowych, przy czym przynajmniej jednej godziny z każdego modułu (rodzaje modułów pokrywają się z trzema obszarami treści zajęć ogólnomuzycznych: *słuchowy* – kształcenie słuchu, *praktyczny* – harmonia, aranżacja, *ogólnomuzyczny* – historia muzyki i analiza muzyczna). Zajęcia w modułach realizowane są w trzech ostatnich latach nauki, lekcje prowadzone są w małych grupach. Istnieje możliwość międzyoddziałowego łączenia grup.

Drugim aspektem indywidualizacji jest stworzenie atrakcyjnej oferty edukacyjnej dla uczniów, których zainteresowania wykraczają poza ofertę szkoły muzycznej (np. związane z kompozycją i aranżacją albo z wykonywaniem muzyki rozrywkowej lub jazzowej) w większości przypadków muszą rozwijać swoje zainteresowania poza szkołą (oferta dodatkowych zajęć pozalekcyjnych jest różnie realizowana). Obecne ramowe plany nauczania i związane z nimi podstawy programowe praktycznie w całości wypełnione są treściami związanymi z muzyką wpisującą się w obszar tzw. sztuki wysokiej, chociaż zainteresowania kandydatów i uczniów są o wiele szersze. Rozszerzenie oferty może zostać zrealizowane w ramach godzin do dyspozycji dyrektora.

Ad. 4 Problem nadmiernego przeciążenia uczniów łączących edukację ogólną z artystyczną jest podobny jak w szkole muzycznej I stopnia (co także skutkuje znacznym odsetkiem rezygnacji z nauki). Jednak ze względu na charakter nauki (przygotowanie do zawodu) w odmienny sposób inne były przesłanki do zmniejszenia liczby godzin. Kluczowym założeniem nowego rozwiązania było zoptymalizowanie rozkładu obciążeń w całym procesie edukacyjnym, który w przypadku kształcenia muzycznego, składa się z trzech etapów. Dlatego zmniejszając wymiar zajęć skupiono się na obszarach, które są dublowane na II i III etapie kształcenia.

Nowe uregulowania, jakie wnosi przedmiotowy projekt dotyczą:

1. zmniejszenia obowiązkowej liczby godzin realizowanej przez ucznia w cyklu kształcenia,
2. wprowadzenia nowych specjalności i specjalizacji,
3. wprowadzenia zajęć uzupełniających w ramach specjalności zawodowej,
4. wprowadzenia zmian w obowiązkowych przedmiotach ogólnomuzycznych realizowanych przez uczniów wszystkich specjalności,
5. wprowadzenie modułów rozszerzających w trzech ostatnich latach nauki,
6. zastąpienie nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych godzinami do dyspozycji dyrektora.

Ad.1 Obecny ramowy plan nauczania nakłada obowiązek realizacji przez uczniów specjalności instrumentalista realizacji 63 i 1/3 do 67 i 1/3 godzin zajęć (w zależności do specjalizacji), rytmiki – 99 godzin, wokalista – 66, lutnik – 89. Propozycja nowego ramowego planu zakłada realizację obowiązkowo: 61 godzin – instrumentalista, 73 – rytmika, 57 – wokalista, 82 – lutnik. Oprócz godzin obowiązkowych, uczniowie mogą realizować dodatkowe zajęcia, na które godziny są zagwarantowane w planie pracy szkoły. Nowy ramowy plan nauczania określa również możliwości zwiększenia wymiaru zajęć uczniom o szczególnych potrzebach edukacyjnych.

Ad. 2 Nowe specjalności to instrumentalistyka jazzowa, wokalistyka estradowa, wokalistyka jazzowa oraz specjalizacje: lutnia, skrzypce barokowe, viola da gamba, wiolonczela barokowa, flet traverso, flet podłużny, obój barokowy, trąbka naturalna, róg naturalny. Nowe specjalności i specjalizacje będą mogły być realizowane w cyklu sześć i czteroletnim.

Ad.3 Na zajęcia uzupełniające w ramach specjalności zawodowej przewidziano łącznie 14 godzin w cyklu kształcenia. Na specjalności rytmika liczbę godzin zwiększa się o 12, a na lutnictwie o 16. W ramach tej pozycji, w każdej specjalności realizuje się od 3 do 5 obowiązkowych przedmiotów – w ramach puli godzin na zajęcia uzupełniające w ramach specjalności zawodowej szkoła może wprowadzać także inne dodatkowe przedmioty.

Ad. 4 Zmiany ogólnomuzycznych przedmiotów realizowanych obligatoryjnie przez uczniów wszystkich specjalności obejmują:

- zmiana nazwy przedmiotu *zasady muzyki* na *zasady muzyki z elementami edycji nut* (identyczny wymiar godzin)
- *kształcenie słuchu* realizowane jest w wymiarze 11 godzin (zamiast 12), ale po dodaniu obligatoryjnej godziny w ramach modułu słuchowego, liczba godzin tego przedmiotu nie ulega zmianom,
- połączenie przedmiotów *historia muzyki z literaturą muzyczną* w wymiarze 9 godzin,
- wprowadzenie *analizy dzieła muzycznego* w wymiarze 2 godzin, zamiast *form muzycznych*,
- wprowadzenie *harmonii praktycznej* w wymiarze 4 godzin, zamiast dotychczasowych zajęć *harmonii*. Zajęcia *harmonii praktycznej* odbywają się w grupach do 6 uczniów.

Ad.5 Wprowadzenie w trzech ostatnich latach nauki modułów rozszerzających. Zajęcia odbywają się w grupach od 2 uczniów. Przedmioty realizowane w ramach modułów rozszerzają i profilują treści przedmiotów ogólnomuzycznych. Uczniowie mają obowiązek zrealizowania minimum 6 godzin zajęć z modułów, przy czym przynajmniej jednej godziny z każdego modułu. Szkoła musi przygotować co najmniej dwa różne zajęcia w ramach danego modułu. Zajęcia mogą być realizowane w grupach między oddziałowych.

Ad.6 Obecny ramowy plan nauczania przewiduje możliwość realizacji nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych, jednak szkoły w bardzo różnym stopniu realizują ww. zajęcia. Z punktu widzenia wyrównywania poziomu oferty edukacyjnej lepszym rozwiązaniem jest pozostawienie możliwości wprowadzania treści dotychczasowych nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych jako zajęć w ramach modułów lub innych przedmiotów w ramach zajęć uzupełniających w ramach specjalności zawodowej w wykorzystując do tego godziny dyrektorskie. Projekt nowych ramowych planów nauczania zakłada, że dyrektor szkoły otrzyma 6 godzin do dyspozycji na każdą prowadzoną specjalność.

Zmiany wprowadzone w ramowym planie nauczania **szkoły policealnej uczącej w zawodzie aktor scen muzycznych** w specjalnościach: wokalnie-baletowej i wokalnie-aktorskiej skupiają się wokół następujących celów:ujednoczenia cyklu nauki w obu specjalnościach do trzech lat,

1. ramowym ujęciu przedmiotów gra aktorska, śpiew i taniec,
2. ujednoczenia cyklu nauki w obu specjalnościach do trzech lat,

3. ujęcia w ramach wspólnej puli godzin dotychczasowych oraz nowych zajęć związanych z praktyką zawodową: zajęcia uzupełniające w ramach specjalności zawodowej,
4. zlikwidowaniu przedmiotów nadobowiązkowych i wprowadzeniu godzin do dyspozycji dyrektora.

Projektowane zmiany dotyczą trzech szkół policealnych – dwóch prowadzonych przez MKiDN i jednej, dla której organem prowadzącym jest JST. Wprowadzane zmiany korespondują z rozwiązaniami wprowadzanymi w innych typach szkół artystycznych.

Ad. 1. Ujednolicenie cyklu kształcenia do trzech lat porządkuje kwestię długości cyklu kształcenia ramach tego samego zawodu. Wyrównanie cyklu kształcenia do trzech lat (z dwu i pół-letniego cyklu nauczania w specjalności wokalnobaletowej i czteroletniego w specjalności wokalno-aktorskiej) umożliwi określenie tygodniowej liczby godzin obowiązkowych w ujęciu rocznym, a nie semestralnym jak w obecnym ramowym planie nauczania.

Ad. 2. Nowy ramowy plan nauczania określa minimalną liczbę godzin realizowanych w ramach przedmiotów z poz. 1-3 oraz liczbę godzin zwiększenia wymiaru zajęć. Proporcje podziału godzin przeznaczonych na zwiększenie ustala dyrekcja szkoły (w zależności od prowadzonej specjalności). Uelastycznienie wymiaru zajęć pozwoli na efektywniejszą realizację treści nauczania zawartych w podstawie programowej.

Ad. 3. Zajęcia uzupełniające w ramach specjalności zawodowej to blok przedmiotów ściśle związanych z wybraną specjalnością i specjalizacją, na które przeznaczona jest sumaryczna liczba godzin realizowanych w cyklu nauczania. Przedmioty wchodzące w skład zajęć uzupełniających w ramach specjalności zawodowej (od 2 do 3 w zależności od specjalności) są skorelowane z przedmiotem głównym i bezpośrednio odnoszą się do głównych aspektów pracy zawodowej aktora scen muzycznych. W specjalności wokalno-aktorskiej przedmiotami obligatoryjnymi są piosenka aktorska, wiersz i proza, natomiast w specjalności wokalnobaletowej: step i pantomima. Zaproponowane rozwiązanie (określenie łącznej liczby godzin) daje możliwość lepszego dopasowania zajęć do całościowej oferty edukacyjnej szkoły. Zajęcia uzupełniające w ramach specjalności zawodowej mogą obejmować także inne przedmioty o charakterze praktycznym, które w obecnym ramowym planie nauczania figurują jako osobne przedmioty.

Ad. 4 Obecny ramowy plan nauczania przewiduje możliwość realizacji nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych. Z punktu widzenia wyrównywania poziomu oferty edukacyjnej lepszym rozwiązaniem jest pozostawienie możliwości wprowadzania treści dotychczasowych nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych jako zajęć uzupełniających w ramach specjalności zawodowej lub innych przedmiotów wykorzystując do tego godziny dyrektorskie. Projekt nowych ramowych planów nauczania zakłada, że dyrektor szkoły otrzyma 6 godzin do dyspozycji na każdą prowadzoną specjalność.

II. Szkoły plastyczne

Najistotniejsze kierunki zmian, które wskazuje projekt rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie ramowych planów nauczania w zakresie **liceum plastycznego i ogólnokształcącej szkole sztuk pięknych:**

1. nowe specjalności – umożliwienie szkołom plastycznym prowadzenia nauki w nowych specjalnościach. Zmieniający się rynek pracy otwiera szansę zatrudnienia dla specjalistów w takich dziedzinach jak np. publikacje multimedialne czy animacja. Szkoła plastyczna powinna dawać uczniom możliwość zdobywania umiejętności i wiedzy jak najbardziej adekwatnej do wymagań zawodowych stawianych dzisiejszym artystom.
2. Unowocześnienie kształcenia – proponowane rozwiązania zwiększają liczbę godzin zajęć prowadzonych w oparciu o nowe technologie. Ekspansja nowoczesnej technologii jest szczególnie widoczna w odniesieniu do sztuk wizualnych i dlatego umiejętność korzystania z nowoczesnego oprogramowania oraz mediów jest kluczowa dla osiągnięcia sukcesu przez przyszłych artystów.
3. Elastyczność w tworzeniu oferty edukacyjnej – dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do zasobów kadrowych oraz posiadanej bazy. Możliwość elastycznego kreowania oferty edukacyjnej szkoły pozwoli maksymalnie wykorzystać potencjał poszczególnych szkół przekładając się tym samym na podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia.
4. Zwiększona autonomia szkół w zakresie nauczanych przedmiotów,

W obecnie obowiązującym rozporządzeniu, w liceum plastycznym, na realizację przedmiotów artystycznych przeznaczono zostało 65 godzin w cyklu kształcenia. Liczba godzin na zajęcia dla wszystkich uczniów została utrzymana w nowym rozporządzeniu, a dodatkowo przyznano 4 godziny do dyspozycji dyrektora, które można przeznaczyć na zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów oraz na pracę z uczniami ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Zmianie uległa jedynie liczba godzin przeznaczona na realizację poszczególnych przedmiotów oraz stworzono możliwość wprowadzenia przedmiotów nowych, które wynikają z potrzeb środowiska. W szczegółowej analizie przedstawia się to następująco: w przypadku historii sztuki liczba 8 godzin została utrzymana. Jest to równocześnie ta sama liczba godzin, którą przeznaczyło Ministerstwo Edukacji Narodowej na realizację przedmiotu historia sztuki na poziomie rozszerzonym w szkołach ogólnokształcących. Dzięki temu, uczniowie szkół plastycznych i uczniowie szkół ogólnokształcących, przygotowujący się do egzaminu maturalnego z historii sztuki, mają wyrównane szanse. Liczba godzin 16, przeznaczona na realizację przedmiotu: rysunek i malarstwo, liczba godzin 16 na realizację głównego przedmiotu artystycznego (sztuka stosowana) oraz liczba godzin 3, przeznaczonych na realizację podstaw projektowania również zostały utrzymane. Zwiększeniu uległa liczba godzin rzeźby (dotychczas były to 3 godziny, obecnie będzie 6). Powodem zwiększenia jest potrzeba odpowiedniego przygotowania uczniów z tego przedmiotu do przeglądów i konkursów artystycznych.

Dodatkowo dyrektor szkoły na realizację wszystkich ww. przedmiotów, z wyjątkiem historii sztuki, ma 10 godzin, które można dowolnie rozdysponować. Nowością jest rezygnacja z podstaw fotografii i filmu, jako przedmiotu obowiązkowego na rzecz przedmiotów modułowych. Zmiana podyktowana została potrzebami uelastycznienia ramówek i stworzenia możliwości zwrócenia się w kierunku potrzeb środowiska. Na realizację dwóch modułów dodatkowych przeznaczono ogólną liczbę 6 godzin. Na każdy z nich, tzn: moduł multimedia i fotografia oraz moduł – zespołowe projekty artystyczne przeznaczono, w ramach wymienionych 6 godzin. Przedmioty, które mogą być realizowane w zakresie modułów, nie zostały szkołom odgórnie wskazane. Każdego roku dyrektor szkoły, uwzględniając możliwości bazowe i kadrowe szkoły oraz zainteresowania uczniów ma obowiązek ogłosić liczbę co najmniej 6 przedmiotów do wyboru przez uczniów. Przedmioty mogą mieć charakter ogólny, np. podstawy fotografii, podstawy filmu, projektowanie multimedialne lub też ograniczać się do bardzo konkretnych zakresów, jak np. fotografia dokumentalna czy projektowanie stron internetowych. Przedmioty te mogą być realizowane na różnych poziomach zaawansowania. Zajęcia z zakresie ww. modułów mogą być realizowane w ciągu jednego lub dwóch lat nauki i w grupach międzyoddziałowych. Szczególny charakter ma trzeci z wymienionych modułów – zespołowe projekty artystyczne. Jest on odpowiedzią na potrzeby rynku pracy. Absolwenci szkół plastycznych, którzy podejmują pracę np. w reklamie coraz częściej pracują w zespołach i muszą się wykazywać konkretnymi umiejętnościami w tym zakresie. Dlatego bardzo ważne jest, aby umieli ze sobą współpracować. Zespołowe projekty artystyczne mogą mieć bardzo różny charakter i mogą je prowadzić nauczyciele różnych specjalności. Może to być na przykład oprawa plastyczna (scenografia, kostiumy) do szkolnego przedstawienia, kampania reklamowa szkoły lub zaprzyjaźnionej instytucji zewnętrznej, zespołowa aranżacja określonej przestrzeni, rzeźba plenerowa o gabarytach przekraczających możliwości wykonania przez jednego ucznia itd.

Analogicznie na realizację zajęć plastycznych w **ogólnokształcącej szkole sztuk pięknych** przeznaczono ogółem 65 godzin w cyklu kształcenia i liczba ta została zmieniona w stosunku do obecnie obowiązującego rozporządzenia. W przypadku przedmiotu historia sztuki – nie zmieniła się liczba godzin (9 w cyklu kształcenia). Nie zmieniona także została minimalna liczba godzin przeznaczonych na zajęcia z rysunku i malarstwa (21 godzin), rzeźby (6 godzin), podstaw projektowania (4 godziny) oraz na realizację głównego przedmiotu zawodowego – sztuki stosowanej (12 godzin). Dyrektor może zwiększyć liczbę godzin przeznaczonych na realizację programów ww. przedmiotów (z wyłączeniem historii sztuki) i dysponuje tutaj ogólną liczbą godzin 6. Podobnie, jak w przypadku liceum plastycznego, zrezygnowano z podstaw fotografii i filmu, jako przedmiotu obowiązkowego na rzecz przedmiotów modułowych. Na realizację trzech modułów dodatkowych przeznaczono ogólną liczbę 6 godzin. Na każdy z nich, tzn: moduł multimedia i fotografia

oraz moduł – zespołowe projekty artystyczne przeznaczono, w ramach przyznanych ogólnie 6 godzin.

Ramowy plan Nauczania **Policealnego Studium Plastycznego** uległ modyfikacji. Aby zapewnić wyższy poziom kształcenia, zwiększona została ogólna liczba godzin, przeznaczonych na realizację przedmiotów artystycznych z 56 na 60. Godziny te zostały rozdysponowane w następujący sposób: utrzymana została liczba godzin historii sztuki (5), rysunku i malarstwa (12), rzeźby (3), podstaw projektowania (3). Dodatkowo na rozdysponowanie na ww. przedmioty, z wyłączeniem historii sztuki, dyrektor będzie miał 15 godzin. Podobnie, jak w liceum plastycznym i ogólnokształcącej szkole sztuk pięknych, zrezygnowano z przedmiotu: podstawy fotografii i filmu na rzecz przedmiotów modułowych. Na każdy z nich, tzn: moduł multimedia i fotografia oraz moduł – zespołowe projekty artystyczne przeznaczono, w ramach przyznanych ogólnie 6 godzin.

III. Szkoły baletowe

Najistotniejsze kierunki zmian, które wprowadza nowe Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie ramowych planów nauczania w zakresie ogólnokształcącej szkoły baletowej to:

1. Odciążenie ucznia – zmniejszenie obowiązkowej liczby godzin realizowanych przez ucznia w trakcie nauki o niecałe 20% (z 173 do 142 godzin w ujęciu tygodniowym, w 9-letnim cyklu kształcenia). Jednym z problemów sygnalizowanych uczniów i rodziców szkół baletowych było nadmierne obciążenie uczniów wynikające z tego, że znaczną liczbą godzin realizowanych zajęć stanowią przedmioty praktyczne.
2. Uspójnienie procesu nauczania – rezygnacja ze sztucznych podziałów treści nauczania w podstawach programowych. Nauka w szkole baletowej trwa dziewięć lat. Trzy pierwsze lata odpowiadają szkole artystycznej I stopnia, natomiast kolejne – to szkoła II stopnia. W obowiązujących podstawach programowych zostały wydzielone granice pomiędzy etapami kształcenia, chociaż przedmioty takie jak np. taniec klasyczny czy taniec ludowy i charakterystyczny, realizowane są przez wszystkie lata nauki.
3. Indywidualizacja procesu nauczania – wprowadzenie modułów zajęć uzupełniających do wyboru. Szkoła w oparciu o zasoby kadrowe i posiadaną bazę może stworzyć ofertę edukacyjną, z której uczeń będzie mógł wybierać część zajęć. Proponowane rozwiązanie pozwoli z jednej strony wykorzystać szkole swoje największe atuty oraz dostosować proces nauczania do indywidualnych potrzeb i zainteresowań uczniów.

Zasadnicze zmiany w ramowym planie nauczania zajęć artystycznych w ogólnokształcącej szkole baletowej dotyczą:

1. zmniejszenia ilości godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla ucznia ze 173 godzin na 142 godziny tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu kształcenia,

2. likwidacji takich przedmiotów obowiązkowych jak: Partnerowanie, Interpretacja muzyczno-ruchowa, Techniki uzupełniające,
3. zmiany nazwy przedmiotów: Taniec historyczny na Taniec dawny, Wiedza o tańcu na Historia tańca,
4. zmiany liczby godzin przeznaczonych na realizację przedmiotów: Taniec współczesny, Taniec ludowy i charakterystyczny, przedmiotów muzycznych, Historii tańca i Zasad charakteryzacji,
5. wskazania minimalnej liczby godzin do realizacji z każdego przedmiotu Rytmika, Umuzykalnienie, Audycje muzyczne – poprzednio była podana suma godzin dla tych trzech przedmiotów do rozdzielenia według uznania dyrektora szkoły,
6. likwidacji nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych: Gra na fortepianie, Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,
7. wpisania Repertuaru i Praktyk scenicznych na listę obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
8. wpisania na listę obowiązkowych zajęć edukacyjnych nowego przedmiotu Moduły zajęć uzupełniających do wyboru,
9. wpisania w nowym ramowym planie nauczania Godzin do dyspozycji dyrektora,
10. wpisania do ramowego planu nauczania Zajęć tanecznych w wymiarze 1 godziny tygodniowo.

Zmniejszenie ilości godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla ucznia ze 173 godzin na 142 godziny tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu kształcenia wynika z:

- a) likwidacji przedmiotów: Partnerowanie (8 godzin), Interpretacja muzyczno-ruchowa (4 godziny), Techniki uzupełniające (12 godzin),
- b) zmniejszenia wymiaru godzin: z 54 na 52 godziny do podziału na obowiązkowe zajęcia edukacyjne z Tańca klasycznego, Tańca współczesnego, Tańca ludowego i charakterystycznego oraz Tańca dawnego,
- c) zmniejszenia wymiaru godzin przeznaczonych na realizację przedmiotów muzycznych Rytmika, Umuzykalnienie, Audycje muzyczne; poprzednio było w sumie 13 godzin, w nowym ramowym planie nauczania jest w sumie 11 godzin tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu kształcenia z podaniem liczby godzin przeznaczonych na poszczególne przedmioty,
- d) zmniejszenia wymiaru godzin przeznaczonych na realizację przedmiotu Historia tańca z 10 godzin na 8 godzin tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu kształcenia,
- e) zmniejszenia wymiaru godzin przeznaczonych na realizację przedmiotu Zasady charakteryzacji z 2 godzin tygodniowo na 1 godzinę tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu kształcenia.

W sumie liczba godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych realizowanych w grupach klasowych została zmniejszona o 31 godzin tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu

kształcenia. Dzięki temu zmniejszeniu uczniowie będą mogli w szerszym zakresie uczestniczyć w zajęciach Repertuaru, Modułów zajęć uzupełniających do wyboru.

Repertuar szkolny może być realizowany w szkole w wymiarze średnio 10 minut tygodniowo na ucznia, nie musi zostać wykorzystany w pełnym wymiarze, nie obowiązuje każdego ucznia oraz nie podlega ocenie.

W ramach Modułów zajęć uzupełniających do wyboru realizowane są zajęcia edukacyjne z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów oraz możliwości kadrowo-lokalowych szkoły, jako zajęcia indywidualne lub w zespole dla wybranej grupy uczniów. Moduły zajęć uzupełniających do wyboru mogą być realizowane również w grupach międzyklasowych.

Zmniejszenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych artystycznych na rzecz możliwości udziału uczniów w zajęciach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb, uzdolnień i możliwości pozwala na większą indywidualizację nauczania. Przedmioty Partnerowanie, Interpretacja muzyczno-ruchowa, Techniki uzupełniające zostały zlikwidowane jako przedmioty obowiązkowe realizowane w grupach klasowych. Treści nauczania z tych przedmiotów można realizować w ramach Modułów zajęć uzupełniających do wyboru jako zajęcia indywidualne lub w zespole dla wybranej grupy uczniów, również w grupach międzyklasowych, w zależności od indywidualnych potrzeb, uzdolnień i możliwości uczniów oraz możliwości kadrowo-lokalowych szkoły.

Zmiana nazwy przedmiotu z Taniec historyczny na Taniec dawny. Określenie taniec dawny funkcjonuje na całym świecie, jest skorelowany z muzyką dawną. Repertuar tańca dawnego jest z tego samego okresu co muzyka dawna i jest tańczony do muzyki dawnej. Nazwa przedmiotu Wiedza o tańcu została zmieniona na Historia tańca, aby nazwa przedmiotu dyplomowego była spójna z nazwami przedmiotów w innych szkołach artystycznych, tj. Historia muzyki, Historia sztuki.

Minimalna liczba godzin do realizacji z przedmiotu Taniec ludowy i charakterystyczny została zmieniona z 10 godzin na 6 godzin tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu kształcenia, a 4 zabrane godziny zostały przeznaczone na realizację przedmiotu Taniec współczesny (8 godzin zmienione na 12 godzin tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu kształcenia) ze względu na fakt, że przedmiot ten jest zdawany przez uczniów obowiązkowo na egzaminie dyplomowym (lekcja tańca współczesnego). Liczba godzin z tych przedmiotów może być zwiększona z puli 52 godzin z tabeli. Liczba godzin do realizacji z przedmiotu Historia tańca została zmieniona z 10 godzin na 8 godzin tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu kształcenia – podobnie jak jest realizowana Historia muzyki w szkołach muzycznych II stopnia i Historia sztuki w liceach plastycznych. Liczba godzin do realizacji z przedmiotu Zasady charakterystyki została zmieniona z 2 godzin na 1 godzinę tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu kształcenia. Zajęcia zasady charakterystyki mogą być prowadzone w różnych formach (np.: zajęcia blokowe, warsztaty) w obowiązkowym wymiarze godzin.

W obecnie obowiązującym ramowym planie nauczania na przedmioty muzyczne Rytmika, Umuzycznienie, Audycje muzyczne jest przeznaczona łączna liczba 13 godzin tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu kształcenia bez podziału na poszczególne przedmioty. W nowym ramowym planie nauczania została ściśle określona liczba godzin dla poszczególnych zajęć Rytmika - 6 godzin, Umuzycznienie - 2 godziny, Audycje muzyczne – 3 godziny.

Nadobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne Gra na fortepianie, Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze nie zostały ujęte w nowym ramowym planie nauczania. Zajęcia te można realizować w ramach Modułów zajęć uzupełniających do wyboru jako zajęcia indywidualne lub w zespole dla wybranej grupy uczniów, również w grupach międzyklasowych, w zależności od indywidualnych potrzeb, uzdolnień i możliwości uczniów oraz możliwości kadrowo-lokalowych szkoły.

Repertuar i Praktyki sceniczne zostały wpisane na listę obowiązkowych zajęć edukacyjnych. Dotychczas te formy zajęć były tylko wymienione w objaśnieniach do tabeli zajęć edukacyjnych artystycznych.

W nowym ramowym planie nauczania na listę obowiązkowych zajęć edukacyjnych został wpisany nowy przedmiot Moduły zajęć uzupełniających do wyboru. W ramach Modułów zajęć uzupełniających do wyboru realizowane są zajęcia edukacyjne z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów oraz możliwości kadrowo-lokalowych szkoły, jako zajęcia indywidualne lub w zespole dla wybranej grupy uczniów. Rodzaje zajęć prowadzonych w ramach modułów zajęć uzupełniających wynikają ze szkolnego planu nauczania, a zasady udziału uczniów w zajęciach określa statut szkoły. Moduły zajęć uzupełniających do wyboru mogą być realizowane również w grupach międzyklasowych. Na realizację tych zajęć przeznaczona jest średnio do 2 godzin tygodniowo na klasę w dziewięcioletnim cyklu nauczania. Zajęcia prowadzone w ramach modułów nie są obowiązkowe dla wszystkich uczniów i nie podlegają ocenie.

W nowym ramowym planie nauczania zajęć artystycznych zostały wpisane Godziny do dyspozycji dyrektora w wymiarze 9 godzin tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu kształcenia. Dotychczas nie było takich godzin w ramowym planie zajęć artystycznych. Godziny do dyspozycji dyrektora mogą być przeznaczone na zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

Szkoła może organizować bezpłatne Zajęcia taneczne mogą dla kandydatów do szkoły baletowej, którzy zgłoszą chęć uczestnictwa w kursie – podobnie jak w przypadku szkół muzycznych. Zajęcia prowadzone są w grupach. Jeżeli zajęcia są realizowane w jednym semestrze, to wówczas ich wymiar wynosi odpowiednio 2 godziny tygodniowo.

IV. Szkoła sztuki cyrkowej

Zmiany w ramowych planach nauczania dla **szkoły sztuki cyrkowej** wynikają zasadniczo zmiany cyklu kształcenia z czteroletniego na trzyletni. Ponieważ, przy zachowaniu podobnej ilości godzin, oznacza to konieczność zwiększenia intensywności prowadzenia zajęć, dlatego głównym założeniem ramowego planu nauczania była jego jak największa elastyczność, umożliwiająca zbudowanie na jego podstawie racjonalnego szkolnego planu nauczania.

W ramach przedmiotu „specjalność artystyczna” proponuje się rozdzielenie dotychczasowych specjalności akrobatyczno - gimnastycznej oraz ekwilibrystyczno-żonglerskiej oraz dodanie nowej specjalności – mim. Rozwiązania te są odpowiedzią na zapotrzebowanie płynące z rynku pracy. Kolejnymi zmianami w zakresie tego przedmiotu jest umożliwienie rozłożenia zajęć z choreografem na całą, ostatnią klasę oraz rezygnacja z obowiązkowej realizacji praktyki zawodowej. Wprowadzenie wspomnianego rozwiązania uelastyczni możliwości kształtowania szkolnego planu nauczania w szkole cyrkowej i pozwoli na lepsze wykorzystanie zasobów kadrowych szkoły. W przypadku praktyki zawodowej, ze względu na niewielką ilość miejsc, w których może się ona odbywać przepis w dotychczasowym brzmieniu byłby niemożliwy do zastosowania.

Przedmiot „zajęcia artystyczne” powstał z połączenia dotychczasowych przedmiotów: „techniki cyrkowe”, „technika taneczna” oraz „elementy gry aktorskiej”. Zakres godzinowy przedmiotu wynika z połączenia godzin przypadających dotychczas na jego elementy składowe. Wprowadzenie niniejszego rozwiązania spowoduje możliwość bardziej elastycznego kształtowania szkolnego planu nauczania w zależności od wymagań uczniów, potrzeb rynku pracy i możliwości kadrowo-lokalowych szkoły.

W przypadku przedmiotu „podstawy charakteryzacji” zmianie uległa jego nazwa (wcześniejsza „charakteryzacja”), co wynika z małej ilości godzin przeznaczonych na realizację tego przedmiotu w cyklu kształcenia. Po wprowadzeniu zmian przedmiot „podstawy charakteryzacji” będzie mógł być realizowany w dowolnym momencie cyklu kształcenia, a nie jak dotychczas w najstarszych klasach. Umożliwi to racjonalne zaplanowanie szkolnego planu nauczania.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Adresatami nowych norm prawnych zawartych w projekcie rozporządzenia są nauczyciele, dyrektorzy szkół artystycznych oraz uczniowie szkół artystycznych

2. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wprowadzona regulacja nie spowoduje skutków finansowych. Symulacja finansowa zrealizowana przez 23 szkoły biorące udział w pilotażu pokazuje, że nowe ramowe plany nauczania mogą być realizowane przez szkoły przy obecnym budżecie. Mniejsza liczba godzin obowiązkowych zajęć grupowych realizowanych przez ucznia jest rekompensowana mniejszą liczebnością grup.

3. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Projektowane zmiany nie będą skutkować na rynek pracy – nie spowodują zwiększenia liczby miejsc pracy w szkołach artystycznych ani nie spowodują zwolnień wśród obecnie zatrudnionych nauczycieli.

4. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

5. Wpływ aktu normatywnego na rozwój regionalny

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na rozwój regionalny.

RAMOWY PLAN NAUCZANIA SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA

ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE DLA KLAS I – VI

Tabela 1

Poz.	OBOWIAZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w sześcioletnim cyklu kształcenia
1.	Zajęcia umuzykalniające	1
RAZEM		1
	OBOWIAZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo dla klas I – III
2.	Instrument główny	4
3.	Zajęcia z akompaniamentem	X
4.	Zespół	3
5.	Rytmika z kształceniem słuchu	6
RAZEM		13
	OBOWIAZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo dla klas IV – VI działu instrumentalnego i działu muzykowania zespołowego
6.	Instrument główny	7
7.	Zespół instrumentalny	
8.	Zajęcia z akompaniamentem	X
9.	Zajęcia indywidualne	1 ¹ / ₃
10.	Kształcenie słuchu z audycjami muzycznymi	6
11.	Chór lub orkiestra	3
RAZEM		17 ¹ / ₃
Godziny do dyspozycji dyrektora		6

Objaśnienia do tabeli 1

- Poz. 1 Szkoła może zorganizować zajęcia umuzykalniające dla kandydatów, którzy zgłoszą chęć uczestnictwa. Zajęcia prowadzone są w grupach. Zajęcia obejmują rytmikę, na którą przeznaczają się 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo oraz poznawanie instrumentów, na które przeznaczają się 1/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo. Sposób realizacji zajęć pozostawia się szkole. Jeżeli zajęcia są realizowane w jednym semestrze, to wówczas ich wymiar wynosi odpowiednio 2 godziny tygodniowo.
- Poz. 2. Zajęcia realizowane są indywidualnie. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych wymiar czasu zajęć z instrumentu głównego może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (30 minut). Zasady zwiększania wymiaru zajęć są określone w statucie szkoły.
- Poz. 2, 6 i 7 Liczbę godzin we wskazanych pozycjach traktuje się sumarycznie – nie wykorzystane godziny z poz. 2 mogą zostać przeniesione do poz. 6-7.

- Poz. 3 Zajęcia z akompaniamentem realizowane są w wymiarze średnio 1/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (15 minut) w przeliczeniu na jednego ucznia. Godziny mogą być rozliczane semestralnie. Zaleca się prowadzenie zajęć z akompaniamentem pod kierunkiem nauczyciela instrumentu głównego. Zajęcia nie podlegają ocenianiu. Zajęcia nie obowiązują uczniów klas fortepianu, klawesynu, harfy, organów, akordeonu i gitary. Organizację zajęć z akompaniamentem ustala nauczyciel instrumentu głównego i nauczyciel akompaniator w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
- Poz. 4 Zajęcia zespołu prowadzone są w grupach. Zespoły mogą być różnorodne: ludowe, wokalne, chóralne, taneczne, rytmiczne, instrumentów perkusyjnych, teatralno-muzyczne i inne. Dyrektor szkoły decyduje o ofercie zespołów w szkolnym planie nauczania oraz o liczebności grup i przydziale akompaniatora. Zasady kwalifikowania uczniów do zespołów są określone w statucie szkoły. Uczeń może realizować jeden lub różne zespoły w klasach I-III.
- Poz.4, 7 i 11 Zajęcia zespołu, zespołu instrumentalnego, orkiestry i chóru mogą być współprowadzone przez drugiego nauczyciela, który wspiera nauczyciela prowadzącego zajęcia w ich realizacji. Szczegółowe zasady współprowadzenia zajęć i odpowiedzialności określone są w statucie szkoły, m.in.: organizacja tych zajęć oraz odpowiedzialność za dokumentację przebiegu nauczania, wymagania edukacyjne, program nauczania i ocenianie.
- Poz. 5 i 10 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów. Za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 16 uczniów.
- Poz. 6 i 7 Szczegółowe zasady kwalifikowania uczniów na dział instrumentalny i muzykowania zespołowego określone są w statucie szkoły. Podział godzin na instrument główny i zespół instrumentalny ustalony jest szczegółowo w szkolnym planie nauczania, z tym, że uczniowie działu instrumentalnego mają więcej zajęć instrumentu głównego, a uczniowie działu muzykowania zespołowego mają więcej zajęć zespołu instrumentalnego.
- Poz. 6. Zajęcia gry na instrumencie głównym są realizowane indywidualnie. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych wymiar czasu zajęć z instrumentu głównego, niezależnie od działu, może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (30 minut). Zasady zwiększania wymiaru zajęć są określone w statucie szkoły.
- Poz. 7 Zajęcia zespołu instrumentalnego prowadzone są w grupach od 2 uczniów. Wymiar czasu zajęć zespołu instrumentalnego, niezależnie od działu, może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (30 minut). Zasady zwiększania wymiaru zajęć są określone w statucie szkoły. Uczeń może realizować jeden lub różne zespoły instrumentalne w klasach IV-VI.
- Poz. 8 Zajęcia z akompaniamentem realizowane są w wymiarze średnio 1/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (15 minut) w przeliczeniu na jednego ucznia na dziale instrumentalnym lub na zespół instrumentalny na dziale muzykowania zespołowego. Godziny mogą być rozliczane semestralnie. Zaleca się

prowadzenie zajęć z akompaniamentem pod kierunkiem nauczyciela instrumentu głównego lub nauczyciela prowadzącego zajęcia zespołu instrumentalnego. Zajęcia nie podlegają ocenianiu. Zajęcia nie obowiązują uczniów klas fortepianu, organów, akordeonu i gitary. Organizację zajęć z akompaniamentem ustala nauczyciel instrumentu głównego lub nauczyciel zespołu instrumentalnego i nauczyciel akompaniator w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

Poz. 9 Zajęcia indywidualne, którymi mogą być przykładowo: fortepian dodatkowy, instrument dodatkowy, instrument ludowy, gra a vista, elementy improwizacji, podstawy akompaniamentu, piosenka i inne, prowadzone są indywidualnie. Dyrektor szkoły decyduje o ofercie zajęć indywidualnych w szkolnym planie nauczania, a sposoby kwalifikowania uczniów na zajęcia są określone w statucie szkoły. Zajęcia indywidualne nie są obligatoryjne dla uczniów, których przedmiotem głównym jest fortepian. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych wymiar czasu zajęć indywidualnych może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (30 minut). Zasady zwiększania wymiaru zajęć są określone w statucie szkoły. Uczeń może realizować jedno lub różne zajęcia indywidualne w klasach IV-VI.

Poz. 11 Zajęcia chóru lub orkiestry prowadzone są odpowiednio do zaawansowania uczniów i specjalności w grupach ustalonych przez dyrektora szkoły. Dyrektor szkoły może zwiększyć wymiar godzin z puli godzin do dyspozycji dyrektora szkoły, nie więcej jednak niż o 3 godziny.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Limit godzin dotyczy cyklu sześcioletniego. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,
- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęcia indywidualne mistrzowskie, przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

RAMOWY PLAN NAUCZANIA SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA

ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE
DLA KLAS I – IV

Tabela 2

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w czteroletnim cyklu kształcenia
1.	Zajęcia umuzykalniające	1
RAZEM		1
Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo dla klas I – II
2.	Instrument główny	4
3.	Zajęcia z akompaniатorem	X
4.	Zespół	2
5.	Podstawy kształcenia słuchu	2
6.	Kształcenie słuchu z audycjami muzycznymi	2
RAZEM		10
	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo dla klas III – IV działu instrumentalnego i działu muzykowania zespołowego
7.	Instrument główny	5
8.	Zespół instrumentalny	
9.	Zajęcia z akompaniатorem	X
10.	Zajęcia indywidualne	1 ¹ / ₃
11.	Kształcenie słuchu z audycjami muzycznymi	4
12.	Chór lub orkiestra	2
RAZEM		12 ¹ / ₃
Godziny do dyspozycji dyrektora		4

Objaśnienia do tabeli 2

- Poz. 1 Szkoła może zorganizować zajęcia umuzykalniające dla kandydatów, którzy zgłoszą chęć uczestnictwa. Zajęcia prowadzone są w grupach. Zajęcia obejmują umuzykalnianie, na które przeznaczona jest 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo oraz poznawanie instrumentów, na które przeznaczona jest 1/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo. Sposób realizacji zajęć pozostawia się szkole. Jeżeli zajęcia są realizowane w jednym semestrze, to wówczas ich wymiar wynosi odpowiedni 2 godziny tygodniowo.
- Poz. 2 Zajęcia są realizowane indywidualnie. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych wymiar czasu zajęć z instrumentu głównego może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (30 minut). Zasady zwiększania wymiaru zajęć są określone w statucie szkoły.
- Poz. 2, 7 i 8 Liczbę godzin we wskazanych pozycjach traktuje się sumarycznie – nie

wykorzystane godziny z poz. 2 mogą zostać przeniesione do poz. 7-8.

- Poz. 3 Zajęcia z akompaniamentem realizowane są w wymiarze średnio 1/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (15 minut) w przeliczeniu na jednego ucznia. Godziny mogą być rozliczane semestralnie. Zaleca się prowadzenie zajęć z akompaniamentem pod kierunkiem nauczyciela instrumentu głównego. Zajęcia nie podlegają ocenianiu. Zajęcia nie obowiązują uczniów klas fortepiano, klawesynu, harfy, organów, akordeonu i gitary. Organizację zajęć z akompaniamentem ustala nauczyciel instrumentu głównego i nauczyciel akompaniator w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
- Poz. 4 Zajęcia zespołu prowadzone są w grupach. Zespoły mogą być różnorodne: ludowe, wokalne, chóralne, taneczne, rytmiczne, instrumentów perkusyjnych, teatralno-muzyczne i inne. Dyrektor szkoły decyduje o ofercie zespołów w szkolnym planie nauczania oraz o liczebności grup i przydziale akompaniatora. Zasady kwalifikowania uczniów do zespołów są określone w statucie szkoły. Uczeń może realizować jeden lub różne zespoły w klasach I-II.
- Poz. 4, 8 i 12 Zajęcia zespołu, zespołu instrumentalnego, orkiestry i chóru mogą być współprowadzone przez drugiego nauczyciela, który wspiera nauczyciela prowadzącego zajęcia w ich realizacji. Szczegółowe zasady współprowadzenia zajęć i odpowiedzialności określone są w statucie szkoły, m.in.: organizacja tych zajęć oraz odpowiedzialność za dokumentację przebiegu nauczania, wymagania edukacyjne, program nauczania i ocenianie.
- Poz. 5, 6 i 11 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów. Za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 16 uczniów.
- Poz. 6 Zajęcia kształcenia słuchu z audycjami muzycznymi realizowane są po zakończeniu zajęć z podstaw kształcenia słuchu.
- Poz. 7 i 8 Szczegółowe zasady kwalifikowania uczniów na dział instrumentalny i muzykowania zespołowego określone są w statucie szkoły. Podział godzin na instrument główny i zespół instrumentalny ustalony jest szczegółowo w szkolnym planie nauczania, z tym, że uczniowie działu instrumentalnego mają więcej zajęć instrumentu głównego, a uczniowie działu muzykowania zespołowego mają więcej zajęć zespołu instrumentalnego.
- Poz. 7 Zajęcia gry na instrumencie głównym są realizowane indywidualnie. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych wymiar czasu zajęć z instrumentu głównego może być zwiększony, niezależnie od działu, nie więcej jednak niż o 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (30 minut). Zasady zwiększania wymiaru zajęć są określone w statucie szkoły.
- Poz. 8 Zajęcia zespołu instrumentalnego prowadzone są w grupach od 2 uczniów. Wymiar czasu zajęć z zespołu instrumentalnego może być zwiększony, niezależnie od działu, nie więcej jednak niż o 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (30 minut). Zasady zwiększania wymiaru zajęć są określone w statucie szkoły.

Uczeń może realizować jeden lub różne zespoły instrumentalne w klasach III-IV.

- Poz. 9 Zajęcia z akompaniamentem realizowane są w wymiarze średnio 1/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (15 minut) w przeliczeniu na jednego ucznia na dziale instrumentalnym lub na zespół instrumentalny na dziale muzykowania zespołowego. Godziny mogą być rozliczane semestralnie. Zaleca się prowadzenie zajęć z akompaniamentem pod kierunkiem nauczyciela instrumentu głównego lub nauczyciela prowadzącego zajęcia zespołu instrumentalnego. Zajęcia nie podlegają ocenianiu. Zajęcia nie obowiązują uczniów klas fortepianu, organów, akordeonu i gitary. Organizację zajęć z akompaniamentem ustala nauczyciel instrumentu głównego lub nauczyciel zespołu instrumentalnego i nauczycielem akompaniamentem w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
- Poz. 10 Zajęcia indywidualne, którymi mogą być przykładowo: fortepian dodatkowy, instrument dodatkowy, instrument ludowy, gra a vista, elementy improwizacji, podstawy akompaniamentu, piosenka i inne, prowadzone są indywidualnie. Dyrektor szkoły decyduje o ofercie zajęć indywidualnych w szkolnym planie nauczania, a sposoby kwalifikowania uczniów na zajęcia są określone w statucie szkoły. Zajęcia indywidualne nie są obligatoryjne dla uczniów, których przedmiotem głównym jest fortepian. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych wymiar czasu zajęć indywidualnych może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (30 minut). Zasady zwiększania wymiaru zajęć są określone w statucie szkoły. Uczeń może realizować jedno lub różne zajęcia indywidualne w klasach III-IV.
- Poz. 12 Zajęcia chóru lub orkiestry prowadzone są odpowiednio do zaawansowania uczniów i specjalności w grupach ustalonych przez dyrektora szkoły. Dyrektor szkoły może zwiększyć wymiar godzin z puli godzin do dyspozycji dyrektora szkoły, nie więcej jednak niż o 2 godziny.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Limit godzin dotyczy cyklu czteroletniego. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,
- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęcia indywidualne mistrzowskie, przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

Tabela 1 - ZAJĘCIA EDUKACYJNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA KLAS I - III

KLASY I - III		
Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania
1.	Edukacja wczesnoszkolna	54 ¹⁾
POZOSTAŁE ZAJĘCIA		
	Religia/Etyka ²⁾	6
	Godziny do dyspozycji dyrektora ³⁾	6

Objaśnienia do tabeli 1

Edukacja wczesnoszkolna obejmuje następujące zajęcia edukacyjne:

- edukacja polonistyczna,
- edukacja społeczna,
- edukacja przyrodnicza,
- edukacja matematyczna,
- zajęcia techniczne,
- język obcy nowożytny,
- edukacja plastyczna,
- zajęcia komputerowe,
- wychowanie fizyczne.

Edukacja wczesnoszkolna realizowana jest w formie kształcenia zintegrowanego i powierza się ją jednemu nauczycielowi, ale prowadzenie zajęć z zakresu języka obcego nowożytnego, edukacji plastycznej, zajęć komputerowych i wychowania fizycznego można powierzyć nauczycielom posiadającym odpowiednie kwalifikacje.

- 1) Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania określa uśredniony wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w przypadku zaplanowania realizacji tych zajęć przez 32 tygodnie nauki w roku szkolnym. Na następujące obowiązkowe zajęcia edukacyjne w trzyletnim cyklu kształcenia, przy planowanych 32 tygodniach nauki w roku szkolnym, należy tygodniowo przeznaczyć co najmniej:

- język obcy nowożytny - 6 godzin,
- edukacja plastyczna - 3 godziny,
- zajęcia komputerowe - 3 godziny,
- wychowanie fizyczne - 6 godzin.

Realizacja zajęć może zostać zaprojektowana na określoną liczbę - od 30 do 36 tygodni nauki w roku szkolnym. Wówczas minimalną liczbę godzin tygodniowo oraz wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, należy odpowiednio zmniejszyć lub zwiększyć.

Podziału godzin przeznaczonych na zajęcia kształcenia zintegrowanego dokonuje nauczyciel prowadzący zajęcia.

- 2) Wymiar godzin religii/etyki może być realizowany w zmniejszonym wymiarze, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 3) Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogą być przeznaczone na:
  - okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych ogólnokształcących lub artystycznych,
  - realizację dla całej klasy lub grupy uczniów nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych nieujętych w ramowym planie nauczania, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.

Tabela 2 - ZAJĘCIA EDUKACYJNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA KLAS IV - VI

KLASY IV - VI		
Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania
1.	Język polski	72 ¹⁾
2.	Język obcy nowożytny	
3.	Historia i społeczeństwo	
4.	Przyroda	
5.	Matematyka	
6.	Zajęcia komputerowe	
7.	Zajęcia techniczne	
8.	Plastyka	
9.	Wychowanie fizyczne	
10.	Godziny z wychowawcą	
POZOSTAŁE ZAJĘCIA		
Religia/Etyka ²⁾		6
Godziny do dyspozycji dyrektora ³⁾		15

Objaśnienia do tabeli 2

¹⁾ Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania określa uśredniony wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w przypadku zaplanowania realizacji tych zajęć przez 32 tygodnie nauki w roku szkolnym. Na następujące obowiązkowe zajęcia edukacyjne w trzyletnim cyklu kształcenia, przy planowanych 32 tygodniach nauki w roku szkolnym, należy tygodniowo przeznaczyć co najmniej:

- język polski - 16 godzin,
- język obcy nowożytny - 9 godzin,
- historia i społeczeństwo - 4 godziny,
- przyroda - 9 godzin,
- matematyka - 12 godzin,
- zajęcia komputerowe - 3 godziny,
- zajęcia techniczne - 2 godziny,
- plastyka - 2 godziny,

- wychowanie fizyczne - 12 godzin,
- godziny z wychowawcą - 3 godziny.

Realizacja zajęć może zostać zaprojektowana na określoną liczbę - od 30 do 36 tygodni nauki w roku szkolnym. Wówczas minimalną liczbę godzin tygodniowo oraz wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, należy odpowiednio zmniejszyć lub zwiększyć.

- 2) Wymiar godzin religii/etyki może być realizowany w zmniejszonym wymiarze, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 3) Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogą być przeznaczone na:
  - okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych ogólnokształcących lub artystycznych,
  - realizację zajęć dla uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych nieujętych w ramowym planie nauczania, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania oraz do indywidualnych zajęć mistrzowskich, przeznaczonych dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne, w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły, w ramach posiadanych środków finansowych oraz warunków organizacyjnych i kadrowych szkoły,
  - realizację zajęć organizowanych w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z odrębnymi przepisami w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, w ramach posiadanych środków finansowych.

RAMOWY PLAN NAUCZANIA OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA

ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE DLA KLAS I – VI

Tabela 3

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo
1.	Zajęcia umuzykalniające	1
RAZEM		1
	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo dla klas I – III
2.	Instrument główny	4
3.	Zajęcia z akompaniamentem	X
4.	Zespół	3
5.	Rytmika z kształceniem słuchu	6
RAZEM		13
	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo dla klas IV – VI działu instrumentalnego i działu muzykowania zespołowego
6.	Instrument główny	7
7.	Zespół instrumentalny	
8.	Zajęcia z akompaniamentem	X
9.	Zajęcia indywidualne	1 ¹ / ₃
10.	Kształcenie słuchu z audycjami muzycznymi	6
11.	Chór lub orkiestra	3
RAZEM		17 ¹ / ₃
Godziny do dyspozycji dyrektora		6

Objaśnienia do tabeli 3

Poz. 1 Szkoła może zorganizować zajęcia umuzykalniające dla kandydatów, którzy zgłoszą chęć uczestnictwa. Zajęcia prowadzone są w grupach. Zajęcia obejmują rytmikę, na którą przeznaczają się 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo oraz poznawanie instrumentów, na które przeznaczają się 1/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo. Sposób realizacji zajęć pozostawia się szkole. Jeżeli zajęcia są realizowane w jednym semestrze, to wówczas ich wymiar wynosi odpowiednio 2 godziny tygodniowo.

Poz. 2. Zajęcia realizowane są indywidualnie. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych wymiar czasu zajęć z instrumentu głównego może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (30 minut). Zasady zwiększania wymiaru zajęć są określone w statucie szkoły.

Poz. 2, 6 i 7 Liczbę godzin we wskazanych pozycjach traktuje się sumarycznie – nie

wykorzystane godziny z poz. 2 mogą zostać przeniesione do poz. 6-7.

- Poz. 3 Zajęcia z akompaniamentem realizowane są w wymiarze średnio 1/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (15 minut) w przeliczeniu na jednego ucznia. Godziny mogą być rozliczane semestralnie. Zaleca się prowadzenie zajęć z akompaniamentem pod kierunkiem nauczyciela instrumentu głównego. Zajęcia nie podlegają ocenianiu. Zajęcia nie obowiązują uczniów klas fortepianu, klawesynu, harfy, organów, akordeonu i gitary. Organizację zajęć z akompaniamentem ustala nauczyciel instrumentu głównego i nauczyciel akompaniator w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
- Poz. 4 Zajęcia zespołu prowadzone są w grupach. Zespoły mogą być różnorodne: ludowe, wokalne, chóralne, taneczne, rytmiczne, instrumentów perkusyjnych, teatralno-muzyczne i inne. Dyrektor szkoły decyduje o ofercie zespołów w szkolnym planie nauczania oraz o liczebności grup i przydziale akompaniatora. Zasady kwalifikowania uczniów do zespołów są określone w statucie szkoły. Uczeń może realizować jeden lub różne zespoły w klasach I-III.
- Poz.4, 7 i 11 Zajęcia zespołu, zespołu instrumentalnego, orkiestry i chóru mogą być współprowadzone przez drugiego nauczyciela, który wspiera nauczyciela prowadzącego zajęcia w ich realizacji. Szczegółowe zasady współprowadzenia zajęć i odpowiedzialności określone są w statucie szkoły, m.in.: organizacja tych zajęć oraz odpowiedzialność za dokumentację przebiegu nauczania, wymagania edukacyjne, program nauczania i ocenianie.
- Poz. 5 i 10 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów. Za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 16 uczniów.
- Poz. 6 i 7 Szczegółowe zasady kwalifikowania uczniów na dział instrumentalny i muzykowania zespołowego określone są w statucie szkoły. Podział godzin na instrument główny i zespół instrumentalny ustalony jest szczegółowo w szkolnym planie nauczania, z tym, że uczniowie działu instrumentalnego mają więcej zajęć instrumentu głównego, a uczniowie działu muzykowania zespołowego mają więcej zajęć zespołu instrumentalnego.
- Poz. 6. Zajęcia gry na instrumencie głównym są realizowane indywidualnie. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych wymiar czasu zajęć z instrumentu głównego, niezależnie od działu, może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (30 minut). Zasady zwiększania wymiaru zajęć są określone w statucie szkoły.
- Poz. 7 Zajęcia zespołu instrumentalnego prowadzone są w grupach od 2 uczniów. Wymiar czasu zajęć zespołu instrumentalnego, niezależnie od działu, może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (30 minut). Zasady zwiększania wymiaru zajęć są określone w statucie szkoły. Uczeń może realizować jeden lub różne zespoły instrumentalne w klasach IV-VI.
- Poz. 8 Zajęcia z akompaniamentem realizowane są w wymiarze średnio 1/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (15 minut) w przeliczeniu na jednego ucznia na dziale instrumentalnym lub na zespół instrumentalny na dziale muzykowania

zespołowego. Godziny mogą być rozliczane semestralnie. Zaleca się prowadzenie zajęć z akompaniamentem pod kierunkiem nauczyciela instrumentu głównego lub nauczyciela prowadzącego zajęcia zespołu instrumentalnego. Zajęcia nie podlegają ocenianiu. Zajęcia nie obowiązują uczniów klas fortepianu, organów, akordeonu i gitary. Organizację zajęć z akompaniamentem ustala nauczyciel instrumentu głównego lub nauczyciel zespołu instrumentalnego i nauczyciel akompaniator w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

Poz. 9 Zajęcia indywidualne, którymi mogą być przykładowo: fortepian dodatkowy, instrument dodatkowy, instrument ludowy, gra a vista, elementy improwizacji, podstawy akompaniamentu, piosenka i inne, prowadzone są indywidualnie. Dyrektor szkoły decyduje o ofercie zajęć indywidualnych w szkolnym planie nauczania, a sposoby kwalifikowania uczniów na zajęcia są określone w statucie szkoły. Zajęcia indywidualne nie są obligatoryjne dla uczniów, których przedmiotem głównym jest fortepian. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych wymiar czasu zajęć indywidualnych może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 2/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo (30 minut). Zasady zwiększania wymiaru zajęć są określone w statucie szkoły. Uczeń może realizować jedno lub różne zajęcia indywidualne w klasach IV-VI.

Poz. 11 Zajęcia chóru lub orkiestry prowadzone są odpowiednio do zaawansowania uczniów i specjalności w grupach ustalonych przez dyrektora szkoły. Dyrektor szkoły może zwiększyć wymiar godzin z puli godzin do dyspozycji dyrektora szkoły, nie więcej jednak niż o 3 godziny.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Limit godzin dotyczy cyklu sześcioletniego. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,
- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęcia indywidualne mistrzowskie, przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

**RAMOWY PLAN NAUCZANIA SZKOŁA MUZYCZNA II STOPNIA,
ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE
DLA KLAS I - VI**

Zawód: muzyki (wszystkie specjalności i specjalizacje)

Tabela 1

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE		Liczba godzin tygodniowo w sześcioletnim cyklu nauczania
1.	Przedmiot główny/Specialność zawodowa		13
2.	Zajęcia z akompaniamentem		X
3.	Zajęcia uzupełniające w ramach specjalności zawodowej		14
4.	Kształcenie słuchu/Kształcenie słuchu jazzowe		11
5.	Zasady muzyki z elementami edycji nut		2
6.	Historia muzyki z literaturą muzyczną/Historia muzyki jazzowej z literaturą muzyczną		9
7.	Analiza dzieła muzycznego		2
8.	Harmonia praktyczna/Harmonia jazzowa		4
9.	Moduł rozszerzający do wyboru w kl. IV-VI	słuchowy	6
10.		praktyczny	
11.		ogólnomuzyczny	
Razem			61
	Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły odrębnie dla każdej specjalności		6

Objaśnienia do tabeli 1

- Poz. 1 W specjalnościach: instrumentalistyka, instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa przedmiotem głównym jest instrument i zajęcia prowadzone są indywidualnie. W specjalnościach: wokalistyka, wokalistyka jazzowa, wokalistyka estradowa przedmiotem głównym jest śpiew i zajęcia prowadzone są indywidualnie. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych ww. specjalności wymiar czasu zajęć przedmiotu głównego może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 45 minut tygodniowo. W specjalności lutnictwo przedmiotem głównym jest lutnictwo i zajęcia prowadzone są w grupach liczących do 4 uczniów, wymiar zajęć zwiększa się o 5 godzin w cyklu kształcenia. W specjalności rytmika przedmiotem głównym jest rytmika i zajęcia prowadzone są w grupach liczących do 8 uczniów, wymiar zajęć może zostać zwiększony, nie więcej niż o 4 godziny w cyklu kształcenia.
- Poz. 2 W klasach I – V zajęcia z akompaniamentem realizowane są w wymiarze od 15 do 45 minut tygodniowo w przeliczeniu na jednego ucznia, a w klasie VI do 2 godzin tygodniowo w przeliczeniu na jednego ucznia. Zajęcia nie podlegają ocenianiu. Godziny mogą być rozliczane semestralnie. Zajęcia nie obowiązują

uczniów specjalności rytmika, lutnictwo oraz uczniów specjalności instrumentalistyka oraz instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa w specjalizacjach: fortepian, fortepian jazzowy, organy, klawesyn, klawikord, akordeon, akordeon jazzowy, harfa, lutnia, gitara i gitara jazzowa.

Poz. 3 Zajęcia uzupełniające w ramach specjalności obejmują obowiązkowe dla danej specjalności zajęcia edukacyjne wymienione poniżej, których łączna liczba godzin w cyklu kształcenia wynosi minimum 14. Liczba zajęć uzupełniających może być większa, pod warunkiem, że odbywa się w ramach łącznej liczby godzin przeznaczonych na zajęcia uzupełniające w cyklu kształcenia.

Dla uczniów szczególnie uzdolnionych, z wyłączeniem specjalności rytmika i lutnictwo, wymiar czasu zajęć uzupełniających może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 6 godzin w cyklu kształcenia. W specjalności rytmika wymiar czasu zajęć uzupełniających zwiększa się o 12 godzin w cyklu kształcenia, a w specjalności lutnictwo - zwiększa się o 16 godzin w cyklu kształcenia.

Szczegółowe nazwy zajęć, ich wymiar godzinowy w cyklu kształcenia oraz warunki ich realizacji wynikają ze szkolnego planu nauczania, z zastrzeżeniem jednak, że obejmują w zakresie poszczególnych specjalności następujący zakres zajęć:

a) instrumentalistyka:

- orkiestra, zespół instrumentów historycznych lub chór,
- zespół kameralny,
- studia orkiestrowe z wyjątkiem specjalizacji: fortepian, akordeon, gitara, klawesyn, klawikord, lutnia i organy,
  - basso continuo z elementami improwizacji dla specjalizacji klawesyn, klawikord i lutnia,
  - improwizacja z elementami basso continuo dla specjalizacji organy,
- fortepian obowiązkowy z wyjątkiem specjalizacji: fortepian, skrzypce barokowe, viola da gamba, wiolonczela barokowa, flet traverso, lutnia, flet podłużny, obój barokowy, trąbka naturalna, organy, klawesyn,
  - obowiązkowy instrument klawiszowy dla specjalizacji: skrzypce barokowe, viola da gamba, wiolonczela barokowa, flet traverso, lutnia, flet podłużny, obój barokowy, trąbka naturalna, organy, klawesyn,
  - improwizacja fortepianowa dla specjalizacji fortepian,

b) instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa

- big band lub zespół,
- improwizacja jazzowa,
- ćwiczenia rytmiczne,
- fortepian obowiązkowy jazzowy z wyjątkiem specjalizacji fortepian jazzowy;

c) wokalistyka

- fortepian dla wokalistyki
- dykcja i interpretacja,
- elementy gry aktorskiej,
- zespół wokalny;

- d) wokalistyka jazzowa
    - fortepian dla wokalistyki,
    - dykcja i interpretacja,
    - ćwiczenia rytmiczne,
    - emisja głosu;
  - e) wokalistyka estradowa
    - fortepian dla wokalistyki,
    - zespół wokalny,
    - dykcja i interpretacja,
    - taniec i plastyka ruchu,
    - zajęcia sceniczne i praktyka estradowa;
  - f) lutnictwo
    - skrzypce lub inny instrument lutniczy,
    - korekta lutnicza,
    - projektowanie i modelowanie,
    - akustyka lutnicza,
    - historia sztuki lutniczej;
  - g) rytmika
    - fortepian dla rytmiki,
    - improwizacja fortepianowa dla rytmiki,
    - technika ruchu i taniec,
    - metodyka nauczania rytmiki z praktyką.
- Poz. 4 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów. W specjalnościach instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa, wokalistyka jazzowa i wokalistyka estradowa mogą być realizowane zajęcia kształcenie słuchu jazzowe.
- Poz. 5 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów. Za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 16 uczniów.
- Poz. 6 Zajęcia prowadzone są w grupach do 16 uczniów. W specjalnościach instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa, wokalistyka jazzowa i wokalistyka estradowa mogą być realizowane zajęcia historia muzyki jazzowej z literaturą muzyczną.
- Poz. 7 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów. Za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 16 uczniów.
- Poz. 8 Zajęcia prowadzone są w grupach do 6 uczniów. Za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 9 uczniów. W specjalnościach instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa, wokalistyka jazzowa i wokalistyka estradowa mogą być realizowane zajęcia harmonia jazzowa.
- Poz. 9-11 Szkoła przygotowuje listę zajęć do wyboru dla uczniów z podziałem na poszczególne moduły rozszerzające. Katalog zajęć możliwych do zaproponowania uczniowi do wyboru jest otwarty. Mogą to być zajęcia rozszerzające zakres nauczanych obowiązkowych przedmiotów ogólnomuzycznych lub inne zajęcia wynikające ze specyfiki nauczania w danej specjalności lub zainteresowań uczniów. Do 15 czerwca w roku szkolnym poprzedzającym rozpoczęcie nauki w klasie IV

każdy uczeń pisemnie deklaruje chęć realizacji zajęć wybranych wg treści zawartej w poz. 9-11 w klasach IV-VI. Najpóźniej dwa tygodnie przed upływem tego terminu dyrektor szkoły ogłasza listę przedmiotów w poz. 9-11, planowanych do realizacji w szkole, z podziałem na moduły: słuchowy, praktyczny i ogólnomuzyczny. Poszczególne przedmioty mogą być zaprojektowane w ciągu jednego, dwóch lub trzech lat nauki oraz na różnych poziomach zaawansowania lub bez różnicowania poziomów zaawansowania.

Uczeń jest zobowiązany dokonać wyboru co najmniej jednej godziny z każdego modułu: słuchowego, praktycznego i ogólnomuzycznego. Zmiana podjętego przez ucznia wyboru może nastąpić tylko w przypadku: zmiany szkoły, zawieszenia wybranych przez ucznia zajęć oraz w szczególnych sytuacjach indywidualnych z końcem roku za zgodą dyrektora szkoły.

Zajęcia w modułach realizowane są w grupach liczących minimum 2 uczniów. Mogą być realizowane również w grupach międzyoddziałowych.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Limit godzin naliczany jest odrębnie dla każdej specjalności, realizowanej w szkole w cyklu sześcioletnim. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,
- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęcia indywidualne mistrzowskie, przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

RAMOWY PLAN NAUCZANIA SZKOŁY MUZYCZNEJ II STOPNIA

ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE DLA KLAS I-IV

Zawód: muzyk (instrumentalistyka w specjalizacjach: klawesyn, klawikord, organy, lutnia, skrzypce barokowe, viola da gamba, wiolonczela barokowa, flet traverso, flet podłużny, obój barokowy, trąbka naturalna, instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa, wokalistyka, wokalistyka jazzowa, wokalistyka estradowa)

Tabela nr 2

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE		Liczba godzin tygodniowo w czteroletnim cyklu nauczania
1.	Przedmiot główny/Specialność zawodowa		9
2.	Zajęcia z akompaniamentem		X
3.	Zajęcia uzupełniające w ramach specjalności zawodowej		18
4.	Kształcenie słuchu/Kształcenie słuchu jazzowe		8
5.	Zasady muzyki z elementami edycji nut		2
6.	Historia muzyki z literaturą muzyczną/Historia muzyki jazzowej z literaturą muzyczną		8
7.	Analiza dzieła muzycznego		2
8.	Harmonia praktyczna/Harmonia jazzowa		4
9.	Moduł rozszerzający do wyboru w kl. II-IV	słuchowy	6
10.		praktyczny	
11.		ogólnomuzyczny	
Razem			57
	Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły odrębnie dla każdej z realizowanych specjalności		6

Objaśnienia do tabeli 2

- Poz.1 W specjalnościach: instrumentalistyka, instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa przedmiotem głównym jest instrument i zajęcia prowadzone są indywidualnie. W specjalnościach: wokalistyka, wokalistyka jazzowa, wokalistyka estradowa przedmiotem głównym jest śpiew i zajęcia prowadzone są indywidualnie. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych wymiar czasu zajęć indywidualnych przedmiotu głównego może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 45 minut tygodniowo.
- Poz. 2 W klasach I – IV zajęcia z akompaniamentem realizowane są w wymiarze od 15 do 45 minut tygodniowo w przeliczeniu na jednego ucznia, a w klasie IV do 2 godzin tygodniowo w przeliczeniu na jednego ucznia. Zajęcia nie podlegają

ocenianiu. Godziny mogą być rozliczane semestralnie. Zajęcia nie obowiązują uczniów specjalności instrumentalistyka i instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa w specjalizacjach: organy, klawesyn, klawikord, lutnia, fortepian jazzowy, akordeon jazzowy i gitara jazzowa.

Poz. 3 Zajęcia uzupełniające w ramach specjalności obejmują obowiązkowe dla danej specjalności zajęcia edukacyjne wymienione poniżej, których łączna liczba godzin w cyklu kształcenia wynosi minimum 18. Liczba zajęć uzupełniających może być większa, pod warunkiem, że odbywa się w ramach łącznej liczby godzin przeznaczonych na zajęcia uzupełniające w cyklu kształcenia.

Wymiar godzin zajęć uzupełniających może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 6 godzin w cyklu kształcenia.

Szczegółowe nazwy zajęć, ich wymiar godzinowy w cyklu kształcenia oraz warunki ich realizacji wynikają ze szkolnego planu nauczania, z zastrzeżeniem jednak, że obejmują w zakresie poszczególnych specjalności następujący zakres zajęć:

a) instrumentalistyka

- zespół instrumentów historycznych lub chór,
- zespół kameralny,
- studia orkiestrowe z wyjątkiem specjalizacji: klawesyn, klawikord, lutnia i organy,
  - basso continuo z elementami improwizacji dla specjalizacji klawesyn, klawikord i lutnia,
  - improwizacja z elementami basso continuo dla specjalizacji organy,
- obowiązkowy instrument klawiszowy;

b) instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa

- big band lub zespół,
- improwizacja jazzowa,
- ćwiczenia rytmiczne,
- fortepian obowiązkowy jazzowy z wyjątkiem specjalizacji fortepian jazzowy;

c) wokalistyka

- fortepian dla wokalistyki,
- dykcja i interpretacja,
- elementy gry aktorskiej,
- zespół wokalny;

d) wokalistyka jazzowa

- fortepian dla wokalistyki,
- dykcja i interpretacja,
- ćwiczenia rytmiczne,
- emisja głosu;

e) wokalistyka estradowa

- fortepian dla wokalistyki,
- zespół wokalny,
- dykcja i interpretacja,

- taniec i plastyka ruchu,
- zajęcia sceniczne i praktyka estradowa.

Poz. 4 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów. W specjalnościach instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa, wokalistyka jazzowa i wokalistyka estradowa mogą być realizowane zajęcia kształcenie słuchu jazzowe.

Poz. 5 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów. Za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 16 uczniów.

Poz. 6 Zajęcia prowadzone są w grupach do 16 uczniów. W specjalnościach instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa, wokalistyka jazzowa i wokalistyka estradowa mogą być realizowane zajęcia historia muzyki jazzowej z literaturą muzyczną.

Poz. 7 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów. Za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 16 uczniów.

Poz. 8 Zajęcia prowadzone są w grupach do 6 uczniów. Za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 9 uczniów. W specjalnościach instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa, wokalistyka jazzowa i wokalistyka estradowa mogą być realizowane zajęcia harmonia jazzowa.

Poz. 9-11 Szkoła przygotowuje listę zajęć do wyboru dla uczniów z podziałem na poszczególne moduły rozszerzające. Katalog zajęć możliwych do zaproponowania uczniowi do wyboru jest otwarty. Mogą to być zajęcia rozszerzające zakres nauczanych obowiązkowych przedmiotów ogólnomuzycznych lub inne zajęcia wynikające ze specyfiki nauczania w danej specjalności lub zainteresowań uczniów. Do 15 czerwca w roku szkolnym poprzedzającym rozpoczęcie nauki w klasie II każdy uczeń pisemnie deklaruje chęć realizacji zajęć wybranych wg zapisu w poz. 9-11 w klasach II-IV. Najpóźniej dwa tygodnie przed upływem tego terminu dyrektor szkoły ogłasza listę przedmiotów, planowanych do realizacji w szkole, z podziałem na moduły: słuchowy, praktyczny, ogólnomuzyczny. Poszczególne przedmioty mogą być zaprojektowane w ciągu jednego, dwóch lub trzech lat nauki oraz na różnych poziomach zaawansowania lub bez różnicowania poziomów zaawansowania.

Uczeń jest zobowiązany dokonać wyboru co najmniej jednej godziny z każdego modułu: słuchowego, praktycznego i ogólnomuzycznego. Zmiana podjętego przez ucznia wyboru może nastąpić tylko w przypadku: zmiany szkoły, zawieszenia wybranych przez ucznia zajęć oraz w szczególnych sytuacjach indywidualnych z końcem roku za zgodą dyrektora szkoły.

Zajęcia w modułach realizowane są w grupach liczących minimum 2 uczniów. Mogą być realizowane również w grupach międzyoddziałowych.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Limit godzin naliczany jest odrębnie dla każdej specjalności, realizowanej w szkole w cyklu czteroletnim. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,

- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęcia indywidualne mistrzowskie, przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

Tabela 1 - ZAJĘCIA EDUKACYJNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA KLAS I - III

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania
1.	Język polski	77 ¹⁾
2.	Historia	
3.	Wiedza o społeczeństwie	
4.	Język obcy nowożytny	
5.	Drugi język obcy nowożytny	
6.	Matematyka	
7.	Fizyka	
8.	Chemia	
9.	Biologia	
10.	Geografia	
11.	Plastyka	
12.	Informatyka	
13.	Wychowanie fizyczne	
14.	Edukacja dla bezpieczeństwa	
15.	Godziny z wychowawcą	
POZOSTAŁE ZAJĘCIA		
Religia/Etyka ²⁾		6
Godziny do dyspozycji dyrektora ³⁾		6

Objaśnienia do tabeli 1

- 1) Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania określa uśredniony wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w przypadku zaplanowania realizacji tych zajęć przez 32 tygodnie nauki w roku szkolnym. Na następujące obowiązkowe zajęcia edukacyjne w trzyletnim cyklu kształcenia, przy

planowanych 32 tygodniach nauki w roku szkolnym, należy tygodniowo przeznaczyć co najmniej:

- język polski - 14 godzin,
- dwa języki obce nowożytne - 14 godzin (godziny te mogą być dowolnie rozdzielone pomiędzy te języki),
- plastyka - 1 godzina,
- historia - 6 godzin,
- wiedza o społeczeństwie - 2 godziny,
- geografia - 4 godziny,
- biologia - 4 godziny,
- chemia - 4 godziny,
- fizyka - 4 godziny,
- matematyka - 12 godzin,
- informatyka - 2 godziny,
- wychowanie fizyczne - 6 godzin,
- edukacja dla bezpieczeństwa - 1 godzina,
- zajęcia z wychowawcą - 3 godziny.

Realizacja zajęć może zostać zaprojektowana na określoną liczbę - od 30 do 36 tygodni nauki w roku szkolnym. Wówczas minimalną liczbę godzin tygodniowo oraz wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, należy odpowiednio zmniejszyć lub zwiększyć.

- 2) Wymiar godzin religii/etyki może być realizowany w zmniejszonym wymiarze, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 3) Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogą być przeznaczone na:
  - okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych ogólnokształcących lub artystycznych,
  - realizację dla całej klasy lub grupy uczniów nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych nieujętych w ramowym planie nauczania, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.

Tabela 2 - ZAJĘCIA EDUKACYJNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA KLAS IV - VI

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania
A. OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE W ZAKRESIE PODSTAWOWYM¹⁾		
1.	Język polski	60 ²⁾
2.	Dwa języki obce nowożytne (godziny mogą być dowolnie rozdzielone pomiędzy te języki)	
3.	Historia	
4.	Wiedza o społeczeństwie	
5.	Podstawy przedsiębiorczości	
6.	Geografia	
7.	Biologia	
8.	Chemia	
9.	Fizyka	
10.	Matematyka	
11.	Informatyka	
12.	Wychowanie fizyczne	
13.	Edukacja dla bezpieczeństwa	
14.	Godziny z wychowawcą	
B. OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE W ZAKRESIE ROZSZERZONYM DO WYBORU³⁾		
1.	Język polski	8
2.	Historia	
3.	Geografia	
4.	Biologia	

5.	Chemia	
6.	Fizyka	
7.	Historia muzyki ⁴⁾	
8.	Historia sztuki	
9.	Język łaciński i kultura antyczna	
10.	Filozofia	
11.	Język obcy nowożytny	6
12.	Wiedza o społeczeństwie	
13.	Matematyka	
14.	Informatyka	
C. PRZEDMIOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO WYBORU ⁵⁾		
1.	Historia i społeczeństwo	4
2.	Przyroda	
3.	Ekonomia w praktyce	1
4.	Zajęcia artystyczne	
5.	Inny przedmiot ⁶⁾	
D. POZOSTAŁE ZAJĘCIA		
Religia/Etyka ⁷⁾		6
Godziny do dyspozycji dyrektora ⁸⁾		12

Objaśnienia do tabeli 2

1) Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania określa uśredniony wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w przypadku zaplanowania realizacji tych zajęć przez 30 tygodni nauki w roku szkolnym. Na następujące obowiązkowe zajęcia edukacyjne w trzyletnim cyklu kształcenia, przy planowanych 30 tygodniach nauki w roku szkolnym, należy tygodniowo przeznaczyć co najmniej:

- język polski - 12 godzin,
- dwa języki obce nowożytne - 15 godzin,

- historia - 2 godziny,
- wiedza o społeczeństwie - 1 godzina,
- podstawy przedsiębiorczości - 2 godziny,
- geografia - 1 godzina,
- biologia - 1 godzina,
- chemia - 1 godzina,
- fizyka - 1 godzina,
- matematyka - 10 godzin,
- informatyka - 1 godzina,
- wychowanie fizyczne - 9 godzin,
- edukacja dla bezpieczeństwa - 1 godzina,
- godziny z wychowawcą - 3 godziny.

Realizacja zajęć może zostać zaprojektowana na określoną liczbę - od 30 do 36 tygodni nauki w roku szkolnym. Wówczas minimalną liczbę godzin tygodniowo oraz wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, należy odpowiednio zmniejszyć lub zwiększyć. W klasie VI, z powodu wcześniejszego zakończenia zajęć, przewiduje się 30 tygodni nauki.

- 2) Przedmioty obowiązkowe ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie podstawowym, z wyjątkiem języka polskiego, języka obcego nowożytnego, matematyki i wychowania fizycznego, realizowane są w klasie IV.
- 3) W klasach IV-VI na przedmioty w zakresie rozszerzonym i na przedmioty uzupełniające należy przeznaczyć łącznie co najmniej 18 godzin tygodniowo w trzyletnim okresie nauczania, z zastrzeżeniem objaśnienia nr 5. Przedmioty w zakresie rozszerzonym oraz przedmioty uzupełniające mogą być realizowane w oddziale, grupie oddziałowej, grupie międzyoddziałowej lub w zespole szkół w grupie międzyszkolnej. Dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady szkoły, a jeżeli rada szkoły nie została powołana - po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, rady rodziców i samorządu uczniowskiego, uwzględniając zainteresowania uczniów oraz możliwości organizacyjne, kadrowe i finansowe szkoły, organizuje nauczanie tak, aby uczniowie mieli możliwość wyboru od 2 do 4 przedmiotów, ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym.

Przedmioty: historia, wiedza o społeczeństwie, geografia, biologia, chemia, fizyka i informatyka, ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, realizowane są po uprzednim zrealizowaniu tych przedmiotów w zakresie podstawowym.

Przedmioty: język polski, język obcy nowożytny i matematyka, ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, mogą być realizowane w klasach IV-VI równoległe z przedmiotami w zakresie podstawowym.

Przedmioty: historia sztuki, język łaciński i kultura antyczna oraz filozofia, ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, mogą być realizowane w klasach V-VI.

Przedmiot historia muzyki, ujęty w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym oraz w podstawie programowej dla zawodu muzyk, może być realizowany w klasach I-VI.

- 4) Jeżeli w ramach obowiązkowych zajęć artystycznych uczniowie realizują przedmiot historia muzyki do klasy VI włącznie w wymiarze 8 lub więcej godzin tygodniowo w sześcioletnim cyklu kształcenia, uznaje się ten przedmiot za jeden spośród obowiązkowych przedmiotów w zakresie rozszerzonym, a 8 godzin przeznaczonych na ten przedmiot uwzględnia się w ogólnej liczbie co najmniej 18 godzin przeznaczonych na przedmioty obowiązkowe w zakresie rozszerzonym.

- 5) Uczniowie, którzy nie realizują 18 godzin tygodniowo w trzyletnim okresie nauczania, z zastrzeżeniem objaśnienia nr 5, na obowiązkowe przedmioty w zakresie rozszerzonym obowiązani są realizować przedmiot lub przedmioty uzupełniające, aby osiągnąć wskazaną liczbę godzin. O wyborze przedmiotu uzupełniającego, spośród przedmiotów zajęcia artystyczne lub inne zajęcia, decyduje dyrektor szkoły po zasięgnięciu opinii uczniów danego oddziału (grupy oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyszkolnej).
- 6) Inny przedmiot to uzupełniający przedmiot, dla którego nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tego przedmiotu został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.
- 7) Wymiar godzin religii/etyki może być realizowany w zmniejszonym wymiarze, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 8) Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogą być przeznaczone na:
  - okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych ogólnokształcących lub artystycznych,
  - realizację zajęć dla uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych nieujętych w ramowym planie nauczania, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania oraz do indywidualnych zajęć mistrzowskich, przeznaczonych dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne, w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły, w ramach posiadanych środków finansowych oraz warunków organizacyjnych i kadrowych szkoły,
  - realizację zajęć organizowanych w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z odrębnymi przepisami w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, w ramach posiadanych środków finansowych.

**RAMOWY PLAN NAUCZANIA OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOŁY MUZYCZNEJ
II STOPNIA**

**ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE
DLA KLAS I - VI**

Zawód: muzyk (wszystkie specjalności i specjalizacje)

Tabela 3

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE		Liczba godzin tygodniowo w sześcioletnim cyklu nauczania
1.	Przedmiot główny/Specialność zawodowa		13
2.	Zajęcia z akompaniатorem		X
3.	Zajęcia uzupełniające w ramach specjalności zawodowej		14
4.	Kształcenie słuchu/Kształcenie słuchu jazzowe		11
5.	Zasady muzyki z elementami edycji nut		2
6.	Historia muzyki z literaturą muzyczną/Historia muzyki jazzowej z literaturą muzyczną		9
7.	Analiza dzieła muzycznego		2
8.	Harmonia praktyczna/Harmonia jazzowa		4
9.	Moduł rozszerzający do wyboru w kl. IV-VI	słuchowy	6
10.		praktyczny	
11.		ogólnomuzyczny	
Razem			61
Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły odrębnie dla każdej specjalności			6

Objaśnienia do tabeli 3

- Poz. 1 W specjalnościach: instrumentalistyka, instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa przedmiotem głównym jest instrument i zajęcia prowadzone są indywidualnie. W specjalnościach: wokalistyka, wokalistyka jazzowa, wokalistyka estradowa przedmiotem głównym jest śpiew i zajęcia prowadzone są indywidualnie. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych ww. specjalności wymiar czasu zajęć przedmiotu głównego może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 45 minut tygodniowo. W specjalności lutnictwo przedmiotem głównym jest lutnictwo i zajęcia prowadzone są w grupach liczących do 4 uczniów, wymiar zajęć zwiększa się o 5 godzin w cyklu kształcenia. W specjalności rytmika przedmiotem głównym jest rytmika i zajęcia prowadzone są w grupach liczących do 8 uczniów, wymiar zajęć może zostać zwiększony, nie więcej niż o 4 godziny w cyklu kształcenia.
- Poz. 2 W klasach I – V zajęcia z akompaniатorem realizowane są w wymiarze od 15 do 45 minut tygodniowo w przeliczeniu na jednego ucznia, a w klasie VI do

2 godzin tygodniowo w przeliczeniu na jednego ucznia. Zajęcia nie podlegają ocenianiu. Godziny mogą być rozliczane semestralnie. Zajęcia nie obowiązują uczniów specjalności rytmika, lutnictwo oraz uczniów specjalności instrumentalistyka oraz instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa w specjalizacjach: fortepian, fortepian jazzowy, organy, klawesyn, klawikord, akordeon, akordeon jazzowy, harfa, lutnia, gitara i gitara jazzowa.

Poz. 3 Zajęcia uzupełniające w ramach specjalności obejmują obowiązkowe dla danej specjalności zajęcia edukacyjne wymienione poniżej, których łączna liczba godzin w cyklu kształcenia wynosi minimum 14. Liczba zajęć uzupełniających może być większa, pod warunkiem, że odbywa się w ramach łącznej liczby godzin przeznaczonych na zajęcia uzupełniające w cyklu kształcenia.

Dla uczniów szczególnie uzdolnionych, z wyłączeniem specjalności rytmika i lutnictwo, wymiar czasu zajęć uzupełniających może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 6 godzin w cyklu kształcenia. W specjalności rytmika wymiar czasu zajęć uzupełniających zwiększa się o 12 godzin w cyklu kształcenia, a w specjalności lutnictwo - zwiększa się o 16 godzin w cyklu kształcenia.

Szczegółowe nazwy zajęć, ich wymiar godzinowy w cyklu kształcenia oraz warunki ich realizacji wynikają ze szkolnego planu nauczania, z zastrzeżeniem jednak, że obejmują w zakresie poszczególnych specjalności następujący zakres zajęć:

a) instrumentalistyka:

- orkiestra, zespół instrumentów historycznych lub chór,
- zespół kameralny,
- studia orkiestrowe z wyjątkiem specjalizacji: fortepian, akordeon, gitara, klawesyn, klawikord, lutnia i organy,
  - basso continuo z elementami improwizacji dla specjalizacji klawesyn, klawikord i lutnia,
  - improwizacja z elementami basso continuo dla specjalizacji organy,
- fortepian obowiązkowy z wyjątkiem specjalizacji: fortepian, skrzypce barokowe, viola da gamba, wiolonczela barokowa, flet traverso, lutnia, flet podłużny, obój barokowy, trąbka naturalna, organy, klawesyn,
  - obowiązkowy instrument klawiszowy dla specjalizacji: skrzypce barokowe, viola da gamba, wiolonczela barokowa, flet traverso, lutnia, flet podłużny, obój barokowy, trąbka naturalna, organy, klawesyn,
  - improwizacja fortepianowa dla specjalizacji fortepian,

b) instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa

- big band lub zespół,
- improwizacja jazzowa,
- ćwiczenia rytmiczne,
- fortepian obowiązkowy jazzowy z wyjątkiem specjalizacji fortepian jazzowy;

c) wokalistyka

- fortepian dla wokalistyki
- dykcja i interpretacja,

- elementy gry aktorskiej,
  - zespół wokalny;
- d) wokalistyka jazzowa
- fortepian dla wokalistyki,
  - dykcja i interpretacja,
  - ćwiczenia rytmiczne,
  - emisja głosu;
- e) wokalistyka estradowa
- fortepian dla wokalistyki,
  - zespół wokalny,
  - dykcja i interpretacja,
  - taniec i plastyka ruchu,
  - zajęcia sceniczne i praktyka estradowa;
- f) lutnictwo
- skrzypce lub inny instrument lutniczy,
  - korekta lutnicza,
  - projektowanie i modelowanie,
  - akustyka lutnicza,
  - historia sztuki lutniczej;
- g) rytmika
- fortepian dla rytmiki,
  - improwizacja fortepianowa dla rytmiki,
  - technika ruchu i taniec,
  - metodyka nauczania rytmiki z praktyką.
- Poz. 4 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów. W specjalnościach instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa, wokalistyka jazzowa i wokalistyka estradowa mogą być realizowane zajęcia kształcenie słuchu jazzowe.
- Poz. 5 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów. Za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 16 uczniów.
- Poz. 6 Zajęcia prowadzone są w grupach do 16 uczniów. W specjalnościach instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa, wokalistyka jazzowa i wokalistyka estradowa mogą być realizowane zajęcia historia muzyki jazzowej z literaturą muzyczną.
- Poz. 7 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów. Za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 16 uczniów.
- Poz. 8 Zajęcia prowadzone są w grupach do 6 uczniów. Za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 9 uczniów. W specjalnościach instrumentalistyka jazzowa i rozrywkowa, wokalistyka jazzowa i wokalistyka estradowa mogą być realizowane zajęcia harmonia jazzowa.
- Poz. 9-11 Szkoła przygotowuje listę zajęć do wyboru dla uczniów z podziałem na poszczególne moduły rozszerzające. Katalog zajęć możliwych do zaproponowania uczniowi do wyboru jest otwarty. Mogą to być zajęcia rozszerzające zakres nauczanych obowiązkowych przedmiotów ogólnomuzycznych lub inne zajęcia

wynikające ze specyfiki nauczania w danej specjalności lub zainteresowań uczniów. Do 15 czerwca w roku szkolnym poprzedzającym rozpoczęcie nauki w klasie IV każdy uczeń pisemnie deklaruje chęć realizacji zajęć wybranych wg treści zawartej w poz. 9-11 w klasach IV-VI. Najpóźniej dwa tygodnie przed upływem tego terminu dyrektor szkoły ogłasza listę przedmiotów w poz. 9-11, planowanych do realizacji w szkole, z podziałem na moduły: słuchowy, praktyczny i ogólnomuzyczny. Poszczególne przedmioty mogą być zaprojektowane w ciągu jednego, dwóch lub trzech lat nauki oraz na różnych poziomach zaawansowania lub bez różnicowania poziomów zaawansowania.

Uczeń jest zobowiązany dokonać wyboru co najmniej jednej godziny z każdego modułu: słuchowego, praktycznego i ogólnomuzycznego. Zmiana podjętego przez ucznia wyboru może nastąpić tylko w przypadku: zmiany szkoły, zawieszenia wybranych przez ucznia zajęć oraz w szczególnych sytuacjach indywidualnych z końcem roku za zgodą dyrektora szkoły.

Zajęcia w modułach realizowane są w grupach liczących minimum 2 uczniów. Mogą być realizowane również w grupach międzyoddziałowych.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Limit godzin naliczany jest odrębnie dla każdej specjalności, realizowanej w szkole w cyklu sześcioletnim. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,
- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęcia indywidualne mistrzowskie, przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

Tabela 1 - ZAJĘCIA EDUKACYJNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA KLAS I - III

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania
1.	Język polski	77 ¹⁾
2.	Historia	
3.	Wiedza o społeczeństwie	
4.	Język obcy nowożytny	
5.	Drugi język obcy nowożytny	
6.	Matematyka	
7.	Fizyka	
8.	Chemia	
9.	Biologia	
10.	Geografia	
11.	Muzyka	
12.	Informatyka	
13.	Wychowanie fizyczne	
14.	Edukacja dla bezpieczeństwa	
15.	Godziny z wychowawcą	
POZOSTAŁE ZAJĘCIA		
Religia/Etyka ²⁾		6
Godziny do dyspozycji dyrektora ³⁾		6

Objaśnienia do tabeli 1

- 1) Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania określa uśredniony wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w przypadku zaplanowania realizacji tych zajęć przez 32 tygodnie nauki w roku szkolnym.

Na następujące obowiązkowe zajęcia edukacyjne w trzyletnim cyklu kształcenia, przy planowanych 32 tygodniach nauki w roku szkolnym, należy tygodniowo przeznaczyć co najmniej:

- język polski - 14 godzin,
- dwa języki obce nowożytne - 14 godzin (godziny te mogą być dowolnie rozdzielone pomiędzy te języki),
- muzyka - 1 godzina,
- historia - 6 godzin,
- wiedza o społeczeństwie - 2 godziny,
- geografia - 4 godziny,
- biologia - 4 godziny,
- chemia - 4 godziny,
- fizyka - 4 godziny,
- matematyka - 12 godzin,
- informatyka - 2 godziny,
- wychowanie fizyczne - 6 godzin,
- edukacja dla bezpieczeństwa - 1 godzina,
- zajęcia z wychowawcą - 3 godziny.

Realizacja zajęć może zostać zaprojektowana na określoną liczbę - od 30 do 36 tygodni nauki w roku szkolnym. Wówczas minimalną liczbę godzin tygodniowo oraz wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, należy odpowiednio zmniejszyć lub zwiększyć.

- 2) Wymiar godzin religii/etyki może być realizowany w zmniejszonym wymiarze, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 3) Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogą być przeznaczone na:
  - okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych ogólnokształcących lub artystycznych,
  - realizację dla całej klasy lub grupy uczniów nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych nieujętych w ramowym planie nauczania, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.

Tabela 2 - ZAJĘCIA EDUKACYJNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA KLAS IV - VI

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania
A. OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE W ZAKRESIE PODSTAWOWYM¹⁾		
1.	Język polski	60 ²⁾
2.	Dwa języki obce nowożytne (godziny mogą być dowolnie rozdzielone pomiędzy te języki)	
3.	Historia	
4.	Wiedza o społeczeństwie	
5.	Podstawy przedsiębiorczości	
6.	Geografia	
7.	Biologia	
8.	Chemia	
9.	Fizyka	
10.	Matematyka	
11.	Informatyka	
12.	Wychowanie fizyczne	
13.	Edukacja dla bezpieczeństwa	
14.	Godziny z wychowawcą	
B. OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE W ZAKRESIE ROZSZERZONYM DO WYBORU³⁾		
1.	Język polski	8
2.	Historia	
3.	Geografia	
4.	Biologia	

5.	Chemia	
6.	Fizyka	
7.	Historia muzyki	
8.	Historia sztuki ⁴⁾	
9.	Język łaciński i kultura antyczna	
10.	Filozofia	
11.	Język obcy nowożytny	6
12.	Wiedza o społeczeństwie	
13.	Matematyka	
14.	Informatyka	
C. PRZEDMIOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO WYBORU ⁵⁾		
1.	Historia i społeczeństwo	4
2.	Przyroda	
3.	Ekonomia w praktyce	1
4.	Zajęcia artystyczne	
5.	Inny przedmiot ⁶⁾	
D. POZOSTAŁE ZAJĘCIA		
Religia/Etyka ⁷⁾		6
Godziny do dyspozycji dyrektora ⁸⁾		12

Objaśnienia do tabeli 2

1) Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania określa uśredniony wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w przypadku zaplanowania realizacji tych zajęć przez 30 tygodni nauki w roku szkolnym. Na następujące obowiązkowe zajęcia edukacyjne w trzyletnim cyklu kształcenia, przy planowanych 30 tygodniach nauki w roku szkolnym, należy tygodniowo przeznaczyć co najmniej:

- język polski - 12 godzin,
- dwa języki obce nowożytne - 15 godzin,

- historia - 2 godziny,
- wiedza o społeczeństwie - 1 godzina,
- podstawy przedsiębiorczości - 2 godziny,
- geografia - 1 godzina,
- biologia - 1 godzina,
- chemia - 1 godzina,
- fizyka - 1 godzina,
- matematyka - 10 godzin,
- informatyka - 1 godzina,
- wychowanie fizyczne - 9 godzin,
- edukacja dla bezpieczeństwa - 1 godzina,
- godziny z wychowawcą - 3 godziny.

Realizacja zajęć może zostać zaprojektowana na określoną liczbę - od 30 do 36 tygodni nauki w roku szkolnym. Wówczas minimalną liczbę godzin tygodniowo oraz wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, należy odpowiednio zmniejszyć lub zwiększyć. W klasie VI, z powodu wcześniejszego zakończenia zajęć, przewiduje się 30 tygodni nauki.

- 2) Przedmioty obowiązkowe ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie podstawowym, z wyjątkiem języka polskiego, języka obcego nowożytnego, matematyki i wychowania fizycznego, realizowane są w klasie IV.
- 3) W klasach IV-VI na przedmioty w zakresie rozszerzonym i na przedmioty uzupełniające należy przeznaczyć łącznie co najmniej 18 godzin tygodniowo w trzyletnim okresie nauczania, z zastrzeżeniem objaśnienia nr 5. Przedmioty w zakresie rozszerzonym oraz przedmioty uzupełniające mogą być realizowane w oddziale, grupie oddziałowej, grupie międzyoddziałowej lub w zespole szkół w grupie międzyszkolnej. Dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady szkoły, a jeżeli rada szkoły nie została powołana - po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, rady rodziców i samorządu uczniowskiego, uwzględniając zainteresowania uczniów oraz możliwości organizacyjne, kadrowe i finansowe szkoły, organizuje nauczanie tak, aby uczniowie mieli możliwość wyboru od 2 do 4 przedmiotów, ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym.

Przedmioty: historia, wiedza o społeczeństwie, geografia, biologia, chemia, fizyka i informatyka, ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, realizowane są po uprzednim zrealizowaniu tych przedmiotów w zakresie podstawowym.

Przedmioty: język polski, język obcy nowożytny i matematyka, ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, mogą być realizowane w klasach IV-VI równoległe z przedmiotami w zakresie podstawowym.

Przedmioty: historia muzyki, język łaciński i kultura antyczna oraz filozofia, ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, mogą być realizowane w klasach V-VI.

Przedmiot historia sztuki, ujęty w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym oraz w podstawie programowej dla zawodu plastyk, może być realizowany w klasach I-VI.

- 4) Jeżeli w ramach obowiązkowych zajęć artystycznych uczniowie realizują przedmiot historia sztuki do klasy VI włącznie w wymiarze 8 lub więcej godzin tygodniowo w sześcioletnim cyklu kształcenia, uznaje się ten przedmiot za jeden spośród obowiązkowych przedmiotów w zakresie rozszerzonym, a 8 godzin przeznaczonych na ten przedmiot uwzględnia się w ogólnej liczbie co najmniej 18 godzin przeznaczonych na przedmioty obowiązkowe w zakresie rozszerzonym.

- 5) Uczniowie, którzy nie realizują 18 godzin tygodniowo w trzyletnim okresie nauczania, z zastrzeżeniem objaśnienia nr 5, na obowiązkowe przedmioty w zakresie rozszerzonym obowiązani są realizować przedmiot lub przedmioty uzupełniające, aby osiągnąć wskazaną liczbę godzin. O wyborze przedmiotu uzupełniającego, spośród przedmiotów zajęcia artystyczne lub inne zajęcia, decyduje dyrektor szkoły po zasięgnięciu opinii uczniów danego oddziału (grupy oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyszkolnej).
- 6) Inny przedmiot to uzupełniający przedmiot, dla którego nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tego przedmiotu został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.
- 7) Wymiar godzin religii/etyki może być realizowany w zmniejszonym wymiarze, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 8) Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogą być przeznaczone na:
  - okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych ogólnokształcących lub artystycznych,
  - realizację zajęć dla uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych nieujętych w ramowym planie nauczania, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania oraz do indywidualnych zajęć mistrzowskich, przeznaczonych dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne, w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły, w ramach posiadanych środków finansowych oraz warunków organizacyjnych i kadrowych szkoły,
  - realizację zajęć organizowanych w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z odrębnymi przepisami w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, w ramach posiadanych środków finansowych.

**RAMOWY PLAN NAUCZANIA
OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOŁY SZTUK PIĘKNYCH
ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE
Zawód: plastyk**

Tabela 3

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE		Liczba godzin tygodniowo w sześcioletnim cyklu nauczania
1.	Historia sztuki		9
2.	Rysunek i malarstwo		21
3.	Rzeźba		6
4.	Podstawy projektowania – kompozycja		4
5.	Specjalność/specjalizacja		12
6.	Moduł zajęć uzupełniających do wyboru w kl. III-VI w zakresie:	multimediów i fotografii	6
7.		zespołowych projektów artystycznych	
Razem			65
Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły			6

Objaśnienia do tabeli 3

Poz. 1 Zajęcia prowadzone są w grupach do 16 osób.

Poz. 2-5 Na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych wymienionych w poz. 2-5 przeznaczają się dodatkowo 7 godzin w sześcioletnim cyklu kształcenia, które są podzielone na poszczególne zajęcia w szkolnym planie nauczania. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych wymiar czasu zajęć z poz. 2-5 może być dodatkowo zwiększony, nie więcej jednak niż 5 godzin w cyklu kształcenia. Szczegółowe zasady zwiększania wymiaru zajęć określa statut szkoły.

Poz. 2-7 Zajęcia prowadzone są w grupach od 5 do 20 uczniów. W uzasadnionych przypadkach szkoła może wnioskować do organu sprawującego nadzór pedagogiczny o realizację w grupach o innej liczbie uczniów.

Poz. 5 Zajęcia obejmują specjalność ujętą w rozporządzeniu w sprawie podstaw programowych dla zawodu *plastyk*. Uczeń realizuje jedną, wybraną przez siebie specjalność spośród oferty szkoły. Wybrana specjalność jest realizowana nie później niż od trzeciego roku nauczania. Tryb wyboru specjalności określa statut szkoły. W uzasadnionych przypadkach zajęcia mogą być prowadzone dodatkowo z nauczycielem praktycznej nauki zawodu.

Poz. 6-7 Do 15 czerwca w roku szkolnym poprzedzającym rozpoczęcie nauki w klasie III każdy uczeń pisemnie deklaruje chęć realizacji zajęć wybranych wg treści

zawartej w poz. 6-7 w klasach III-VI. Najpóźniej dwa tygodnie przed upływem tego terminu dyrektor szkoły ogłasza listę przedmiotów w poz. 6-7, planowanych do realizacji w szkole, z podziałem na moduły: multimediiów i fotografii oraz zespołowych projektów artystycznych. Poszczególne przedmioty mogą być zaprojektowane w ciągu jednego, dwóch, trzech lub czterech lat nauki oraz na różnych poziomach zaawansowania lub bez różnicowania poziomów zaawansowania.

Uczeń jest zobowiązany w trakcie cyklu kształcenia zrealizować minimum 6 godzin zajęć w ramach modułów, realizując co najmniej dwie godziny z każdego modułu: multimediiów i fotografii oraz zespołowych projektów artystycznych. Zmiana podjętego przez ucznia wyboru może nastąpić tylko w przypadku: zmiany szkoły, zawieszenia wybranych przez ucznia zajęć oraz w szczególnych sytuacjach indywidualnych z końcem roku za zgodą dyrektora szkoły.

Zajęcia w modułach realizowane są w grupach. Mogą być realizowane również w grupach międzyoddziałowych.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Limit godzin naliczany jest odrębnie dla każdej specjalności, realizowanej w szkole w cyklu sześcioletnim. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,
- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęcia przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

Tabela 1 - ZAJĘCIA EDUKACYJNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA KLAS I - IV

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w czteroletnim cyklu nauczania
A. OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE W ZAKRESIE PODSTAWOWYM¹⁾		
1.	Język polski	64 ²⁾
2.	Dwa języki obce nowożytne (godziny mogą być dowolnie rozdzielone pomiędzy te języki)	
3.	Historia	
4.	Wiedza o społeczeństwie	
5.	Podstawy przedsiębiorczości	
6.	Geografia	
7.	Biologia	
8.	Chemia	
9.	Fizyka	
10.	Matematyka	
11.	Informatyka	
12.	Wychowanie fizyczne	
13.	Edukacja dla bezpieczeństwa	
14.	Godziny z wychowawcą	
B. OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE W ZAKRESIE ROZSZERZONYM DO WYBORU³⁾		
1.	Język polski	8
2.	Historia	
3.	Geografia	
4.	Biologia	

5.	Chemia	
6.	Fizyka	
7.	Historia muzyki	
8.	Historia sztuki ⁴⁾	
9.	Język łaciński i kultura antyczna	
10.	Filozofia	
11.	Język obcy nowożytny	6
12.	Wiedza o społeczeństwie	
13.	Matematyka	
14.	Informatyka	
C. PRZEDMIOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO WYBORU ⁵⁾		
1.	Historia i społeczeństwo	4
2.	Przyroda	
3.	Ekonomia w praktyce	1
4.	Zajęcia artystyczne	
5.	Inny przedmiot ⁶⁾	
D. POZOSTAŁE ZAJĘCIA		
Religia/Etyka ⁷⁾		8
Godziny do dyspozycji dyrektora ⁸⁾		12

Objaśnienia do tabeli 1

1) Liczba godzin tygodniowo w czteroletnim cyklu nauczania określa uśredniony wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w przypadku zaplanowania realizacji tych zajęć przez 30 tygodni nauki w roku szkolnym. Na następujące obowiązkowe zajęcia edukacyjne w czteroletnim cyklu kształcenia, przy planowanych 30 tygodniach nauki w roku szkolnym, należy tygodniowo przeznaczyć co najmniej:

- język polski - 12 godzin,
- dwa języki obce nowożytne - 15 godzin,

- historia - 2 godziny,
- wiedza o społeczeństwie - 1 godzina,
- podstawy przedsiębiorczości - 2 godziny,
- geografia - 1 godzina,
- biologia - 1 godzina,
- chemia - 1 godzina,
- fizyka - 1 godzina,
- matematyka - 10 godzin,
- informatyka - 1 godzina,
- wychowanie fizyczne - 12 godzin,
- edukacja dla bezpieczeństwa - 1 godzina,
- godziny z wychowawcą - 4 godziny.

Realizacja zajęć może zostać zaprojektowana na określoną liczbę - od 30 do 36 tygodni nauki w roku szkolnym. Wówczas minimalną liczbę godzin tygodniowo oraz wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, należy odpowiednio zmniejszyć lub zwiększyć. W klasie IV, z powodu wcześniejszego zakończenia zajęć, przewiduje się 30 tygodni nauki.

2) Przedmioty obowiązkowe ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie podstawowym, z wyjątkiem języka polskiego, języka obcego nowożytnego, matematyki i wychowania fizycznego, realizowane są w klasie I.

3) W klasach I-IV na przedmioty w zakresie rozszerzonym i na przedmioty uzupełniające należy przeznaczyć łącznie co najmniej 18 godzin tygodniowo w czteroletnim okresie nauczania, z zastrzeżeniem objaśnienia nr 5. Przedmioty w zakresie rozszerzonym oraz przedmioty uzupełniające mogą być realizowane w oddziale, grupie oddziałowej, grupie międzyoddziałowej lub w zespole szkół w grupie międzyszkolnej. Dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady szkoły, a jeżeli rada szkoły nie została powołana - po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, rady rodziców i samorządu uczniowskiego, uwzględniając zainteresowania uczniów oraz możliwości organizacyjne, kadrowe i finansowe szkoły, organizuje nauczanie tak, aby uczniowie mieli możliwość wyboru od 2 do 4 przedmiotów, ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym.

Przedmioty: historia, wiedza o społeczeństwie, geografia, biologia, chemia, fizyka i informatyka, ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, realizowane są po uprzednim zrealizowaniu tych przedmiotów w zakresie podstawowym.

Przedmioty: język polski, język obcy nowożytny i matematyka, ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, są realizowane w klasach II-IV równolegle z przedmiotami w zakresie podstawowym.

Przedmioty: historia muzyki, język łaciński i kultura antyczna oraz filozofia, ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, mogą być realizowane w klasach II-IV.

Przedmiot historia sztuki, ujęty w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym oraz w podstawie programowej dla zawodu plastyk, może być realizowany w klasach I-IV.

4) Jeżeli w ramach obowiązkowych zajęć artystycznych uczniowie realizują w klasach I-IV przedmiot historia sztuki w wymiarze 8 lub więcej godzin tygodniowo w czteroletnim cyklu kształcenia, uznaje się ten przedmiot za jeden spośród obowiązkowych przedmiotów w zakresie rozszerzonym, a 8 godzin przeznaczonych na ten przedmiot uwzględnia się w ogólnej liczbie co najmniej 18 godzin przeznaczonych na przedmioty obowiązkowe w zakresie rozszerzonym.

- 5) Uczniowie, którzy nie realizują 18 godzin tygodniowo w czteroletnim okresie nauczania, z zastrzeżeniem objaśnienia nr 5, na obowiązkowe przedmioty w zakresie rozszerzonym obowiązani są realizować przedmiot lub przedmioty uzupełniające, aby osiągnąć wskazaną liczbę godzin. O wyborze przedmiotu uzupełniającego, spośród przedmiotów zajęcia artystyczne lub inne zajęcia, decyduje dyrektor szkoły po zasięgnięciu opinii uczniów danego oddziału (grupy oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyszkolnej).
- 6) Inny przedmiot to uzupełniający przedmiot, dla którego nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tego przedmiotu został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.
- 7) Wymiar godzin religii/etyki może być realizowany w zmniejszonym wymiarze, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 8) Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogą być przeznaczone na:
  - okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych ogólnokształcących lub artystycznych,
  - realizację zajęć dla uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych nieujętych w ramowym planie nauczania, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania oraz do indywidualnych zajęć mistrzowskich, przeznaczonych dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne, w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły, w ramach posiadanych środków finansowych oraz warunków organizacyjnych i kadrowych szkoły,
  - realizację zajęć organizowanych w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z odrębnymi przepisami w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, w ramach posiadanych środków finansowych.

**RAMOWY PLAN NAUCZANIA
LICEUM PLASTYCZNEGO
ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE
Zawód: plastyk**

Tabela 2

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE		Liczba godzin tygodniowo w czteroletnim cyklu nauczania
1.	Historia sztuki		8
2.	Rysunek i malarstwo		16
3.	Rzeźba		6
4.	Podstawy projektowania – kompozycja		3
5.	Specjalność/specjalizacja		16
6.	Moduł zajęć uzupełniających do wyboru w kl. II-IV w zakresie:	multimediów i fotografii	6
7.		zespołowych projektów artystycznych	
Razem			65
Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły			4

Objaśnienia do tabeli 2

Poz. 1 Zajęcia prowadzone są w grupach do 16 osób.

Poz. 2-5 Na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych wymienionych w poz. 2-5 przeznaczają się dodatkowo 10 godzin w czteroletnim cyklu kształcenia, które są podzielone na poszczególne zajęcia w szkolnym planie nauczania. Dla uczniów szczególnie uzdolnionych wymiar czasu zajęć z poz. 2-5 może być dodatkowo zwiększony, nie więcej jednak niż 5 godzin w cyklu kształcenia. Szczegółowe zasady zwiększania wymiaru zajęć określa statut szkoły.

Poz. 2-7 Zajęcia prowadzone są w grupach od 5 do 20 uczniów. W uzasadnionych przypadkach szkoła może wnioskować do organu sprawującego nadzór pedagogiczny o realizację w grupach o innej liczbie uczniów.

Poz. 5 Zajęcia obejmują specjalność ujętą w rozporządzeniu w sprawie podstaw programowych dla zawodu *plastyk*. Uczeń realizuje jedną, wybraną przez siebie specjalność spośród oferty szkoły. Wybrana specjalność jest realizowana nie później niż od drugiego roku nauczania. Tryb wyboru specjalności określa statut szkoły. W uzasadnionych przypadkach zajęcia mogą być prowadzone dodatkowo z nauczycielem praktycznej nauki zawodu.

Poz. 6-7 Do 15 czerwca w roku szkolnym poprzedzającym rozpoczęcie nauki w klasie II każdy uczeń pisemnie deklaruje chęć realizacji zajęć wybranych wg treści zawartej

w poz. 6-7 w klasach II-IV. Najpóźniej dwa tygodnie przed upływem tego terminu dyrektor szkoły ogłasza listę przedmiotów w poz. 6-7, planowanych do realizacji w szkole, z podziałem na moduły: multimediiów i fotografii oraz zespołowych projektów artystycznych. Poszczególne przedmioty mogą być zaprojektowane w ciągu jednego, dwóch lub trzech lat nauki oraz na różnych poziomach zaawansowania lub bez różnicowania poziomów zaawansowania.

Uczeń jest zobowiązany w trakcie cyklu kształcenia zrealizować minimum 6 godzin zajęć w ramach modułów, realizując co najmniej dwie godziny z każdego modułu: multimediiów i fotografii oraz zespołowych projektów artystycznych. Zmiana podjętego przez ucznia wyboru może nastąpić tylko w przypadku: zmiany szkoły, zawieszenia wybranych przez ucznia zajęć oraz w szczególnych sytuacjach indywidualnych z końcem roku za zgodą dyrektora szkoły.

Zajęcia w modułach realizowane są w grupach. Mogą być realizowane również w grupach międzyoddziałowych.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Limit godzin naliczany jest odrębnie dla każdej specjalności, realizowanej w szkole w cyklu czteroletnim. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,
- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęcia przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

Tabela 1 - ZAJĘCIA EDUKACYJNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA KLAS I - III

KLASY I - III		
Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania
1.	Język polski	60 ¹⁾
2.	Język obcy nowożytny	
3.	Historia i społeczeństwo	
4.	Przyroda	
5.	Matematyka	
6.	Zajęcia komputerowe	
7.	Zajęcia techniczne	
8.	Plastyka	
9.	Godziny z wychowawcą	
POZOSTAŁE ZAJĘCIA		
Religia/Etyka ³⁾		6
Godziny do dyspozycji dyrektora ⁴⁾		15

Objaśnienia do tabeli 1

¹⁾ Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania określa uśredniony wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w przypadku zaplanowania realizacji tych zajęć przez 32 tygodnie nauki w roku szkolnym. Na następujące obowiązkowe zajęcia edukacyjne w trzyletnim cyklu kształcenia, przy planowanych 32 tygodniach nauki w roku szkolnym, należy tygodniowo przeznaczyć co najmniej:

- język polski - 16 godzin,
- język obcy nowożytny - 9 godzin,
- historia i społeczeństwo - 4 godziny,
- przyroda - 9 godzin,
- matematyka - 12 godzin,
- zajęcia komputerowe - 3 godziny,
- zajęcia techniczne - 2 godziny,
- plastyka - 2 godziny,

- godziny z wychowawcą - 3 godziny.

Realizacja zajęć może zostać zaprojektowana na określoną liczbę - od 30 do 36 tygodni nauki w roku szkolnym. Wówczas minimalną liczbę godzin tygodniowo oraz wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, należy odpowiednio zmniejszyć lub zwiększyć.

- 2) Wymiar godzin religii/etyki może być realizowany w zmniejszonym wymiarze, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 3) Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogą być przeznaczone na:
  - okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych ogólnokształcących lub artystycznych,
  - realizację zajęć dla uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych nieujętych w ramowym planie nauczania, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania oraz do indywidualnych zajęć mistrzowskich, przeznaczonych dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne, w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły, w ramach posiadanych środków finansowych oraz warunków organizacyjnych i kadrowych szkoły,
  - realizację zajęć organizowanych w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z odrębnymi przepisami w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, w ramach posiadanych środków finansowych.

Tabela 2 - ZAJĘCIA EDUKACYJNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA KLAS IV - VII

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania
1.	Język polski	71 ¹⁾
2.	Historia	
3.	Wiedza o społeczeństwie	
4.	Język obcy nowożytny	
5.	Drugi język obcy nowożytny	
6.	Matematyka	
7.	Fizyka	
8.	Chemia	
9.	Biologia	
10.	Geografia	
11.	Muzyka	
12.	Informatyka	
13.	Wychowanie fizyczne	
14.	Edukacja dla bezpieczeństwa	
15.	Godziny z wychowawcą	
POZOSTAŁE ZAJĘCIA		
	Religia/Etyka ²⁾	6
	Godziny do dyspozycji dyrektora ³⁾	6

Objaśnienia do tabeli 2

- 1) Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania określa uśredniony wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w przypadku zaplanowania realizacji tych zajęć przez 32 tygodnie nauki w roku szkolnym. Na następujące obowiązkowe zajęcia edukacyjne w trzyletnim cyklu kształcenia, przy

planowanych 32 tygodniach nauki w roku szkolnym, należy tygodniowo przeznaczyć co najmniej:

- język polski - 14 godzin,
- dwa języki obce nowożytne - 14 godzin (godziny te mogą być dowolnie rozdzielone pomiędzy te języki),
- plastyka - 1 godzina,
- historia - 6 godzin,
- wiedza o społeczeństwie - 2 godziny,
- geografia - 4 godziny,
- biologia - 4 godziny,
- chemia - 4 godziny,
- fizyka - 4 godziny,
- matematyka - 12 godzin,
- informatyka - 2 godziny,
- edukacja dla bezpieczeństwa - 1 godzina,
- zajęcia z wychowawcą - 3 godziny.

Realizacja zajęć może zostać zaprojektowana na określoną liczbę - od 30 do 36 tygodni nauki w roku szkolnym. Wówczas minimalną liczbę godzin tygodniowo oraz wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, należy odpowiednio zmniejszyć lub zwiększyć.

- 2) Wymiar godzin religii/etyki może być realizowany w zmniejszonym wymiarze, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 3) Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogą być przeznaczone na:
  - okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych ogólnokształcących lub artystycznych,
  - realizację dla całej klasy lub grupy uczniów nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych nieujętych w ramowym planie nauczania, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.

Tabela 3 - ZAJĘCIA EDUKACYJNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA KLAS VII - IX

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania
A. OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE W ZAKRESIE PODSTAWOWYM¹⁾		
1.	Język polski	51 ²⁾
2.	Dwa języki obce nowożytne (godziny mogą być dowolnie rozdzielone pomiędzy te języki)	
3.	Historia	
4.	Wiedza o społeczeństwie	
5.	Podstawy przedsiębiorczości	
6.	Geografia	
7.	Biologia	
8.	Chemia	
9.	Fizyka	
10.	Matematyka	
11.	Informatyka	
12.	Edukacja dla bezpieczeństwa	
13.	Godziny z wychowawcą	
B. OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE W ZAKRESIE ROZSZERZONYM DO WYBORU³⁾		
1.	Język polski	8
2.	Historia	
3.	Geografia	
4.	Biologia	
5.	Chemia	

6.	Fizyka	
7.	Historia muzyki	
8.	Historia sztuki	
9.	Język łaciński i kultura antyczna	
10.	Filozofia	
11.	Język obcy nowożytny	6
12.	Wiedza o społeczeństwie	
13.	Matematyka	
14.	Informatyka	
C. PRZEDMIOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO WYBORU ⁴⁾		
1.	Historia i społeczeństwo	4
2.	Przyroda	
3.	Ekonomia w praktyce	1
4.	Zajęcia artystyczne	
5.	Inny przedmiot ⁵⁾	
D. POZOSTAŁE ZAJĘCIA		
Religia/Etyka ⁶⁾		6
Godziny do dyspozycji dyrektora ⁷⁾		12

Objaśnienia do tabeli 3

- ¹⁾ Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania określa uśredniony wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, w przypadku zaplanowania realizacji tych zajęć przez 30 tygodni nauki w roku szkolnym. Na następujące obowiązkowe zajęcia edukacyjne w trzyletnim cyklu kształcenia, przy planowanych 30 tygodniach nauki w roku szkolnym, należy tygodniowo przeznaczyć co najmniej:
- język polski - 12 godzin,
  - dwa języki obce nowożytne - 15 godzin,
  - historia - 2 godziny,
  - wiedza o społeczeństwie - 1 godzina,

- podstawy przedsiębiorczości - 2 godziny,
- geografia - 1 godzina,
- biologia - 1 godzina,
- chemia - 1 godzina,
- fizyka - 1 godzina,
- matematyka - 10 godzin,
- informatyka - 1 godzina,
- edukacja dla bezpieczeństwa - 1 godzina,
- godziny z wychowawcą - 3 godziny.

Realizacja zajęć może zostać zaprojektowana na określoną liczbę - od 30 do 36 tygodni nauki w roku szkolnym. Wówczas minimalną liczbę godzin tygodniowo oraz wymiar godzin, które należy przeznaczyć na wymienione obowiązkowe zajęcia edukacyjne, należy odpowiednio zmniejszyć lub zwiększyć. W klasie IX, z powodu wcześniejszego zakończenia zajęć, przewiduje się 30 tygodni nauki.

2) Przedmioty obowiązkowe ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie podstawowym, z wyjątkiem języka polskiego, języka obcego nowożytnego, matematyki i wychowania fizycznego, realizowane są w klasie VII.

3) W klasach VII-IX na przedmioty w zakresie rozszerzonym i na przedmioty uzupełniające należy przeznaczyć łącznie co najmniej 18 godzin tygodniowo w trzyletnim okresie nauczania. Jeżeli w ramach obowiązkowych zajęć artystycznych uczniowie realizują przedmiot wiedza o tańcu w wymiarze 8 lub więcej godzin tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu kształcenia, do końca IX klasy włącznie, uznaje się ten przedmiot za jeden spośród obowiązkowych przedmiotów w zakresie rozszerzonym, a 8 godzin przeznaczonych na ten przedmiot uwzględnia się w ogólnej liczbie co najmniej 18 godzin przeznaczonych na przedmioty obowiązkowe w zakresie rozszerzonym. Przedmioty w zakresie rozszerzonym oraz przedmioty uzupełniające mogą być realizowane w oddziale, grupie oddziałowej lub grupie międzyoddziałowej. Dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady szkoły, a jeżeli rada szkoły nie została powołana - po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, rady rodziców i samorządu uczniowskiego, uwzględniając zainteresowania uczniów oraz możliwości organizacyjne, kadrowe i finansowe szkoły, organizuje nauczanie tak, aby uczniowie mieli możliwość wyboru od 2 do 4 przedmiotów, ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym.

Przedmioty: historia, wiedza o społeczeństwie, geografia, biologia, chemia, fizyka i informatyka, ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, realizowane są po uprzednim zrealizowaniu tych przedmiotów w zakresie podstawowym.

Przedmioty: język polski, język obcy nowożytny i matematyka, ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, mogą być realizowane w klasach VII-IX równolegle z przedmiotami w zakresie podstawowym.

Przedmioty: historia muzyki, historia sztuki, język łaciński i kultura antyczna oraz filozofia, ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, mogą być realizowane w klasach VII-IX.

4) Uczniowie, którzy nie realizują 18 godzin tygodniowo w trzyletnim okresie nauczania, z zastrzeżeniem objaśnienia nr 4, na obowiązkowe przedmioty w zakresie rozszerzonym obowiązani są realizować przedmiot lub przedmioty uzupełniające, aby osiągnąć wskazaną liczbę godzin. O wyborze przedmiotu uzupełniającego, spośród przedmiotów zajęcia artystyczne lub inne zajęcia, decyduje dyrektor szkoły po zasięgnięciu opinii uczniów danego oddziału (grupy oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyszkolnej).

5) Inny przedmiot to uzupełniający przedmiot, dla którego nie została ustalona podstawa

programowa, lecz program nauczania tego przedmiotu został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.

- 6) Wymiar godzin religii/etyki może być realizowany w zmniejszonym wymiarze, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 7) Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogą być przeznaczone na:
  - okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych ogólnokształcących lub artystycznych,
  - realizację zajęć dla uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych nieujętych w ramowym planie nauczania, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania oraz do indywidualnych zajęć mistrzowskich, przeznaczonych dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne, w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły, w ramach posiadanych środków finansowych oraz warunków organizacyjnych i kadrowych szkoły,
  - realizację zajęć organizowanych w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z odrębnymi przepisami w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, w ramach posiadanych środków finansowych.

**RAMOWY PLAN NAUCZANIA
OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOŁY BALETOWEJ**

ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE**Zawód: tancerz**

Tabela 4

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo	
1.	Zajęcia taneczne	1	
RAZEM		1	
Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu nauczania	
2.	Taniec klasyczny	50	+ 52
3.	Taniec współczesny	12	
4.	Taniec ludowy i charakterystyczny	6	
5.	Taniec dawny	2	
6.	Moduły zajęć uzupełniających do wyboru	X	
7.	Repertuar	X	
8.	Praktyki sceniczne	X	
9.	Rytmika	6	
10.	Umuzycznienie	2	
11.	Audycje muzyczne	3	
12.	Historia tańca	8	
13.	Zasady charakteryzacji	1	
RAZEM		142	
Godziny do dyspozycji dyrektora		9	

Objaśnienia do tabeli 4

- Poz. 1. Szkoła może zorganizować zajęcia taneczne dla kandydatów, którzy zgłoszą chęć uczestnictwa. Zajęcia prowadzone są w grupach. Jeżeli zajęcia są realizowane w jednym semestrze, to wówczas ich wymiar wynosi odpowiednio 2 godziny tygodniowo.
- Poz.2 Lekcje tańca klasycznego mogą odbywać się oddzielnie dla chłopców, oddzielnie dla dziewcząt.
- Poz. 3 Taniec współczesny może być realizowany różnymi rodzajami technik tanecznych.
- Poz.2–5 i 9 Zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 12 uczniów.
W uzasadnionych sytuacjach grupy mogą liczyć więcej uczniów.
- Poz. 2-5 Na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych wymienionych w poz. 2-5 przeznaczają się dodatkowo 52 godziny w dziewięcioletnim cyklu kształcenia, które są podzielone na poszczególne zajęcia w szkolnym planie nauczania. Ponadto uczniom szczególnie uzdolnionym można zwiększyć dodatkowo wymiar zajęć do dwóch godzin tygodniowo w trybie zajęć indywidualnych w zakresie zajęć wymienionych w poz. 2-5. Szczegółowe zasady zwiększania wymiaru zajęć uczniom szczególnie uzdolnionym określa statut szkoły.
- Poz. 6 W ramach modułów zajęć uzupełniających do wyboru realizowane są zajęcia edukacyjne z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów oraz możliwości kadrowo-lokalowych szkoły, jako zajęcia indywidualne lub w zespole dla wybranej grupy uczniów. Rodzaje zajęć prowadzonych w ramach modułów zajęć uzupełniających wynikają ze szkolnego planu nauczania, a zasady udziału uczniów w zajęciach określa statut szkoły. Moduły zajęć uzupełniających do wyboru mogą być realizowane również w grupach międzyklasowych. Na realizację tych zajęć można przeznaczyć średnio do 2 godzin tygodniowo na klasę w dziewięcioletnim cyklu nauczania. Zajęcia prowadzone w ramach modułów nie są obowiązkowe nie podlegają ocenie.
- Poz. 7 W zakresie obowiązkowych zajęć edukacyjnych wymienionych w poz. 2-5 prowadzony jest repertuar szkolny w wymiarze średnio 10 minut tygodniowo na ucznia. Repertuar szkolny nie musi zostać wykorzystany w pełnym wymiarze, nie obowiązuje każdego ucznia oraz nie podlega ocenie.
- Poz. 8 Praktyki sceniczne mogą odbywać uczniowie od klasy I do końca I semestru klasy IX. Na opiekę nad praktykami scenicznymi uczniów i na realizację praktyk przeznaczają się średnio do 2 godzin tygodniowo na klasę. Praktyki sceniczne nie podlegają ocenie.
- Poz. 1-8 Zajęcia edukacyjne wymienione w poz. 1-8 prowadzone są z akompaniamentem lub z wykorzystaniem nagrań. Dla nauczycieli przygotowujących indywidualne układy taneczne, wchodzące w zakres praktycznej części egzaminu dyplomowego oraz w miarę potrzeby dla akompaniatorów, przewiduje się po jednej godzinie tygodniowo dla każdego ucznia w okresie trzech miesięcy przed tym egzaminem.
- Poz. 10-13 Zajęcia prowadzone są w grupach klasowych.
- Poz. 13 Zajęcia zasady charakterystyki mogą być prowadzone w różnych formach (np.: zajęcia blokowe, warsztaty) w obowiązującym wymiarze godzin.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,
- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,

Załącznik nr 7

- zajęcia przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

RAMOWY PLAN NAUCZANIA SZKOŁY SZTUKI TAŃCA**ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE****Zawód: tancerz**

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo	
1.	Zajęcia taneczne	1	
RAZEM		1	
Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w dziewięcioletnim cyklu nauczania	
2.	Taniec klasyczny	50	+ 52
3.	Taniec współczesny	12	
4.	Taniec ludowy i charakterystyczny	6	
5.	Taniec dawny	2	
6.	Moduły zajęć uzupełniających do wyboru	X	
7.	Repertuar	X	
8.	Praktyki sceniczne	X	
9.	Rytmika	6	
10.	Umuzycznienie	2	
11.	Audycje muzyczne	3	
12.	Historia tańca	8	
13.	Zasady charakteryzacji	1	
RAZEM		142	
Godziny do dyspozycji dyrektora		9	

Objaśnienia do tabeli

- Poz. 1. Szkoła może zorganizować zajęcia taneczne dla kandydatów, którzy zgłoszą chęć uczestnictwa. Zajęcia prowadzone są w grupach. Jeżeli zajęcia są realizowane w jednym semestrze, to wówczas ich wymiar wynosi odpowiednio 2 godziny tygodniowo.
- Poz.2 Lekcje tańca klasycznego mogą odbywać się oddzielnie dla chłopców, oddzielnie dla dziewcząt.
- Poz. 3 Taniec współczesny może być realizowany różnymi rodzajami technik tanecznych.
- Poz.2-5 i 9 Zajęcia mogą być prowadzone w grupach do 12 uczniów.
W uzasadnionych sytuacjach grupy mogą liczyć więcej uczniów.
- Poz. 2-5 Na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych wymienionych w poz. 2-5 przeznaczają się dodatkowo 52 godziny w dziewięcioletnim cyklu kształcenia, które są podzielone na poszczególne zajęcia w szkolnym planie nauczania. Ponadto uczniom szczególnie uzdolnionym można zwiększyć dodatkowo wymiar zajęć do dwóch godzin tygodniowo w trybie zajęć indywidualnych w zakresie zajęć wymienionych w poz. 2-5. Szczegółowe zasady zwiększania wymiaru zajęć uczniom szczególnie uzdolnionym określa statut szkoły.
- Poz. 6 W ramach modułów zajęć uzupełniających do wyboru realizowane są zajęcia edukacyjne z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów oraz możliwości kadrowo-lokalowych szkoły, jako zajęcia indywidualne lub w zespole dla wybranej grupy uczniów. Rodzaje zajęć prowadzonych w ramach modułów zajęć uzupełniających wynikają ze szkolnego planu nauczania, a zasady udziału uczniów w zajęciach określa statut szkoły. Moduły zajęć uzupełniających do wyboru mogą być realizowane również w grupach międzyklasowych. Na realizację tych zajęć można przeznaczyć średnio do 2 godzin tygodniowo na klasę w dziewięcioletnim cyklu nauczania. Zajęcia prowadzone w ramach modułów nie są obowiązkowe nie podlegają ocenie.
- Poz. 7 W zakresie obowiązkowych zajęć edukacyjnych wymienionych w poz. 2-5 prowadzony jest repertuar szkolny w wymiarze średnio 10 minut tygodniowo na ucznia. Repertuar szkolny nie musi zostać wykorzystany w pełnym wymiarze, nie obowiązuje każdego ucznia oraz nie podlega ocenie.
- Poz. 8 Praktyki sceniczne mogą odbywać uczniowie od klasy I do końca I semestru klasy IX. Na opiekę nad praktykami scenicznymi uczniów i na realizację praktyk przeznaczają się średnio do 2 godzin tygodniowo na klasę. Praktyki sceniczne nie podlegają ocenie.
- Poz. 1-8 Zajęcia edukacyjne wymienione w poz. 1-8 prowadzone są z akompaniamentem lub z wykorzystaniem nagrań. Dla nauczycieli przygotowujących indywidualne układy taneczne, wchodzące w zakres praktycznej części egzaminu dyplomowego oraz w miarę potrzeby dla akompaniatorów, przewiduje się po jednej godzinie tygodniowo dla każdego ucznia w okresie trzech miesięcy przed tym egzaminem.
- Poz. 10-13 Zajęcia prowadzone są w grupach klasowych.
- Poz. 13 Zajęcia zasady charakterystyki mogą być prowadzone w różnych formach (np.: zajęcia blokowe, warsztaty) w obowiązującym wymiarze godzin.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,
- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,

Załącznik nr 8

- zajęcia przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

RAMOWY PLAN NAUCZANIA SZKOŁY SZTUKI CYRKOWEJ

ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE

Zawód: aktor cyrkowy

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania
1.	Specjalność artystyczna	24
2.	Zajęcia uzupełniające	22
3.	Podstawy charakteryzacji	1
4.	Historia cyrku	1
RAZEM		48
Godziny do dyspozycji dyrektora		12

Objaśnienia

- Poz. 1   Uczeń począwszy od klasy II realizuje jedną spośród następujących specjalności artystycznych: akrobata, gimnastyk, ekwilibrysta, zongler, mim, klaun. Zajęcia są prowadzone indywidualnie lub w grupach w zależności od specjalności. Dla każdej specjalności przewiduje się w klasie programowo najwyższej zajęcia z choreografem w wymiarze 1 godziny tygodniowo. W trzyletnim cyklu nauczania mogą być realizowane praktyki zawodowe.
- Poz. 2   Zajęcia prowadzone są w grupach do 10 uczniów oraz obejmują: techniki cyrkowe (elementy akrobatyki, gimnastyki, ekwilibrystyki i zonglerki), techniki taneczne oraz elementy gry aktorskiej i pantomimy.
- Poz. 3 i 4   Zajęcia realizowane są grupowo.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,
- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęcia przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu

Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

**RAMOWY PLAN NAUCZANIA POLICEALNEJ SZKOŁY MUZYCZNEJ
ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE**

Zawód: aktor scen muzycznych (3 letni cykl nauczania)

Specjalność: wokalnno-aktorska i wokalnno-baletowa

Tabela 1

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu nauczania	
1.	Gra aktorska	5	+ 29
2.	Śpiew	5	
3.	Taniec	5	
4.	Zajęcia uzupełniające w ramach specjalności zawodowej	30	
5.	Praca z akompaniatorem	x	
6.	Praktyki sceniczne	x	
7.	Wybrane zagadnienia z historii dziedziny	6	
8.	Charakteryzacja	2	
9.	Umuzycznienie	6	
RAZEM		88	
Godziny do dyspozycji dyrektora		6	

Objaśnienia do tabeli 1

- Poz. 1-3 W specjalności: wokalnie-aktorskiej przedmiotem głównym jest śpiew. W specjalności: wokalnie-baletowej przedmiotami głównymi są: śpiew i taniec. Na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych wymienionych w poz. 1-3 przeznaczają się dodatkowo 29 godzin w trzyletnim cyklu kształcenia, które są podzielone na poszczególne zajęcia w szkolnym planie nauczania. Ponadto uczniom szczególnie uzdolnionym można zwiększyć dodatkowo wymiar zajęć do dwóch godzin tygodniowo w trybie zajęć indywidualnych w zakresie zajęć wymienionych w poz. 1-3. Szczegółowe zasady zwiększania wymiaru zajęć uczniom szczególnie uzdolnionym określa statut szkoły.
- Poz. 1 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 uczniów.
- Poz. 2 Zajęcia prowadzone są indywidualnie. Zaleca się pracę z akompaniатorem pod kierunkiem nauczyciela śpiewu.
- Poz. 3 Zajęcia prowadzone są w grupach do 10 uczniów. Zajęcia prowadzone z udziałem akompaniatora lub z akompaniamentem mechanicznym.
- Poz. 4 Zajęcia uzupełniające w ramach specjalności obejmują obowiązkowe dla danej specjalności zajęcia edukacyjne wymienione poniżej, których łączna liczba godzin w cyklu kształcenia wynosi minimum 30. Liczba zajęć uzupełniających może być większa, pod warunkiem, że odbywa się w ramach łącznej liczby godzin przeznaczonych na zajęcia uzupełniające w cyklu kształcenia. W specjalności wokalnie-aktorskiej wymiar godzin tych zajęć może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 30 godzin w cyklu kształcenia. Szczegółowe nazwy zajęć, ich wymiar godzinowy w cyklu kształcenia oraz warunki ich realizacji wynikają ze szkolnego planu nauczania, z zastrzeżeniem jednak, że obejmują w zakresie poszczególnych specjalności następujący zakres zajęć:
- a) specjalność: wokalnie-aktorska:
    - piosenka aktorska,
    - wiersz,
    - proza.
  - b) specjalność: wokalnie-baletowa:
    - step,
    - pantomima.
- Poz. 5 Praca z akompaniатorem dotyczy realizacji zajęć z poz. 2. i realizowana jest w wymiarze średnio od 15 do 45 minut tygodniowo w przeliczeniu na jednego ucznia, a w klasie III do 2 godzin tygodniowo w przeliczeniu na jednego ucznia. Organizację pracy z akompaniатorem ustala nauczyciel śpiewu i nauczyciel akompaniator w porozumieniu z dyrektorem szkoły. Zajęcia nie podlegają ocenianiu. Godziny mogą być rozliczane semestralnie.
- Poz. 6 Praktyki sceniczne realizowane są w wymiarze średnio 15 minut tygodniowo na ucznia. Praktyki sceniczne nie muszą zostać wykorzystane w pełnym wymiarze, nie obowiązują każdego ucznia oraz nie podlegają ocenianiu.
- Poz. 7 Zajęcia prowadzone są zbiorowo.
- Poz. 8-9 Zajęcia prowadzone są w grupach do 12 osób.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,

- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęcia przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

**RAMOWY PLAN NAUCZANIA
POLICEALNEJ SZKOŁY PLASTYCZNEJ
ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE
Zawód: plastyk**

Tabela 2

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE		Liczba godzin tygodniowo w dwuletnim cyklu nauczania
1.	Historia sztuki		5
2.	Rysunek i malarstwo		12
3.	Rzeźba		3
4.	Podstawy projektowania – kompozycja		3
5.	Specjalność		16
6.	Moduł zajęć uzupełniających do wyboru w kl. II w zakresie:	multimediów i fotografii	6
7.		zespołowych projektów artystycznych	
Razem			60
Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły			4

Objaśnienia do tabeli 3

- Poz. 1 Zajęcia prowadzone są w grupach do 16 osób.
- Poz. 2-5 Na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych wymienionych w poz. 2-5 przeznaczona jest dodatkowo 15 godzin w dwuletnim cyklu kształcenia, które są podzielone na poszczególne zajęcia w szkolnym planie nauczania. Szczegółowe zasady zwiększania wymiaru zajęć określa statut szkoły.
- Poz. 2-7 Zajęcia prowadzone są w grupach od 5 do 20 uczniów. W uzasadnionych przypadkach szkoła może wnioskować do organu sprawującego nadzór pedagogiczny o realizację w grupach o innej liczbie uczniów.
- Poz. 5 Zajęcia obejmują specjalność ujętą w rozporządzeniu w sprawie podstaw programowych dla zawodu plastyk. Uczeń realizuje jedną, wybraną przez siebie specjalność spośród oferty szkoły. Wybrana specjalność jest realizowana nie później niż od pierwszego roku nauczania. Tryb wyboru specjalności określa statut szkoły. W uzasadnionych przypadkach zajęcia mogą być prowadzone dodatkowo z nauczycielem praktycznej nauki zawodu.
- Poz. 6-7 Do 15 czerwca w roku szkolnym poprzedzającym rozpoczęcie nauki w klasie II każdy uczeń pisemnie deklaruje chęć realizacji zajęć wybranych wg treści zawartej w poz. 6-7 w klasie II. Najpóźniej dwa tygodnie przed upływem tego terminu dyrektor szkoły ogłasza listę przedmiotów w poz. 6-7, planowanych do realizacji w szkole, z podziałem na moduły: multimediów i fotografii oraz zespołowych

projektów artystycznych. Poszczególne przedmioty są zaprojektowane w ciągu jednego roku nauki oraz na różnych poziomach zaawansowania lub bez różnicowania poziomów zaawansowania.

Uczeń jest zobowiązany w trakcie cyklu kształcenia zrealizować minimum 6 godzin zajęć w ramach modułów, realizując co najmniej dwie godziny z każdego modułu: multimediiów i fotografii oraz zespołowych projektów artystycznych. Zmiana podjętego przez ucznia wyboru może nastąpić tylko w przypadku: zmiany szkoły, zawieszenia wybranych przez ucznia zajęć oraz w szczególnych sytuacjach indywidualnych z końcem roku za zgodą dyrektora szkoły.

Godziny do dyspozycji dyrektora powinny zostać zaplanowane w szkolnym planie nauczania wraz z określeniem szczegółowych nazw zajęć, ich wymiaru godzinowego w cyklu kształcenia oraz warunków realizacji. Godziny te można przeznaczyć na:

- zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- realizację zespołowych projektów artystycznych,
- realizację zajęć rozwijających uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, uzdolnień i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęcia przeznaczone dla uczniów wybitnie uzdolnionych, osiągających znaczące sukcesy artystyczne,
- zajęcia organizowane w ramach udzielanej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U z 2013 r. poz. 532).

RAMOWY PLAN NAUCZANIA OGNISKA ARTYSTYCZNEGO**ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE****Specjalność muzyczna****DZIAŁ DZIECIĘCY****Tabela 1**

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w czteroletnim cyklu nauczania
1.	Instrument główny	6
2.	Rytmika z kształceniem słuchu	7
3.	Chór lub zespół	
RAZEM		13

Objaśnienia do tabeli 1

- Poz. 1 Zajęcia realizowane są indywidualnie.
- Poz. 2 Zajęcia realizowane są w grupach.
- Poz. 3 Zajęcia realizowane są w grupach. Zespoły mogą być różnorodne: ludowe, wokalne, taneczne, rytmiczne, instrumentów perkusyjnych, teatralno-muzyczne i inne. Dyrektor ogniska artystycznego decyduje o ofercie zespołów.

DZIAŁ MŁODZIEŻOWY**Tabela 2**

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w czteroletnim cyklu nauczania
1.	Instrument główny lub śpiew	8
2.	Zajęcia indywidualne	
3.	Kształcenie słuchu z audycjami muzycznymi	7
4.	Chór lub zespół	
RAZEM		15

Objaśnienia do tabeli 2

- Poz. 1 Zajęcia realizowane są indywidualnie
- Poz. 2 Zajęcia indywidualne, którymi mogą być przykładowo: fortepian dodatkowy, instrument dodatkowy, instrument ludowy, gra a vista, elementy improwizacji,

podstawy akompaniamentu, piosenka i inne, prowadzone są indywidualnie. Dyrektor ogniska artystycznego decyduje o ofercie zajęć indywidualnych.

Poz. 3 Zajęcia realizowane są w grupach.

Poz. 4 Zajęcia realizowane są w grupach. Zespoły mogą być różnorodne: ludowe, wokalne, taneczne, rytmiczne, instrumentów perkusyjnych, teatralno-muzyczne i inne. Dyrektor ogniska artystycznego decyduje o ofercie zespołów.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE

Specjalność plastyczna

DZIAŁ DZIECIĘCY

Tabela 3

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w dwuletnim cyklu nauczania
1.	Rysunek i ćwiczenia kolorystyczne	5
2.	Modelowanie	5
RAZEM		10

Objaśnienia do tabeli 3

Poz. 1 Zajęcia realizowane są w grupach.

Poz. 2 Zajęcia realizowane są w grupach.

DZIAŁ MŁODZIEŻOWY

Tabela 4

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w dwuletnim cyklu nauczania
1.	Rysunek i malarstwo	8
2.	Fakultety artystyczne	8
3.	Wiedza o sztuce	
RAZEM		16

Objaśnienia do tabeli 4

- Poz. 1 Zajęcia realizowane w grupach.
- Poz. 2 Zajęcia realizowane są w grupach. Fakultety mogą być różnorodne, np.: grafika, rzeźba, fotografia. Dyrektor ogniska artystycznego decyduje o ofercie fakultetów uwzględniając w miarę możliwości potrzeby i możliwości uczniów.
- Poz. 3 Zajęcia realizowane są w grupach.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE ARTYSTYCZNE

Specjalność baletowa

DZIAŁ DZIECIĘCY

Tabela 5

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w czteroletnim cyklu nauczania
1.	Taniec ludowy	8
2.	Zabawy ruchowe	6
3.	Umuzycznienie	
RAZEM		14

Objaśnienia do tabeli 5

- Poz. 1 Zajęcia realizowane są w grupach.
- Poz. 2 Zajęcia realizowane są w grupach.
- Poz. 3 Zajęcia realizowane są w grupach.

DZIAŁ MŁODZIEŻOWY**Tabela 6**

Poz.	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Liczba godzin tygodniowo w czteroletnim cyklu nauczania
1.	Technika taneczna	16
2.	Taniec ludowy i charakterystyczny	
3.	Rytmika	4
4.	Wiadomości o tańcu	
RAZEM		20

Objaśnienia do tabeli 6

- Poz. 1   Zajęcia realizowane są w grupach. Zajęcia realizowane są z akompaniamentem lub z akompaniamentem mechanicznym.
- Poz. 2   Zajęcia realizowane są w grupach. Zajęcia realizowane są z akompaniamentem lub z akompaniamentem mechanicznym.
- Poz. 3   Zajęcia realizowane są w grupach.
- Poz. 4   Zajęcia realizowane są w grupach.

Rozporządzenie

Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego¹

z dnia ..... 2013 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych

Na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty² zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 29 grudnia 2004 r. w sprawie typów szkół publicznych i niepublicznych (Dz. U z 2005r. Nr 6, poz. 42) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 2:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) szkoły baletowe obejmujące szkoły sztuki tańca - szkoły o dziewięcioletnim cyklu kształcenia w zależności od wieku ucznia, dające wykształcenie w zawodzie tancerz;”

b) 3 otrzymują brzmienie:

„ 3) szkoły sztuki cyrkowej – szkoły o trzyletnim cyklu kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie aktor cyrkowy;”

2) § 3 skreśla się.

---

¹ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. Nr 248, poz. 1482).

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206 z 2012 r. poz. 941, poz. 979 i z 2013 r. poz. 827.

§ 2 Słuchacze szkół o których mowa w § 3 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 29 grudnia 2004 r. w sprawie typów szkół publicznych i niepublicznych kończą naukę w tych szkołach na dotychczasowych zasadach.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2014 r., z wyjątkiem przepisu § 1 pkt 2), który wchodzi w życie w dniu 1 września 2016 r.

Minister Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

w porozumieniu:

Minister Edukacji Narodowej

Uzasadnieniem

Projekt rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zmieniającego rozporządzenia w sprawie typów szkół artystycznych publicznych w sprawie typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych, został wydany na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.³

W chwili obecnej obowiązuje Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 29 grudnia 2004 r.⁴ regulujący przedmiotową materią. Zmiany zaproponowane w projekcie są konsekwencją zmian jakie wejdą wraz z ogłoszeniem rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych, które jest wykonaniem upoważnienia ustawowego zawartego w art. 32a ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

W konsekwencji wprowadzenia nowych ramowych planów muszą zostać zniesione szkoły sztuki tańca o 6 letnim cyklu kształcenia. W chwili obecnej w Polsce nie istnieje żadna publiczna ani prywatna szkoła sztuki tańca kształcąca w cyklu sześcioletnim. W związku z powyższym nie ma uzasadnienia dla tego typu podmiotów. Ponadto likwidacji ulegną szkoły pomaturalne bibliotekarskie i animatorów kultury. W chwili obecnej wstrzymano nabór na nowe roczniki. Słuchacze kontynuujący naukę, dokończą ją na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia.

Zmiany w ramowych planach nauczania dla szkoły sztuki cyrkowej, gdzie przewidziano zmianę cyklu kształcenia z czteroletniego na trzyletni, powodują konieczność zmiany rozporządzenia o typach szkół artystycznych stosownie do nowych uzgodnień. Zmiany cyklu kształcenia w szkołach cyrkowych spowodowane są racjonalizacją szkolnego planu nauczania.

---

³ Dz. U. 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.

⁴ Dz. U. 2005 Nr 6 poz.42.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Adresatami nowych norm prawnych zawartych w projekcie rozporządzenia są nauczyciele, dyrektorzy szkół artystycznych oraz uczniowie szkół artystycznych

2. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana regulacja nie wpłynie na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie ma wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

5. Wpływ aktu normatywnego na rozwój regionalny

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na rozwój regionalny.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO**

z dnia .....

w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli

(Dz. U. z dnia .....

Na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa szczegółowe kwalifikacje wymagane od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli, o których mowa w art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, oraz szkoły artystyczne i placówki kształcenia artystycznego, a także wypadki, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli.

§ 2.

Ilekróć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) kursie kwalifikacyjnym - należy przez to rozumieć kurs kwalifikacyjny z zakresu określonego przedmiotu, prowadzonych zajęć lub przygotowania pedagogicznego, organizowany zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli, którego ukończenie umożliwia nauczycielowi posiadającemu poziom wykształcenia wymagany od nauczycieli danego typu szkoły lub rodzaju placówki uzyskanie kwalifikacji do nauczania tego przedmiotu, prowadzenia tych zajęć lub przygotowania pedagogicznego;
- 2) przygotowaniu pedagogicznym - należy przez to rozumieć nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i metodyki, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną - w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin; w przypadku nauczycieli praktycznej nauki zawodu niezbędny wymiar zajęć z zakresu przygotowania pedagogicznego wynosi nie mniej niż 150 godzin;
- 3) studiach pierwszego stopnia - należy przez to rozumieć studia licencjackie, inżynierskie lub studia wyższe zawodowe;
- 4) studiach magisterskich - należy przez to rozumieć studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie;
- 5) studiach wyższych - należy przez to rozumieć studia, o których mowa w pkt 4 i 5.

§ 3.

Kwalifikacje do nauczania religii posiada osoba, która spełnia wymagania kwalifikacyjne określone w porozumieniach pomiędzy ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania a Konferencją Episkopatu Polski Kościoła Katolickiego oraz właściwymi władzami zwierzchnimi kościołów lub innych związków wyznaniowych.

§ 4.

1. Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć edukacyjnych artystycznych w szkołach muzycznych i policealnych szkołach muzycznych posiada osoba legitymująca się dyplomem ukończenia studiów magisterskich na uczelni artystycznej na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć oraz przygotowaniem pedagogicznym.
2. Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć edukacyjnych artystycznych w szkołach muzycznych i policealnych szkołach muzycznych posiada także osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz:
  - 1) dyplomem ukończenia studiów magisterskich na uczelni artystycznej na kierunku (specjalności) innym niż określone w ust. 1, w ramach którego nabyła niezbędną wiedzę merytoryczną w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć albo
  - 2) dyplomem ukończenia studiów magisterskich na uczelni artystycznej na kierunku (specjalności) innym niż określone w ust. 1, która ukończyła studia podyplomowe na uczelni artystycznej w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć.
3. Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć edukacyjnych artystycznych w szkołach muzycznych i policealnych szkołach muzycznych posiada także osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz:
  - 1) dyplomem ukończenia studiów magisterskich na uczelni innej niż uczelnia artystyczna na kierunku muzykologia, w ramach którego nabyła niezbędną wiedzę merytoryczną w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć z zastrzeżeniem ust. 4 lub
  - 2) dyplomem ukończenia studiów magisterskich na uczelni innej niż uczelnia artystyczna na kierunku muzykologia, a ponadto ukończyła studia podyplomowe na uczelni artystycznej w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć.
4. Kwalifikacje do prowadzenia zajęć z przedmiotu „kształcenie słuchu z audycjami muzycznymi” oprócz osoby, o której mowa w ust. 1 i 2 posiada także osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz
  - 1) dyplomem ukończenia studiów wyższych na uczelni innej niż uczelnia artystyczna na kierunku muzykologia, w ramach którego nabyła niezbędną wiedzę merytoryczną w zakresie nauczanego przedmiotu i która legitymuje się ponadto dyplomem ukończenia szkoły muzycznej II stopnia lub
  - 2) dyplomem ukończenia studiów wyższych na uczelni innej niż uczelnia artystyczna na kierunku muzykologia, a ponadto ukończyła studia podyplomowe na uczelni artystycznej w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć.
5. Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć edukacyjnych artystycznych w ogólnokształcących szkołach muzycznych I stopnia i w szkołach muzycznych I stopnia, kwalifikacje

posiada również osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia:

- 1) studiów pierwszego stopnia na uczelni artystycznej na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć lub
- 2) studiów pierwszego stopnia na uczelni artystycznej na kierunku (specjalności) innym niż określone w pkt 1, w ramach którego nabyła niezbędną wiedzę merytoryczną w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć
- 3) studiów pierwszego stopnia na uczelni artystycznej na kierunku (specjalności) innym niż określone w pkt 1, a ponadto ukończyła studia podyplomowe na uczelni artystycznej w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć
- 4) studiów pierwszego stopnia na uczelni innej niż uczelnia artystyczna na kierunku muzykologia, w ramach którego nabyła niezbędną wiedzę merytoryczną w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć z zastrzeżeniem ust. 4
- 5) studiów pierwszego stopnia na uczelni innej niż uczelnia artystyczna na kierunku muzykologia, a ponadto ukończyła studia podyplomowe na uczelni artystycznej w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć.

§ 5.

1. Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć edukacyjnych artystycznych w szkołach plastycznych i policealnych szkołach plastycznych posiada osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia:
  - 1) studiów magisterskich na uczelni artystycznej na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć lub
  - 2) studiów magisterskich na uczelni artystycznej na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt 1, w ramach którego nabyła niezbędną wiedzę merytoryczną w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć albo ukończyła studia podyplomowe na uczelni artystycznej w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć lub
  - 3) studiów magisterskich na uczelni innej niż uczelnia artystyczna na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć.
2. Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć praktycznej nauki zawodu w szkołach, o których mowa w ust. 1, posiada również osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz:
  - 1) świadectwem dojrzałości i dyplomem ukończenia szkoły policealnej w zakresie odpowiedniego kierunku (specjalności), co najmniej dwuletnim stażem pracy lub tytułem robotnika (pracownika) wykwalifikowanego w zawodzie, którego będzie nauczać lub
  - 2) świadectwem dojrzałości technikum lub szkoły równorzędnej w zakresie odpowiedniego kierunku (specjalności), co najmniej dwuletnim stażem pracy lub tytułem robotnika (pracownika) wykwalifikowanego w zawodzie, którego będzie nauczać lub
  - 3) tytułem mistrza w zawodzie, którego będzie nauczać.
3. Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć edukacyjnych ogólnokształcących w szkołach plastycznych, z zastrzeżeniem § 9 i 14, posiada osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia studiów magisterskich na kierunku (specjalności):

- 1) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć lub
- 2) innym niż nauczany przedmiot lub rodzaj prowadzonych zajęć i ukończyła studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć.

§ 6.

1. Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć edukacyjnych artystycznych w szkołach baletowych posiada osoba, która legitymuje się dyplomem ukończenia szkoły baletowej, przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia:
  - 1) studiów magisterskich na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych lub
  - 2) studiów pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym do nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć, a ponadto posiada znaczący dorobek artystyczny lub zawodowy w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć oraz uzyskała pozytywną opinię organu sprawującego nadzór pedagogiczny.
2. Kwalifikacje do prowadzenia zajęć z przedmiotów taniec klasyczny, taniec współczesny taniec ludowy i charakterystyczny i taniec dawny w szkołach baletowych, posiada także osoba posiadająca znaczący dorobek artystyczny lub zawodowy w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć, która legitymuje się dyplomem ukończenia szkoły baletowej oraz przygotowaniem pedagogicznym, a ponadto uzyskała pozytywną opinię organu sprawującego nadzór pedagogiczny.
3. Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć muzycznych, przewidzianych jako obowiązkowe w ramowym planie nauczania, oraz do realizacji akompaniamentu w szkołach, o których mowa w ust. 1, posiada osoba spełniająca wymagania kwalifikacyjne określone w § 4 ust. 1-5.
4. Kwalifikacje do prowadzenia zajęć z zasad charakteryzacji posiada osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz:
  - 1) dyplomem ukończenia studiów wyższych na kierunku (specjalności) w ramach którego nabyła niezbędną wiedzę merytoryczną w zakresie prowadzonych zajęć albo ukończyła studia podyplomowe w zakresie prowadzonych zajęć lub
  - 2) świadectwem dojrzałości i dyplomem ukończenia szkoły policealnej w zakresie odpowiedniego kierunku (specjalności) oraz co najmniej dwuletnią praktyką zawodową.
5. Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć edukacyjnych ogólnokształcących w ogólnokształcących szkołach baletowych, z zastrzeżeniem § 9 i 14, posiada osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia studiów magisterskich na kierunku (specjalności):
  - 1) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć lub
  - 2) innym niż nauczany przedmiot lub rodzaj prowadzonych zajęć i ukończyła studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć.

§ 7.

Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć edukacyjnych w szkołach sztuki cyrkowej posiada osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia:

- 1) studiów wyższych na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć lub

- 2) studiów wyższych na kierunku (specjalności) innym niż określony w pkt 1, w ramach którego nabyła niezbędną wiedzę merytoryczną w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć lub
- 3) studiów wyższych, która ukończyła studia podyplomowe prowadzone przez uczelnię w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć lub posiada znaczący dorobek z zakresu nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć, a ponadto uzyskała pozytywną opinię organu sprawującego nadzór pedagogiczny lub
- 4) policealnego studium cyrkowego oraz świadectwem dojrzałości.

§ 8.

1. Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć edukacyjnych w pomaturalnych szkołach bibliotekarskich i animatorów kultury posiada osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia:
  - 1) studiów wyższych na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć lub
  - 2) studiów wyższych na kierunku (specjalności) innym niż nauczany przedmiot lub rodzaj prowadzonych zajęć i ukończyła studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć.
2. Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć edukacyjnych w szkołach, o których mowa w ust. 1, w zakresie specjalizacji tanecznej posiada osoba, o której mowa w § 6 ust. 1 i 2.

§ 9.

1. Kwalifikacje do nauczania języków obcych w szkołach artystycznych posiada osoba legitymująca się dyplomem ukończenia:
  - 1) studiów magisterskich na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego oraz przygotowaniem pedagogicznym lub
  - 2) studiów wyższych ukończonych w kraju, w którym językiem urzędowym jest nauczany język, oraz przygotowaniem pedagogicznym, lub
  - 3) studiów pierwszego stopnia na kierunku filologia w zakresie danego języka obcego lub w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego oraz przygotowaniem pedagogicznym, lub
  - 4) nauczycielskiego kolegium języków obcych w specjalności odpowiadającej danemu językowi obcemu, lub
  - 5) studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia II, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, lub świadectwem znajomości danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, oraz przygotowaniem pedagogicznym.
2. Kwalifikacje do nauczania języków obcych w ogólnokształcących szkołach muzycznych I stopnia, oprócz osób wymienionych w ust. 1, posiadają również osoby legitymujące się dyplomem ukończenia nauczycielskiego kolegium języków obcych w dowolnej specjalności oraz:
  - 1) świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia I

lub II, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, lub

- 2) świadectwem znajomości danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, oraz przygotowaniem pedagogicznym.
3. Kwalifikacje do nauczania języków obcych w klasach I-III ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia posiada również osoba, która ma kwalifikacje do pracy w klasach I-III ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia określone w § 4 ust. 5-7, a ponadto legitymuje się świadectwem znajomości danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, i która ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie wczesnego nauczania danego języka obcego.

§ 10.

Kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć w placówkach kształcenia artystycznego posiada osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia:

- 1) studiów wyższych na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć lub
- 2) studiów wyższych na uczelni artystycznej na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt 1, w ramach którego nabyła niezbędną wiedzę merytoryczną w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć lub
- 3) szkoły artystycznej w zakresie zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć oraz świadectwem dojrzałości.

§ 11.

Kwalifikacje do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy w szkołach artystycznych i placówkach kształcenia artystycznego posiada osoba legitymująca się zaświadczeniem potwierdzającym posiadanie przygotowania do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, uzyskanym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410, z późn. zm.³⁾).

§ 12.

Kwalifikacje do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego realizowanych w formach pozalekcyjnych lub pozaszkolnych posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowania fizycznego w danym typie szkoły, określone w § 4 ust. 5-7, § 5 ust. 3, § 6 ust. 3 lub
- 2) posiada świadectwo dojrzałości i tytuł zawodowy trenera lub instruktora w określonej dyscyplinie sportu, uzyskany zgodnie z przepisami w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w sporcie, oraz przygotowaniem pedagogicznym.

§ 13.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - bibliotekarza w szkołach artystycznych i placówkach kształcenia artystycznego posiada osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia:

- 1) studiów wyższych w zakresie bibliotekoznawstwa lub
- 2) studiów wyższych oraz ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie

bibliotekoznawstwa albo legitymuje się dyplomem ukończenia pomaturalnego studium bibliotekarskiego oraz przygotowaniem pedagogicznym.

2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - bibliotekarza, oprócz osoby, o której mowa w ust. 1, posiada również osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, a ponadto ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie bibliotekoznawstwa albo legitymująca się dyplomem ukończenia pomaturalnego studium bibliotekarskiego.

§ 14.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - psychologa w szkołach artystycznych i placówkach kształcenia artystycznego posiada osoba legitymująca się dyplomem ukończenia studiów magisterskich na kierunku psychologia w specjalności odpowiadającej rodzajowi prowadzonych zajęć lub dyplomem magistra filozofii chrześcijańskiej, o którym mowa w art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. Nr 73, poz. 763 i Nr 154, poz. 1798 oraz z 2009 r. Nr 22, poz. 120 i Nr 92, poz. 753), oraz przygotowaniem pedagogicznym.

§ 15.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - pedagoga w szkołach artystycznych i placówkach kształcenia artystycznego posiada osoba legitymująca się dyplomem ukończenia:
  - 1) studiów magisterskich na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej rodzajowi prowadzonych zajęć oraz przygotowaniem pedagogicznym lub
  - 2) studiów magisterskich na dowolnym kierunku i studiów podyplomowych w zakresie prowadzonych zajęć oraz przygotowaniem pedagogicznym.
2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - pedagoga w ogólnokształcących szkołach muzycznych I stopnia i w szkołach muzycznych I stopnia, oprócz osoby, o której mowa w ust. 1, posiada również osoba legitymująca się dyplomem ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom oraz przygotowaniem pedagogicznym.
3. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - pedagoga w ogólnokształcących szkołach muzycznych I stopnia i w szkołach muzycznych I stopnia, oprócz osoby, o której mowa w ust. 1 i 2, posiada również osoba legitymująca się dyplomem ukończenia studiów pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności) i ukończyła studia podyplomowe w zakresie prowadzonych zajęć oraz przygotowaniem pedagogicznym.

§ 16.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - logopedy w szkołach artystycznych i placówkach kształcenia artystycznego posiada osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia:
  - 1) studiów magisterskich w zakresie logopedii lub
  - 2) studiów magisterskich na dowolnym kierunku, która ukończyła studia podyplomowe w zakresie logopedii.
2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - logopedy w ogólnokształcących szkołach muzycznych I stopnia i w szkołach muzycznych I stopnia, oprócz osoby, o której mowa w ust. 1, posiada również osoba legitymująca się dyplomem ukończenia studiów pierwszego stopnia w zakresie logopedii oraz przygotowaniem pedagogicznym.

3. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - logopedy w ogólnokształcących szkołach muzycznych I stopnia i w szkołach muzycznych I stopnia, oprócz osoby, o której mowa w ust. 1 i 2, posiada również osoba legitymująca się dyplomem ukończenia studiów pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności), która ukończyła studia podyplomowe w zakresie logopedii oraz przygotowaniem pedagogicznym.

§ 17.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - doradcy zawodowego w szkołach artystycznych i placówkach kształcenia artystycznego posiada osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia:
  - 1) studiów magisterskich w zakresie doradztwa zawodowego lub
  - 2) studiów magisterskich na dowolnym kierunku, która ukończyła studia podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego.
2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - doradcy zawodowego w ogólnokształcących szkołach muzycznych I stopnia i w szkołach muzycznych I stopnia, oprócz osoby, o której mowa w ust. 1, posiada również osoba legitymująca się dyplomem ukończenia studiów pierwszego stopnia w zakresie doradztwa zawodowego oraz przygotowaniem pedagogicznym.
3. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - doradcy zawodowego w ogólnokształcących szkołach muzycznych I stopnia i w szkołach muzycznych I stopnia, oprócz osoby, o której mowa w ust. 1 i 2, posiada również osoba legitymująca się dyplomem ukończenia studiów pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności), która ukończyła studia podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego oraz przygotowaniem pedagogicznym.

§ 18.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - wychowawcy w świetlicach szkolnych i nauczyciela - wychowawcy w internatach posiada osoba legitymująca się dyplomem ukończenia studiów magisterskich na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej rodzajowi prowadzonych zajęć oraz przygotowaniem pedagogicznym.
2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - wychowawcy w świetlicach szkolnych i internatach posiada również osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, w której prowadzone są świetlica szkolna lub internat.

§ 19.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - wychowawcy w bursach posiada osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia:

- 1) studiów magisterskich na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej rodzajowi prowadzonych zajęć lub
- 2) studiów pierwszego stopnia na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej rodzajowi prowadzonych zajęć.

§ 20.

Kwalifikacje do nauczania w szkołach artystycznych i placówkach kształcenia artystycznego, z zastrzeżeniem § 9 i 14, posiada również osoba mająca przygotowanie pedagogiczne, która w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć uzyskała tytuł naukowy profesora lub tytuł profesora sztuki, stopień naukowy doktora habilitowanego lub doktora habilitowanego sztuki lub stopień

naukowy doktora lub doktora sztuki.

§ 21.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w placówkach doskonalenia nauczycieli posiada osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia studiów magisterskich na kierunku (specjalności) uprawniającym do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć edukacyjnych w szkole artystycznej.
2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w placówkach doskonalenia nauczycieli, oprócz osoby, o której mowa w ust. 1, posiada również osoba legitymująca się przygotowaniem pedagogicznym oraz dyplomem ukończenia studiów magisterskich na kierunku innym niż nauczany przedmiot lub rodzaj prowadzonych zajęć, która ukończyła studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć.

§ 22.

Przygotowanie pedagogiczne potwierdzone jest dokumentem:

- 1) ukończenia studiów wyższych na kierunku (specjalności) przygotowującym do nauczania w szkołach artystycznych, jeżeli program studiów obejmował przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) ukończenia studium pedagogicznego na uczelni artystycznej lub w Centralnym Ośrodku Pedagogicznym Szkolnictwa Artystycznego lub
- 3) ukończenia kursu kwalifikacyjnego, przeprowadzonego zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli lub
- 4) ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli lub
- 5) ukończenia studiów podyplomowych.

§ 23.

Określony w § 2 pkt 2 wymiar przygotowania pedagogicznego nie dotyczy osób, które przed dniem wejścia w życie rozporządzenia uzyskały przygotowanie pedagogiczne w formach i wymiarze zgodnych z dotychczas obowiązującymi przepisami.

§ 24.

1. Nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia zwolnieni z wymagań kwalifikacyjnych na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów mogą nadal nauczać w danym typie szkoły artystycznej i rodzaju placówki kształcenia artystycznego, w zakresie określonym w zwolnieniu.
2. Nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia, którym na podstawie dotychczasowych przepisów uznano ukończony kierunek (specjalność) studiów za zbliżony do nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć, zachowują nabyte kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela, w zakresie określonym w uznaniu.
3. Nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia na podstawie mianowania, którzy spełniali wymagania kwalifikacyjne na podstawie dotychczasowych przepisów, mogą kontynuować zatrudnienie na zajmowanym przez siebie stanowisku, do czasu rozwiązania łączącego ich ze szkołą stosunku zatrudnienia.

4. Nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia na podstawie mianowania, którzy zachowali nabyte kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danej szkole na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów, mogą kontynuować zatrudnienie na zajmowanym przez siebie stanowisku, do czasu rozwiązania łączącego ich ze szkołą stosunku zatrudnienia.

§ 25.

Traci moc rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 września 2011 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. Nr 224, poz. 1345).

§ 26.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

- ¹⁾ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. Nr 216, poz. 1595).
- ²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1218 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 80, poz. 542, Nr 102, poz. 689, Nr 158, poz. 1103, Nr 176, poz. 1238, Nr 191, poz. 1369 i Nr 247, poz. 1821, z 2008 r. Nr 145, poz. 917 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 1, poz. 1, Nr 56, poz. 458, Nr 67, poz. 572, Nr 97, poz. 800, Nr 213, poz. 1650 i Nr 219, poz. 1706 oraz z 2011 r. Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206.
- ³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 89, poz. 590 i Nr 166, poz. 1172, z 2008 r. Nr 17, poz. 101 i Nr 237, poz. 1653, z 2009 r. Nr 11, poz. 59 i Nr 122, poz. 1007, z 2010 r. Nr 107, poz. 679 i Nr 219, poz. 1443 oraz z 2011 r. Nr 30, poz. 151, Nr 112, poz. 654 i Nr 208, poz. 1240 i 1241.
- ⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206.

ZAŁĄCZNIK

ŚWIADECTWA POTWIERDZAJĄCE ZNAJOMOŚĆ JĘZYKÓW OBCYCH

1. Podstawowa znajomość języka:

- 1) język angielski:
- a) First Certificate in English (FCE), University of Cambridge ESOL Examinations (dawniej University of Cambridge Local Examinations Syndicate), ocena A lub B,
  - b) International English Language Testing System (IELTS), z wynikiem 5,0 pkt-6,0 pkt,

- c) Test of English as a Foreign Language (TOEFL)
  - Educational Testing Service, Princeton, USA:
  - wersja iBT (internetowa) - z wynikiem całkowitym minimum 57 pkt,
  - wersja CBT (komputerowa) - minimum 173 pkt i dodatkowo minimum 3,5 pkt z pracy pisemnej (TWE) oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego (TSE),
  - wersja PBT (tradycyjna) - minimum 500 pkt i dodatkowo minimum 3,5 pkt z pracy pisemnej (TWE) oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego (TSE),
- d) City & Guilds Level 1 Certificate in ESOL International (reading, writing and listening) Communicator (B2) 500/1765/2 funkcjonujący również pod nazwą: City & Guilds International ESOL (IESOL) - poziom "Communicator" łącznie z City & Guilds Level 1 Certificate in ESOL International (Spoken) Communicator (B2) 500/1775/5 funkcjonującym również pod nazwą: City & Guilds International Spoken ESOL (ISESOL) - poziom "Communicator";
- 2) język niemiecki:
  - a) Österreichisches Sprachdiplom für Deutsch als Fremdsprache (ÖSD) - poziom B2 Mittelstufe Deutsch, Österreich Institut,
  - b) Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Institut;
- 3) język francuski:
  - a) Diplôme d'Etudes en Langue Française (DELFF - Premier Degré),
  - b) Diplôme d'Etudes en Langue Française (DELFF) B2,
  - c) Diplôme de Langue Française (DL), Alliance Française;
- 4) język włoski:
  - a) Certificato di Italiano come Lingua Straniera (CILS Due B2), Università Stranieri di Siena,
  - b) Certificato di Conoscenza della Lingua Italiana, Livello 3 (CELI 3), Università Stranieri di Perugia;
- 5) język hiszpański:
  - a) Diploma Básico de Español como Lengua Extranjera (DBE), Instituto Cervantes & Universidad de Salamanca,
  - b) Diploma de Español como Lengua Extranjera (DELE) (Nivel Intermedio), Instituto Cervantes.

2. Zaawansowana znajomość języka:

- 1) język angielski:
  - a) Certificate in Advanced English (CAE), University of Cambridge ESOL Examinations (dawniej University of Cambridge Local Examinations Syndicate), ocena A, B lub C,
  - b) International English Language Testing System (IELTS), z wynikiem 6,5 pkt-7,0 pkt,
  - c) Test of English as a Foreign Language Educational Testing Service (TOEFL), Princeton, USA:
    - wersja iBT (internetowa) - z wynikiem całkowitym minimum 87 pkt,
    - wersja CBT (komputerowa) - minimum 213 pkt i dodatkowo minimum 4,5 pkt z pracy pisemnej - TWE oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego - TSE,
    - wersja PBT (tradycyjna) - minimum 550 pkt i dodatkowo minimum 4,5 pkt z pracy pisemnej - TWE oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego - TSE,
  - d) City & Guilds Level 2 Certificate in ESOL International (reading, writing and listening) Expert (C1) 500/1766/4 funkcjonujący również pod nazwą City & Guilds International ESOL (IESOL) - poziom "Expert" łącznie z City & Guilds Level 2 Certificate in ESOL International (Spoken) Expert (C1) 500/1768/8 funkcjonującym również pod nazwą City & Guilds International Spoken ESOL (ISESOL) - poziom "Expert";
- 2) język niemiecki:

- a) Goethe-Zertifikat C1 - Zentrale Mittelstufenprüfung (ZMP), Goethe-Institut,
- b) Deutsches Sprachdiplom Zweite Stufe (DSD II), Kultusministerkonferenz,
- c) Österreichisches Sprachdiplom C1 Oberstufe Deutsch (ÖSD), Österreich Institut;
- 3) język francuski:
  - a) Certificat d'accès au DALF, Commission Nationale du DELF/DALF, Sèvres - Francja,
  - b) Diplôme d'Etudes en Langue Française (DELF),
  - c) Diplôme Supérieur d'Etudes Françaises (DS), Alliance Française;
- 4) język włoski:
  - a) Certificato di Italiano come Lingua Straniera (CILS Tre C1), Università Stranieri di Siena,
  - b) Certificato di Conoscenza della Lingua Italiana, Livello 4 (CELI 4), Università Stranieri di Perugia;
- 5) świadectwa złożenia egzaminu państwowego z języka obcego przed Państwową Komisją Egzaminacyjną powołaną na podstawie zarządzenia nr 33 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 sierpnia 1990 r. w sprawie egzaminów państwowych z języków obcych (Dz. Urz. MEN Nr 7, poz. 44).

3. Biegła znajomość języka:

- 1) język angielski:
  - a) Certificate of Proficiency in English (CPE), University of Cambridge ESOL Examinations (dawniej University of Cambridge Local Examinations Syndicate), ocena A, B lub C,
  - b) International English Language Testing System (IELTS), z wynikiem 7,5 pkt-9,0 pkt,
  - c) Test of English as a Foreign Language Educational Testing Service (TOEFL), Princeton, USA:
    - wersja iBT (internetowa) - z wynikiem całkowitym minimum 110 pkt,
    - wersja CBT (komputerowa) - minimum 250 pkt i dodatkowo minimum 5 pkt z pracy pisemnej - TWE oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego - TSE,
    - wersja PBT (tradycyjna) - minimum 600 pkt i dodatkowo minimum 5 pkt z pracy pisemnej - TWE oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego - TSE,
  - d) City & Guilds Level 3 Certificate in ESOL International (reading, writing and listening) Mastery (C2) 500/1767/6 funkcjonujący również pod nazwą City & Guilds International ESOL (IESOL) - poziom "Mastery" łącznie z City & Guilds Level 3 Certificate in ESOL International (Spoken) Mastery (C2) 500/1771/8 funkcjonującym również pod nazwą City & Guilds International Spoken ESOL (ISESOL) - poziom "Mastery";
- 2) język niemiecki:
  - a) Grosses Deutsches Sprachdiplom (GDS), Goethe-Institut,
  - b) Kleines Deutsches Sprachdiplom (KDS), Goethe-Institut,
  - c) Goethe-Zertifikat C2 - Zentrale Oberstufenprüfung (ZOP), Goethe-Institut;
- 3) język francuski:
  - a) Diplôme Approfondi de Langue Française (DALF), Sèvres - Francja,
  - b) Diplôme des Hautes Etudes Françaises (DHEF), Alliance Française;
- 4) język włoski:
  - a) Certificato di Conoscenza della Lingua Italiana, Livello 5 (CELI 5), Università Stranieri di Perugia,
  - b) Certificato di Italiano come Lingua Straniera (CILS Quattro C2), Università Stranieri di Siena;
- 5) język hiszpański:
  - a) Diploma Superior de Español como Lengua Extranjera (DSE), Instituto Cervantes & Universidad de Salamanca,
  - b) Diploma de Español como Lengua Extranjera (DELE) (Nivel Superior), Instituto Cervantes.

4. Egzamininy nauczycielskie

Projekt z dnia 2 października 2013 r.

Świadectwa złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z języka obcego stopnia I lub II przed Państwową Komisją Egzaminacyjną powołaną na podstawie zarządzenia nr 33 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 sierpnia 1990 r. w sprawie egzaminów państwowych z języków obcych.

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.), zgodnie z którym, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe kwalifikacje wymagane od nauczycieli zatrudnianych w szkołach artystycznych, placówkach kształcenia artystycznego i placówkach doskonalenia nauczycieli, wskazując w szczególności poziom wykształcenia i jego zakres w odniesieniu do poszczególnych typów szkół i placówek artystycznych. Potrzeba wydania nowego rozporządzenia wynika z zaplanowanych zmian, które będą wprowadzane sukcesywnie w szkolnictwie artystycznym, m. in. w zakresie zmian podstaw programowych i ramowych planów nauczania, które wprowadzają nowe przedmioty i modyfikują niektóre z już funkcjonujących. Jak wskazała praktyka stosowania aktualnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 września 2011 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. Nr 224, poz. 1345) w sposób niedostateczny i niejednoznaczny reguluje kwestie związane z określaniem kwalifikacji koniecznych do zajmowania konkretnego stanowiska nauczyciela, w poszczególnych typach szkół i placówek artystycznych. W szczególności chodzi tu o sytuacje występowania przedmiotów, w zakresie których szkolnictwo wyższe nie prowadzi kształcenia w ramach studiów na danym kierunku a nawet specjalności. Przykładem tego typu przedmiotów są m. in. wszystkie tzw. przedmioty należące do grupy przedmiotów ogólnomuzycznych w szkołach artystycznych.

Projektowane rozporządzenie w sposób kompleksowy reguluje wszystkie podniesione powyżej kwestie, starając się w uniwersalny sposób uwzględnić wymogi kwalifikacyjne w odniesieniu do wszystkich możliwych stanowisk nauczycielskich w szkołach i placówkach artystycznych, bez konieczności stosowania wykładni logicznej i synonimicznej przepisów rozporządzenia. Projekt ma także na celu dostosowanie przepisów do wymagań rynku pracy, a także uporządkowanie nazewnictwa i definicji stosowanych w aktach prawnych rangi ustawowej i wskazanych wcześniej projektowanych aktach wykonawczych związanych z reformą szkolnictwa artystycznego, odnoszących się w sposób pośredni do regulowanej rozporządzeniem kwestii.

W stosunku do obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 września 2011 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. z 2011 r. Nr 224, poz. 1345), projektowane rozporządzenie będzie zawierało następujące zmiany:

1. W § 2 pkt 2 rozporządzenia, określono definicję przygotowania pedagogicznego. W stosunku do aktualnie stosowanej definicji, wyrażenie „dydaktyki szczegółowej”

zastąpiono wyrażeniem „metodyki”. Zmiana ma na celu wyraźne potwierdzenie konieczności posiadania przez nauczyciela warsztatu metodycznego w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć. Nazwa „metodyka” jest co do zasady synonimem pojęcia „dydaktyka szczegółowa”, lecz w obrocie prawnym nie występuje w sposób powszechny. Należy wskazać, że przedmioty realizowane na uczelniach i uczelniach artystycznych w zakresie dydaktyki szczegółowej, noszą nazwę metodyki z dodaniem nazwy przedmiotu w zakresie jakiego dydaktyka szczegółowa jest nauczana. Zmiana ta ma na celu wprowadzenie analogiczności nazewnictwa stosowanego w szkolnictwie wyższym (w szczególności w aneksach do dyplomów ukończenia uczelni) i wymogami jakie rozporządzenie stawia w kwestii posiadania odpowiedniego dla nauczanego przedmiotu przygotowania pedagogicznego. Wprowadzenie wskazanej zmiany wyeliminuje możliwość spekulacji w powyższym zakresie.

2. Jednym z podstawowych wymogów determinującym posiadanie kwalifikacji nauczycieli w szkołach i placówkach artystycznych, jest konieczność posiadania przez nauczyciela przygotowania pedagogicznego, którego definicja została określona w § 2 pkt 2 projektu rozporządzenia. Jest to warunek o charakterze bezwzględny, którego niespełnienie będzie skutkowało brakiem możliwości nauczania w szkołach i placówkach artystycznych na ogólnie określonych zasadach.
3. W § 4 dotyczącym kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół muzycznych i policealnych szkół muzycznych używane dotychczas wyrażenie „wyższa szkoła muzyczna” zostało zastąpione terminem „uczelnia artystyczna”, który obecnie jest prawidłowym zwrotem jaki ustawa o szkolnictwie wyższym stosuje na określenie szkół poziomu wyższego. Podstawowym kryterium kwalifikacyjnym w szkołach muzycznych, jaki został określony w ust. 1, jest ukończenie studiów magisterskich na uczelni artystycznej na kierunku lub w specjalności zgodnej z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć. Nowym rozwiązaniem jest przyjęta w ust. 2 zasada, zgodnie z którą, kwalifikacje do nauczania lub prowadzenia zajęć w szkołach o profilu muzycznym, posiadać będzie także osoba, która ukończyła kierunek studiów na uczelni artystycznej, inny niż zgodny z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć, lecz w trakcie studiów nabyła niezbędną wiedzę merytoryczną z zakresu nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć. Regulacja ta, w połączeniu z definicją przygotowania pedagogicznego określoną w § 2 pkt 2 rozporządzenia, pozwoli na przyjęcie posiadania niezbędnej wiedzy zarówno teoretycznej, jak i metodycznej przez nauczyciela, niezbędnej dla prawidłowej realizacji zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, związanych z zajmowanym stanowiskiem nauczyciela konkretnego przedmiotu. W ust. 3 zrezygnowano z funkcjonującego aktualnie katalogu przedmiotów jakie mogą być nauczane przez nauczycieli – absolwentów kierunku studiów „muzykologia”, jakie realizowane są przez uczelnie nieartystyczne, zastępując wyliczenie enumeratywne rozwiązaniem

analogicznym jak w ust. 2. Wyjątek od wskazanej zasady stanowi wyłącznie jeden przedmiot – kształcenie słuchu z audycjami muzycznymi, który w myśl zaplanowanej nowej podstawy programowej i nowych ramowych planów nauczania w szkołach artystycznych, zastąpi dotychczasowe dwa odrębne przedmioty – kształcenie słuchu i audycje muzyczne. Absolwenci muzykologii, którzy nie posiadają wykształcenia muzycznego (nawet na poziomie średnim), spełniają kwalifikacje do nauczania tego przedmiotu tylko częściowo – w zakresie audycji muzycznych. Wymóg posiadania słuchu muzycznego, a także niezbędnej wiedzy metodycznej w zakresie jego kształtowania wśród uczniów, jest niezbędnym elementem, jaki jest wymagany dla prowadzenia zajęć ze wskazanego zakresu w sposób prawidłowy. Z tego powodu zdecydowano wprowadzić dodatkowy wymóg kwalifikacyjny dla absolwentów muzykologii, chcących prowadzić zajęcia dydaktyczne z przedmiotu kształcenie słuchu z audycjami muzycznymi, tzn. ukończenie szkoły muzycznej II stopnia (§ 4 ust 4 projektu rozporządzenia). Legitymowanie się dyplomem ukończenia szkoły muzycznej II stopnia wskazuje, że dana osoba posiada słuch muzyczny, wykształcony w stopniu niezbędnym dla zapewnienia prawidłowej realizacji treści programowych wskazanego przedmiotu.

Kolejną zmianą w stosunku do dotychczas obowiązującego rozporządzenia, stanowiącą powrót do regulacji stosowanych we wszystkich poprzednio obowiązujących rozporządzeniach, jest wprowadzenie możliwości ukończenia studiów podyplomowych na uczelni artystycznej w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć.

4. W § 5 dotyczącym kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół plastycznych i policealnych szkół plastycznych, analogicznie jak w przypadku szkół muzycznych, używane dotychczas wyrażenie „wyższa szkoła plastyczna” zostało zastąpione terminem „uczelnia artystyczna”. Zmiany w § 5 mają co do zasady charakter porządkujący. Podobnie jak w przypadku szkół muzycznych, wprowadzono zapis umożliwiający ukończenie studiów podyplomowych na uczelni artystycznej zamiast studiów I lub II stopnia oraz zaakcentowano konieczność posiadania przez nauczyciela przygotowania pedagogicznego, analogicznie jak w przypadku nauczycieli pozostałych typów szkół artystycznych.
5. W § 6 ust. 1 pkt 2 projektu rozporządzenia, obok wymogu legitymowania się przez nauczyciela przedmiotów artystycznych w ogólnokształcących szkołach baletowych, uzyskaniem zawodu tancerza, przygotowania pedagogicznego oraz dyplomu ukończenia studiów magisterskich na kierunku zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć, wprowadzono możliwość ukończenia studiów I stopnia jako dających uprawnienia kwalifikacyjne, pod warunkiem posiadania znaczącego dorobku zawodowego lub artystycznego w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć. Jako dodatkowy warunek wprowadzono konieczność uzyskania pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Wprowadzenie ostatniego wymienionego we wskazanym punkcie wymogu, zostało podyktowane koniecznością uprzedniej weryfikacji przez organ nadzoru pedagogicznego, rzetelności analizy dorobku zawodowego lub artystycznego dokonanej przez dyrektora ogólnokształcącej szkoły

baletowej lub szkoły sztuki tańca, podejmującego decyzję o zatrudnieniu takiej osoby. Zapis ten ma na celu zminimalizowanie ryzyka zatrudnienia na stanowisku nauczyciela przedmiotu artystycznego osoby, której wykształcenie i umiejętności nie dają gwarancji zapewnienia właściwej realizacji podstawy programowej z danego przedmiotu. Obostrzenie kryteriów kwalifikacyjnych jest w przypadku szkół baletowych konieczne także ze względu na 9 letni cykl kształcenia, który w przypadku ogólnokształcącej szkoły baletowej odejmuje klasy od IV szkoły podstawowej aż do klasy maturalnej.

§ 6 ust.2 projektu rozporządzenia wprowadza nową regulację, a mianowicie umożliwienie zatrudnienia na stanowisku nauczyciela prowadzącego praktyczne zajęcia artystyczne takie jak taniec współczesny, taniec ludowy i charakterystyczny, taniec klasyczny i taniec dawny, osoby posiadającej wykształcenie na poziomie średnim, czyli legitymowania się dyplomem ukończenia szkoły baletowej i posiadaniem znaczącego dorobku zawodowego lub artystycznego w zakresie nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć. Jako dodatkowy warunek wprowadzono, podobnie jak we wcześniej omawianym przypadku, konieczność uzyskania pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny, z analogicznych jak wymienione wcześniej powodów. Odstępstwo od legitymowania się w takim przypadku wykształceniem na poziomie wyższym, jest podyktowane praktycznymi względami. Jednymi z najlepszych nauczycieli szkół baletowych są czynni zawodowo tancerze, którzy z uwagi na prowadzenie zawodowej działalności artystycznej, nie mogą podjąć studiów wyższych w wymaganym zakresie. Jednocześnie ich fizyczne i merytoryczne przygotowanie do prowadzenia zajęć praktycznych w szkołach baletowych jest w niektórych przypadkach bezsprzecznie niepodważalne. Szkołom baletowym zależy na możliwości zatrudnienia w sposób właściwy dla wszystkich nauczycieli, osób których dokonania artystyczne i umiejętności dają gwarancję prawidłowej realizacji danych zajęć i jednocześnie pozwolą uczniom na zetknięcie z praktyczną stroną zawodu w jakim się kształcą. Podobnie jak w przypadku ukończenia wyłącznie studiów I stopnia, zatrudnienie w tym przypadku będzie wymagało pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Należy zaznaczyć, że zatrudnienie takich osób, odbywać się będzie w sposób jednostkowy, zarezerwowany wyłącznie dla tancerzy, których kunszt i umiejętności zostały potwierdzone na polu działalności artystycznej.

Ostatnim odstępstwem od zasady posiadania wyższego wykształcenia kierunkowego przez nauczycieli szkół baletowych, jest dopuszczenie do realizacji zajęć z „zasad charakteryzacji” także osoby, która legitymuje się świadectwem dojrzałości i dyplomem ukończenia szkoły policealnej w zakresie dającym niezbędną wiedzę i umiejętności w zakresie charakteryzacji scenicznej. W takim przypadku wymagane jest także posiadanie co najmniej 2 letniej praktyki zawodowej. Zmiana ta ma na celu wyeliminowanie potrzeby zatrudniania na stanowiskach nauczycieli „zasad charakteryzacji” wyłącznie po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, na zatrudnienie bez wymaganych kwalifikacji. Omawiana zmiana, ma na celu dopuszczenie do prowadzenia zajęć osób, które posiadają

niezwykle duże doświadczenie w zakresie scenicznej charakteryzacji, a nie posiadają wyższego wykształcenia kierunkowego.

6. W § 7 projektowanego rozporządzenia, określającym kwalifikacje wymagane od nauczycieli szkół cyrkowych, powtórzono co do zasady przepisy aktualnie obowiązującego rozporządzenia. Jediną zmianą jest wprowadzenie konieczności uzyskania pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny w przypadku zatrudnienia osoby nieposiadającej wyższego wykształcenia, lecz posiadającej znaczący dorobek z zakresu nauczanego przedmiotu. Argumentacja wprowadzenia wskazanego zapisu jest tożsama jak dla omówionych w pkt 6 i 7 uzasadnienia przypadków zatrudnienia osób bez wyższego wykształcenia kierunkowego, lecz posiadających znaczący dorobek zawodowy lub artystyczny.
7. Pozostałe paragrafy, określające kwalifikacje wymagane od nauczycieli pozostałych typów szkół i placówek artystycznych stanowią powtórzenie zapisów funkcjonujących w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu, a ewentualne zmiany mają charakter wyłącznie porządkujący.
8. § 26 rozporządzenia stanowi przepis o charakterze szczególnym, pozwalającym niektórym grupom nauczycieli zachować lub kontynuować zatrudnienie na dotychczas zajmowanych stanowiskach, pomimo niespełniania wymogów kwalifikacyjnych określonych w rozporządzeniu. Wprowadzenie wskazanego przepisu jest konieczne z punktu widzenia zapewnienia kontynuacji zatrudnienia nauczycielom, którzy spełniali wymagania kwalifikacyjne na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów, lecz nie spełniają ich aktualnie. Przepis ten ma stanowić zapewnienie, przynajmniej w stopniu podstawowym, ochrony praw nabytych. Należy zaznaczyć, że niejednokrotnie nauczyciele, o których mowa w omawianym przepisie, posiadają wieloletnie doświadczenie zawodowe i artystyczne. Brak zapewnienia im możliwości nauczania i tym samym miejsca pracy, byłby niewskazany nawet z praktycznego punktu widzenia. Nauczyciele posiadający tak duże doświadczenie, stanowią duże wsparcie nie tylko procesu dydaktycznego w szkołach artystycznych lecz także dla młodszych nauczycieli. Z powyższych względów projektodawca zdecydował się na wprowadzenie kilku przepisów o charakterze szczególnym, w odniesieniu do niektórych grup nauczycieli.
W § 25 ust. 1 zawarto regulację zgodnie z którą, nauczyciele, którzy zostali zwolnieni z wymagań kwalifikacyjnych na mocy przepisów poprzednio regulujących kwestię kwalifikacji w szkołach artystycznych, zachowają prawo do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły artystycznej lub rodzaju placówki artystycznej. W obecnie obowiązującym rozporządzeniu, jak również w omawianym projekcie rozporządzenia, nie istnieje zwolnienie z wymogów kwalifikacyjnych, dlatego też, z powodów wskazanych powyżej, niezbędne jest ujęcie tej kategorii nauczycieli w omawianym przepisie.
§ 25 ust. 2 reguluje kwestię zachowania kwalifikacji nabytych przez nauczycieli w drodze uznania ukończonego kierunku studiów za zbliżony do nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć, na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów. Stanowi to kontynuację linii przyjętej we wszystkich rozporządzeniach

w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół i placówek artystycznych, wydanych po tak zwanej reformie szkolnictwa, wprowadzanej sukcesywnie od 2000 r.

§ 25 ust. 3 obejmuje nauczycieli zatrudnionych w szkołach artystycznych w drodze mianowania, których stosunek pracy w myśl przepisów Karty Nauczyciela podlega szczególnej ochronie. Omawiany przepis przewiduje, że nauczyciele, którzy nie spełniają wymogów kwalifikacyjnych na podstawie projektu rozporządzenia, lecz spełniali je na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów, będą mogli kontynuować aktualnie trwające zatrudnienie na dotychczasowym stanowisku, w danej szkole, aż do momentu jego rozwiązania. Minister do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w tym przypadku zdecydował się na ochronę wyłącznie aktualnie trwającego stosunku zatrudnienia, jako jedyną dopuszczalną formę umożliwienia kontynuacji pracy na dotychczasowym stanowisku. Inne rozwiązanie doprowadziłoby do sytuacji, w której taka osoba, w istocie niespełniająca wymogów kwalifikacyjnych, tylko z uwagi na zatrudnienie jej w drodze mianowania, w rzeczywistości kwalifikacje te by nabyła. Takie rozwiązanie stanowiłoby w rzeczywistości próbę obejścia obowiązujących przepisów prawa, a także byłoby sprzeczne z generalną zasadą dotyczącą normy szczególnej, która zakazuje jej rozszerzającej interpretacji.

Podobne rozwiązanie zostało zastosowane w §25 ust. 4, który umożliwia kontynuację na dotychczas zajmowanym stanowisku w danej szkole, osobom, które zachowały takie prawo na podstawie aktualnych i poprzednio obowiązujących przepisów w sprawie kwalifikacji. Brzmienie omawianego przepisu, wyeliminuje zatem możliwość swobodnej interpretacji przepisów szczególnych w zakresie kwalifikacji, co się dotychczas niejednokrotnie zdarzało i było w niektórych przypadkach elementem zainteresowania judykatury. Wyraźne określenie odstępstw od generalnych wymogów kwalifikacyjnych, warunków ich stosowania i zakresu obowiązywania jest niezbędne dla zapewnienia prawidłowego i zgodnego z zamysłami projektodawcy i przepisami prawa, spójnego systemu kwalifikacyjnego w szkolnictwie artystycznym, z zapewnieniem jednoczesnego poszanowania praw pracowniczych.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Adresatami nowych norm prawnych zawartych w projekcie rozporządzenia są nauczyciele oraz dyrektorzy szkół artystycznych.

2. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana regulacja nie wpłynie na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie pozytywnie wpłynie na rynek pracy.

4. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

5. Wpływ aktu normatywnego na rozwój regionalny

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na rozwój regionalny.

